

ISBN 974-633-230-9

การศึกษาความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัย
ในครอบครัว ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A Study of Relations between Generations
in the Northern and Northeastern Families

พ
ป 15
009712

สุวัฒนา วิบูลย์เสริมรัฐ
วิพรรณ ประจวบเหมาะ รุทธิโพธิ์
เกื้อ วงศ์บุญสิน

เอกสารฉบับนี้ หมายเลข 234/38

ธันวาคม 2538

สถาบันประชากรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัย
ในครอบครัวภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์
วิพรรณ ประจวบเหมาะ รูปโฟโต
เกื้อ วงศ์บุญสิน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันประชากรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 200 เล่ม ธันวาคม 2538

การผลิตและลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่าแบบใดทั้งสิ้น
ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก
สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารสถาบัน หมายเลข 234/38

ISBN 974-633-230-9

จัดพิมพ์โดย : สถาบันประชากรศาสตร์
อาคารวิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330
โทร. 218-7340, 218-7413
โทรสาร (662) 255-1469
e-mail : ipschula@netserv.chula.ac.th
URL = <http://www.chula.ac.th/INSTITUTE/IPS/INDEX.HTML>

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัยในครอบครัวภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ใช้ข้อมูลจากประชาชนและข้าราชการ โดยมีจำนวนตัวอย่างจากประชาชนภาคเหนือ 369 คน และ 364 คนจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนข้าราชการในภาคเหนือมีจำนวน 268 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับ 345 คน มีวัตถุประสงค์หลักของการวิจัยคือต้องการทราบถึงระดับของความสัมพันธ์ระหว่างประชากรต่างวัยในครอบครัวคือ ระหว่างบิดามารดาของผู้ตอบกับผู้ตอบ และระหว่างผู้ตอบกับบุตร รวมทั้งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ตอบไม่ว่าจะเป็นประชาชนหรือข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสนิทสนมกับบิดามารดาเป็นอย่างดี ประมาณ 1 ใน 2 ของประชาชนในภาคเหนือ และร้อยละ 47.8 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่าไม่มีช่องว่างระหว่างตนกับบิดามารดา สำหรับกลุ่มข้าราชการสัดส่วนที่ตอบว่าไม่มีช่องว่างนั้นจะมีน้อยกว่าประชาชน คือเพียง 1 ใน 3 ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดานั้น ได้แก่ อายุ เพศ และระดับการศึกษาของผู้ตอบ

เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบกับบุตรนั้นพบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 92 ของประชาชนในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้ากันได้ดีมากกว่าบุตร สำหรับกลุ่มข้าราชการมีสัดส่วนที่น้อยกว่าคือ ร้อยละ 89.3 และ 86.8 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตอบในทำนองดังกล่าว สำหรับช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบุตร พบว่าร้อยละ 71.5 และ 61.1 ของประชาชนในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรู้สึกว่ามีช่องว่างเลขระหว่างตนกับบุตร ในส่วนของข้าราชการมีประมาณ 1 ใน 2 ของทั้ง 2 ภาคตอบว่า ไม่มีช่องว่างเลขกับบุตร ส่วนช่องว่างระหว่างบิดามารดาของผู้ตอบกับบุตรของผู้ตอบนั้น พบว่า 3 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 61.6 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่าไม่มีช่องว่าง เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบกับบุตรนั้น ได้แก่ อายุ เพศ และระดับการศึกษาของผู้ตอบ

Abstract

The study of relations between generations in the northern and northeastern families was carried out by interviewing people in the rural areas and distributing questionnaires to civil servants in the same selected provinces. There were 369 villagers in the north and 364 respondents from the northeastern families. We also got 268 and 345 completed questionnaires from government officers in the north and northeastern region respectively. The objectives of this study are to obtain the relationship between generations and to analyze factors that affect the relationship.

The results of the study indicate that a majority of both villagers and civil servants in the north and northeastern region felt very close to their parents. About one-half of the northern villagers and 47.8 percent of the northeastern respondents thought that there was no generation gap between them and their parents. However, only one-third of civil servants in the north and northeastern region felt the same as the villagers. It is also found that age, sex and educational level of the respondents have an effect on the relationship between their parents and them.

With regards to relationship between respondents and their children, we found that 92 percent of villagers in both northern and northeastern region got along very well with their children. For government officers, there were 89.3 percent in the north and 86.8 percent in the northeast reported the same feeling. Concerned with the gap between respondents and their children, there were 71.5 and 61.1 percent of villagers in the north and northeastern region said that there was no gap. However, about half of the north and northeastern officers replied that there was no generation gap with their children. In respect of generation gap between their parents and their children, about three-fourths of the respondents of the north and 61.6 percent of the northeast reported there was no gap. Age, sex and educational level of the respondents have an effect on the relationship between them and their children.

คำขอขอบคุณ

โครงการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัยในครอบครัวภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับการอุดหนุนด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2538 คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณผู้อำนวยการสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองส่งเสริมและประสานงานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานงบประมาณที่ให้การสนับสนุนโครงการวิจัยนี้ นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยให้โครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีดังต่อไปนี้

- ข้าราชการและประชาชนในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

- นักวิจัยของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี นับตั้งแต่เรื่องของการควบคุมงานสนาม การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทั้งก่อนและหลังการให้รหัส รวมทั้งการประมวลผลคือ คุณปรีชา รุ่งโสภาสกุล คุณมยุรี นกยูงทอง คุณรุ่งรัตน์ ไกวรรณะกุล และคุณบุศริน บางแก้ว

- คุณเดือนใจ วิจิตร คุณพรทิพย์ โสภณ และคุณวนิดา เขียวสกุล ช่วยในการพิมพ์ต้นฉบับแบบสอบถาม คู่มือการให้รหัส และรายงานการวิจัยเรื่องนี้

- เจ้าหน้าที่อีกหลายท่านของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีส่วนช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ

คณะผู้วิจัย

สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์

วิพรรณ ประจวบเหมาะ รุฟโฟโล

เกื้อ วงศ์บุญสิน

สารบัญ

	หน้า	
บทคัดย่อ		
Abstract		
คำขอบคุณ		
ส่วนที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความนำ	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
	1.3 วิธีการวิจัย	2
ส่วนที่ 2	ภูมิหลังของผู้ตอบและข้อมูลเกี่ยวกับญาติ	5
	2.1 ภูมิหลังของผู้ตอบ	5
	2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับญาติ	9
ส่วนที่ 3	การเลี้ยงดูบุตรและการใช้เวลาของสมาชิกในครอบครัว	43
	3.1 การเลี้ยงดูบุตร	43
	3.2 การใช้เวลาของสมาชิกในครอบครัว	46
ส่วนที่ 4	ความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัยในครอบครัว	53
	4.1 ระดับความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับสมาชิกต่างวัยในครอบครัว	43
	4.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัย	62
ส่วนที่ 5	การติดต่อกับสมาชิกในครอบครัว	93
ส่วนที่ 6	ความช่วยเหลือและการสนับสนุน	113
ส่วนที่ 7	ทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว	125
ส่วนที่ 8	สรุป	145
เอกสารอ้างอิง		149

เลขหมู่ กฟ
๒ 15
เลขทะเบียน 009712
วัน.เดือน.ปี 4 ต.ค. 47

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามลักษณะทางประชากรและสังคม (ข้อมูลจากประชาชน)	16
2.2	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจ (ข้อมูลจากประชาชน)	18
2.3	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามรายจ่ายต่อเดือนและการกู้ยืม (ข้อมูลจากประชาชน)	20
2.4	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามลักษณะทางประชากรและสังคม (ข้อมูลจากข้าราชการ)	21
2.5	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	23
2.6	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามรายจ่ายต่อเดือนและการกู้ยืม (ข้อมูลจากข้าราชการ)	26
2.7	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับบิตามารดาของผู้ตอบ (ข้อมูลจากประชาชน)	27
2.8	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามสถานภาพสมรสของบิตามารดา (ข้อมูลจากประชาชน)	28
2.9	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับบิตามารดาของผู้ตอบ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	29
2.10	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามสถานภาพสมรสของบิตามารดา (ข้อมูลจากข้าราชการ)	30
2.11	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับพี่น้อง (ข้อมูลจากประชาชน)	31
2.12	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับพี่น้อง (ข้อมูลจากข้าราชการ)	33
2.13	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับบุตร (ข้อมูลจากประชาชน)	35
2.14	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวกับบุตรส่วนใหญ่ (ข้อมูลจากประชาชน)	36
2.15	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามผู้ตอบหรือคู่สมรสได้พูดคุยหรือปรึกษากับบุตร ในเรื่องต่างๆ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (ข้อมูลจากประชาชน)	37
2.16	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับบุตร (ข้อมูลจากข้าราชการ)	39

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
2.17	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวกับบุตรส่วนใหญ่ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	40
2.18	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามผู้ตอบหรือคู่สมรสได้พูดคุยหรือปรึกษากับบุตรในเรื่องต่างๆ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (ข้อมูลจากข้าราชการ)	41
3.1	ร้อยละของผู้ดูแลบุตรส่วนใหญ่ในช่วงเวลากลางวัน จำแนกตามอายุบุตรและภาค (ข้อมูลจากประชาชน)	47
3.2	ร้อยละของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของบิดา จำแนกตามภาค (ข้อมูลจากประชาชน)	48
3.3	ร้อยละของผู้ดูแลบุตรส่วนใหญ่ในช่วงเวลากลางวัน จำแนกตามอายุบุตรและภาค (ข้อมูลจากข้าราชการ)	49
3.4	ร้อยละของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของบิดา จำแนกตามภาค (ข้อมูลจากข้าราชการ)	50
3.5	ร้อยละของการใช้เวลาพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัว จำแนกตามภาค (ข้อมูลจากประชาชน)	51
3.6	ร้อยละของความถี่ในการรับประทานอาหารเย็นร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว (ข้อมูลจากประชาชน)	51
3.7	ร้อยละของการใช้เวลาพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัว จำแนกตามภาค (ข้อมูลจากข้าราชการ)	52
3.8	ร้อยละของความถี่ในการรับประทานอาหารเย็นร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว (ข้อมูลจากข้าราชการ)	52
4.1	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความสัมพันธ์กับบิดามารดา (ข้อมูลจากประชาชน)	67
4.2	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับบิดามารดาในปัจจุบันเมื่อเทียบกับสิบปีที่ผ่านมา (ข้อมูลจากประชาชน)	68
4.3	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความสัมพันธ์กับคู่สมรส (ข้อมูลจากประชาชน)	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.4	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความสัมพันธ์กับบุตร (ข้อมูลจากประชาชน) 70
4.5	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกที่เกี่ยวกับช่องว่างระหว่างวัยในครอบครัวกับช่องว่างระหว่างวัยในสังคม (ข้อมูลจากประชาชน) 71
4.6	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความสัมพันธ์กับบิดามารดา (ข้อมูลจากข้าราชการ) 73
4.7	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับบิดามารดาในปัจจุบันเมื่อเทียบกับสิบปีที่ผ่านมา (ข้อมูลจากข้าราชการ) 74
4.8	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความสัมพันธ์กับคู่สมรส (ข้อมูลจากข้าราชการ) 75
4.9	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความสัมพันธ์กับบุตร (ข้อมูลจากข้าราชการ) 76
4.10	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกที่เกี่ยวกับช่องว่างระหว่างวัยในครอบครัวกับช่องว่างระหว่างวัยในสังคม (ข้อมูลจากข้าราชการ) 77
4.11.1	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับมารดา กับเพศ และระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน) 79
4.11.2	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดา และเพศของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน) 79
4.12	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความเข้าใจของบิดาที่มีต่อผู้ตอบ กับอายุของผู้ตอบ และเพศ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน) 80
4.13.1	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกของผู้ตอบว่ามารดาไม่ค่อยเข้าใจผู้ตอบ กับอายุของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน) 80
4.13.2	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกของผู้ตอบว่าบิดาไม่ค่อยเข้าใจผู้ตอบ กับอายุของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน) 81
4.14	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดาของผู้ตอบ กับอายุของผู้ตอบ ในภาคเหนือ และเพศของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน) 81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.15	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการเข้ากันได้ระหว่างผู้ตอบกับบุตร และระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)	82
4.16.1	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการทราบความเป็นไปของบุตร แต่ละคนกับอายุ และการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)	82
4.16.2	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการทราบความเป็นไปของบุตร แต่ละคนกับอายุ และการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)	83
4.17.1	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการขอคำปรึกษากับอายุ และระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)	83
4.17.2	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการขอคำปรึกษากับอายุของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)	84
4.18	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกของผู้ตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับบุตรกับอายุของผู้ตอบ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)	84
4.19	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบุตร กับอายุของผู้ตอบ ในภาคเหนือ และระดับการศึกษาของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)	85
4.20.1	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดา และเพศของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	85
4.20.2	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความเข้าใจของมารดาที่มีต่อผู้ตอบ กับเพศของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	86
4.21.1	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกของผู้ตอบว่ามารดาไม่ค่อยเข้าใจผู้ตอบ กับเพศของผู้ตอบ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.21.2	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึของผู้ตอบว่าบิดาไม่ค่อย เข้าใจผู้ตอบ กับเพศของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	87
4.21.3	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึของผู้ตอบว่าบิดาไม่ค่อย เข้าใจผู้ตอบ กับอายุ และเพศของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	87
4.22	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดา ของผู้ตอบ กับเพศของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจาก ข้าราชการ)	88
4.23	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการเข้ากันได้ระหว่างผู้ตอบกับบุตร และระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ และอายุของผู้ตอบ ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	88
4.24.1	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการทราบความเป็นไปของบุตร แต่ละคนกับอายุ และระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจาก ข้าราชการ)	89
4.24.2	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการทราบความเป็นไปของบุตร แต่ละคนกับอายุ และการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	89
4.25.1	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการขอคำปรึกษาเกี่ยวกับอายุ และระดับ การศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	90
4.25.2	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการขอคำปรึกษาเกี่ยวกับอายุของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	90
4.26.1	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึของผู้ตอบเกี่ยวกับความ คิดเห็นที่ไม่ตรงกับบุตรกับระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.26.2	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกของผู้ตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับบุตร กับอายุ และระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	91
4.27.1	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบุตร กับอายุ และระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	92
4.27.2	การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบุตร กับอายุ และระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	92
5.1	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความถี่ของการติดต่อกับบิดามารดา บุตร และพี่น้อง (ข้อมูลจากประชาชน)	98
5.2	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความพึงพอใจเกี่ยวกับความถี่ในการติดต่อกับสมาชิกในครอบครัว (ข้อมูลจากประชาชน)	104
5.3	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความถี่ของการติดต่อกับบิดามารดา บุตร และพี่น้อง (ข้อมูลจากข้าราชการ)	105
5.4	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความพึงพอใจเกี่ยวกับความถี่ในการติดต่อกับสมาชิกในครอบครัว (ข้อมูลจากข้าราชการ)	111
6.1	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจที่ได้รับความช่วยเหลือจากญาติหรือเพื่อน (ข้อมูลจากประชาชน)	117
6.2	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามบุคคลที่จะพึ่งพาความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ (ข้อมูลจากประชาชน)	118
6.3	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความพึงพอใจกับความช่วยเหลือที่ได้รับ (ข้อมูลจากประชาชน)	120
6.4	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจที่ได้รับความช่วยเหลือจากญาติหรือเพื่อน (ข้อมูลจากข้าราชการ)	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
6.5 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามบุคคลที่จะพึ่งพาความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	121
6.6 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความพึงพอใจกับความช่วยเหลือที่ได้รับ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	123
7.1 ร้อยละของผู้ตอบที่เห็นด้วยกับข้อความที่แสดงถึงทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว (ข้อมูลจากประชาชน)	133
7.2 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบของลูกที่มีต่อบิตามารดาที่สูงอายุแล้วในเรื่องต่างๆ (ข้อมูลจากประชาชน)	135
7.3 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความเห็นเกี่ยวกับการให้ลูกชายหรือลูกสาว มีโอกาสเรียนมากกว่ากัน (ข้อมูลจากประชาชน)	137
7.4 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับบ้านที่มีผู้สูงอายุหรือไม่มีผู้สูงอายุ (ข้อมูลจากประชาชน)	137
7.5 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความต้องการให้ผู้ดูแลเมื่อแก่ตัวลง หรือต้องนอนรักษาพยาบาลเป็นเวลานาน (ข้อมูลจากประชาชน)	138
7.6 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็นว่าใครควรเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการอบรมสั่งสอนเด็ก (ข้อมูลจากประชาชน)	138
7.7 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคาดหวังว่าจะอยู่กับใครเมื่อตนเองเข้าสู่ วัยสูงอายุ (ข้อมูลจากประชาชน)	139
7.8 ร้อยละของผู้ตอบที่เห็นด้วยกับข้อความที่แสดงถึงทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับ ครอบครัว (ข้อมูลจากข้าราชการ)	140
7.9 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบของลูกที่มีต่อบิตามารดาที่สูงอายุแล้วในเรื่องต่างๆ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	142
7.10 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความเห็นเกี่ยวกับการให้ลูกชายหรือลูกสาว มีโอกาสเรียนมากกว่ากัน (ข้อมูลจากข้าราชการ)	144
7.11 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับบ้านที่มีผู้สูงอายุหรือไม่มีผู้สูงอายุ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	144

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
7.12	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความต้องการให้บุคคลใดเป็นผู้ดูแลเมื่อแก่ตัวลง หรือต้องนอนรักษาพยาบาลเป็นเวลานาน (ข้อมูลจากข้าราชการ)	145
7.13	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็นว่าใครควรเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการอบรมสั่งสอนเด็ก (ข้อมูลจากข้าราชการ)	145
7.14	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคาดหวังว่าจะอยู่กับใครเมื่อตนเองเข้าสู่ วัยสูงอายุ (ข้อมูลจากข้าราชการ)	146

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 ความนำ

การที่ประเทศไทยเคยมีอัตราเพิ่มของประชากรที่สูงมากถึงร้อยละ 3.0 เมื่อสามทศวรรษก่อนและหลังจากที่รัฐบาลได้ประกาศนโยบายประชากรเมื่อปี พ.ศ.2513 โดยให้ประชาชนวางแผนครอบครัวด้วยความสมัครใจ พร้อมทั้งเร่งรณรงค์ให้ความรู้และบริการแก่ประชาชนอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ เป็นผลให้อัตราเพิ่มของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน มีอัตราเพิ่มตามธรรมชาติเพียงร้อยละ 1.43 ในปี พ.ศ.2534 (ข้อมูลจากการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร พ.ศ.2534) โดยที่ภาคเหนือมีอัตราเพิ่มที่ต่ำที่สุดของประเทศคือ ร้อยละ 1.11 ภาคที่มีอัตราเพิ่มสูงสุดคือ ภาคใต้ เท่ากับร้อยละ 1.92 รองลงไปคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 1.64 ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ร้อยละ 1.21 และกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 1.13

ปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้อัตราเพิ่มของประชากรลดลงอย่างมากก็คือ การลดลงของอัตราเกิด ซึ่งในอดีตเคยมีอัตราที่สูงมากคือ 41.8 ต่อประชากร 1,000 คน ในปี พ.ศ.2507-2508 เหลืออัตราเกิดเท่ากับ 20.19 ต่อประชากร 1,000 คน ในปี พ.ศ.2534 (การสำรวจการเปลี่ยนแปลงประชากรปี 2534) หรือถ้าพิจารณาจากอัตราเจริญพันธุ์ทั้งหมด (TFR) ก็พบว่า ในปี พ.ศ.2507-2508 TFR มีค่าเท่ากับ 6.3 คนต่อสตรี 1 คน ซึ่งเหลือเพียง 2.17 คนต่อสตรี 1 คนในปี พ.ศ.2534 โดยที่ภาคเหนือมีค่า TFR เท่ากับ 1.97 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่า TFR เท่ากับ 2.67

การลดลงในภาวะเจริญพันธุ์ของสตรี จึงมีผลกระทบต่อโครงสร้างด้านอายุของประชากร กล่าวคือสัดส่วนของประชากรในวัยเด็ก (อายุ 0-14 ปี) ได้ลดลง ในขณะที่สัดส่วนของประชากรในวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ได้เพิ่มขึ้น ข้อมูลจากสำมะโนประชากรแสดงให้เห็นว่า สัดส่วนของประชากรวัยเด็กเท่ากับ 40% ในปี 2523 29.2% ในปี 2533 สำหรับสัดส่วนของประชากรในวัยสูงอายุเท่ากับ 5.72% ในปี 2523 7.4% ในปี 2533 และจากการคาดประมาณของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่า ในปี พ.ศ.2538 สัดส่วนของประชากรวัยเด็กเท่ากับ 27.9% สัดส่วนของผู้สูงอายุเท่ากับ 7.6% ถ้าพิจารณาในระดับภาคพบว่า ภาคเหนือมีสัดส่วนของประชากรวัยเด็กเท่ากับ 26.9% ในปี 2533 และ 25.4% ในปี 2538 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับ 33.1% ในปี 2533 และ 31.2% ในปี 2538 ส่วนผู้สูงอายุมีสัดส่วนที่สูงขึ้น

ทั้ง 2 ภาคคือ ภาคเหนือเท่ากับ 8.4% ในปี 2533 เพิ่มขึ้นเป็น 9.5% ในปี 2538 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับ 6.4% ในปี 2533 เพิ่มขึ้นเป็น 7.2% ในปี 2538 นอกจากนี้ข้อมูลจากสำมะโนประชากรและการคาดประมาณก็แสดงให้เห็นว่าทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราส่วนพึ่งพิงของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราส่วนพึ่งพิงของเด็กลดลง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

อัตราส่วนพึ่งพิง	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	ปี 2533	ปี 2538	ปี 2533	ปี 2538
วัยเด็ก	41.5	39.1	54.8	50.5
วัยสูงอายุ	13.0	14.7	10.5	11.6

การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของประชากรในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยที่มีแนวโน้มของสัดส่วนของประชากรวัยเด็กลดลงและสัดส่วนของประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นย่อมมีผลกระทบต่อประชากรในวัยแรงงานใน 2 ภาคดังกล่าว โดยเฉพาะในแง่ของภาระความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูประชากรในวัยเด็กและประชากรวัยสูงอายุในครอบครัว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า ประชากรวัยแรงงานจะมีการจัดสรรภาระในการเลี้ยงดูทั้งเด็กและผู้สูงอายุอย่างไร มีการติดต่อให้ความสนับสนุนมากน้อยเพียงใด รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างวัยที่แตกต่างกันในครอบครัว

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงแบบแผนความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัยในครอบครัว ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัย
3. เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มของความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัยในครอบครัวภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3 วิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบท และข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีรายละเอียดของการเลือกตัวอย่างและรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.3.1 ข้อมูลจากข้าราชการ

ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามให้ข้าราชการ (ชายหรือหญิงก็ได้ที่ผ่านการสมรสมาแล้ว) ซึ่งสังกัด 5 กระทรวงคือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และกระทรวงสาธารณสุข ในจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่าง (จังหวัดเดียวกันกับการสัมภาษณ์ประชาชน) ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดละ ประมาณ 100 คน รวม 300 คนต่อภาค โดยให้ข้าราชการ 1 ท่าน ในหน่วยงานที่ไปมอบแบบสอบถามไว้ช่วยรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเรียบร้อยแล้วส่งกลับมาให้ผู้วิจัยภายในเวลา 3-4 สัปดาห์

1.3.2 ข้อมูลจากประชาชน

ใช้วิธีการสัมภาษณ์พร้อมทั้งจดบันทึกลงในแบบสอบถาม โดยสุ่มตัวอย่างประชาชนชายหรือหญิงก็ได้ที่เคยสมรสแล้ว จากครัวเรือนละ 1 คน จังหวัดหนึ่งๆ จะมีผู้ที่ตกเป็นตัวอย่าง ประมาณ 120 คน รวมภาคละ 360 คน โดยมีรายละเอียดของชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ดังต่อไปนี้

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
ม.7	บ้านคง	สันทราย	แม่จัน	เชียงราย
ม.8	บ้านทับกฤมทอง	ท่าข้าวเปลือก	แม่จัน	เชียงราย
ม.9	บ้านแสนสุข, บ้านนิคม	ศรีคำ	แม่จัน	เชียงราย
ม.6	บ้านหลวง	ออย	ปง	พะเยา
ม.7	บ้านขวน	ปง	ปง	พะเยา
ม.9	บ้านเหล่า	ควง	ปง	พะเยา
ม.2	บ้านไร่	แม่พูน	ลับแล	อุตรดิตถ์
ม.4	บ้านคุ้ม	ชัยชุมพล	ลับแล	อุตรดิตถ์
ม.5	บ้านทุ่งเอียง	ฝายหลวง	ลับแล	อุตรดิตถ์
ม.1	บ้านสวนจิก	สวนจิก	ศรีสมเด็จ	ร้อยเอ็ด
ม.3	บ้านก่อ	ศรีสมเด็จ	ศรีสมเด็จ	ร้อยเอ็ด
ม.4	บ้านโพธิ์สัย	โพธิ์สัย	ศรีสมเด็จ	ร้อยเอ็ด
ม.1	บ้านสุขาภิบาลกุดบาก	กุดบาก	กุดบาก	สกลนคร
ม.3	บ้านหนองสองหาง	กุดบาก	กุดบาก	สกลนคร

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
ม.5	บ้านบัว	กุดบาก	กุดบาก	สกลนคร
ม.1	บ้านดุม	ท่าดุม	ท่าดุม	สุรินทร์
ม.4	บ้านหนองม่วง	เมืองแก	ท่าดุม	สุรินทร์
ม.7	บ้านของแมว	บัวโคก	ท่าดุม	สุรินทร์
ม.15	บ้านร่มไทร	เมืองแก	ท่าดุม	สุรินทร์
ม.18	บ้านหนองปล้อง	ท่าดุม	ท่าดุม	สุรินทร์

เมื่อเสร็จสิ้นการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถสัมภาษณ์ประชาชนในภาคเหนือได้ 369 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 364 คน สำหรับกลุ่มข้าราชการได้ส่งแบบสอบถามกลับมาให้ผู้วิจัยรวม 613 เล่ม โดยแบ่งเป็น 268 เล่มจากภาคเหนือ และ 345 เล่มจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2

ภูมิหลังของผู้ตอบและข้อมูลเกี่ยวกับญาติ

2.1 ภูมิหลังของผู้ตอบ

ข้อมูลจากประชาชน

2.1.1 ลักษณะทางประชากรและสังคม

ข้อมูลในตารางที่ 2.1 เป็นการนำเสนอลักษณะบางประการทางประชากรและสังคมของผู้ที่ตกเป็นตัวอย่างในหมู่บ้านภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีจำนวนตัวอย่าง 369 คนในภาคเหนือ และ 364 คนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 69.9 และ 73.1 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ)

กว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบในภาคเหนือมีอายุต่ำกว่า 40 ปี (ร้อยละ 56.9) ในขณะที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.1) มีอายุน้อยกว่า 40 ปีเช่นกัน

สำหรับระดับการศึกษาของผู้ตอบ พบว่า ประมาณ 1 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในขณะที่ผู้ตอบส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือร้อยละ 92 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

มีข้อน่าสังเกตว่า ระดับการศึกษาของกลุ่มสมรสโดยเฉลี่ยจะสูงกว่าผู้ตอบ กล่าวคือ ร้อยละ 15.7 และ 17.9 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลำดับที่มีคู่สมรสจบชั้นมัธยมขึ้นไป

เกี่ยวกับสถานภาพสมรส พบว่า ร้อยละ 94.0 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 91.4 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสถานภาพสมรสหรือกำลังอยู่กินกันฉันท์สามีภรรยา ในขณะที่สัดส่วนของผู้เป็นหม้ายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงกว่าในภาคเหนือ (ร้อยละ 6.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 3.8)

ในเรื่องของสถานที่เกิด พบว่า 2 ใน 3 หรือร้อยละ 67.3 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกิดในหมู่บ้านเดียวกันกับที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่มีประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบในภาคเหนือที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันกับที่เกิด มีข้อน่าสังเกตว่าส่วนใหญ่ของผู้ตอบในภาคเหนือ มีสถานที่เกิดเป็นจังหวัดเดียวกันกับจังหวัดที่อยู่ปัจจุบัน (ร้อยละ 39.0) ในขณะที่ร้อยละ 15.1 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะดังกล่าว แต่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี

สถานที่เกิดเป็นจังหวัดอื่นในภาคเดียวกัน คิดเป็นสัดส่วนที่ไม่น้อยคือ ร้อยละ 16.2 แต่มีเพียงร้อยละ 2.2 ของผู้ตอบในภาคเหนือที่รายงานเช่นนั้น

2.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ผู้ตอบส่วนใหญ่ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอาชีพเกษตรกรรม (ร้อยละ 79.4 และ 92.3 ตามลำดับ) สำหรับอาชีพค้าขายคิดเป็นร้อยละ 8.7 ในภาคเหนือ และร้อยละ 3.0 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตารางที่ 2.2)

สำหรับอาชีพของกลุ่มสมรสนั้น พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 68.8 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และร้อยละ 72.5 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีกลุ่มสมรสประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนอาชีพอื่นๆ ก็มี ช่าง ค้าขาย วิชาชีพ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาถึงรายได้ต่อเดือน พบว่า 3 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 1 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เป็นรายปี ส่วนผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนนั้น ส่วนใหญ่จะมีน้อยกว่า 9,001 บาท คือร้อยละ 18.4 ในภาคเหนือ และร้อยละ 77.7 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เกี่ยวกับรายได้ของกลุ่มสมรส พบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 72.8 และ 83.5 ตามลำดับ) ที่มีคู่สมรสมีรายได้โดยเฉลี่ยน้อยกว่า 5,001 บาท ต่อเดือน

ส่วนใหญ่ของผู้ตอบในภาคเหนือคือ ร้อยละ 85.6 ตอบว่าไม่มีรายได้จากแหล่งอื่นๆ โดยที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนน้อยกว่าคือ ร้อยละ 73.9 รายงานว่าไม่มีรายได้จากแหล่งอื่น อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ตอบว่ามีรายได้อื่นๆ ส่วนใหญ่แล้วจะมีน้อยกว่า 5,001 บาท ต่อเดือน

สำหรับการมีที่ดินครอบครอง พบว่า ประมาณ 1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคเหนือไม่มีที่ดินของตนเอง และร้อยละ 38.8 มีที่ดินน้อยกว่า 10 ไร่ ในขณะที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 1 ใน 3 หรือร้อยละ 33.4 มีที่ดินตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป

2.1.3 รายจ่ายและการกู้ยืม

ได้สอบถามเกี่ยวกับรายจ่ายในแต่ละเดือน และการกู้ยืมในกรณีที่ไม่มีพอใช้จ่าย พบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายจ่ายแต่ละเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท คือ ร้อยละ 84.7 และ 89.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 2.3)

มีข้อนำสังเกตว่า 2 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า มีรายได้ไม่เพียงพอกับการใช้จ่าย ขณะที่เพียง 1 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคเหนือรายงานว่าทำนองดังกล่าว นอกจากนี้สัดส่วนของผู้ตอบว่ามีเงินเหลือเก็บในภาคเหนือสูงกว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 18.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 3.8)

ในกรณีของผู้ที่มีเงินไม่พอใช้หรือว่าพอครอบคลุม ส่วนใหญ่ไม่ต้องกู้ยืม (ร้อยละ 63.6 และ 50.1 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ)

สำหรับแหล่งหรือบุคคลที่ไปขอกู้ยืมนั้น ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะพิจารณาเป็นอันดับแรก รองลงไปคือเพื่อน และสุดท้ายคือธนาคาร ส่วนผู้ตอบในภาคเหนือจะพิจารณาธนาคารและเพื่อนในสัดส่วนที่พอๆ กันคือ ร้อยละ 13.2 และ 12.9 และพิจารณาเพียง 10.6

ข้อมูลจากข้าราชการ

2.1.4 ลักษณะทางประชากรและสังคม

ข้อมูลในตารางที่ 2.4 แสดงถึงลักษณะบางประการทางประชากรและสังคมของข้าราชการที่ตอบแบบสอบถามของการศึกษารั้งนี้ โดยมีข้าราชการชายและหญิงในสัดส่วนที่พอๆ กันในภาคเหนือ ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นชายมากกว่าหญิง (ร้อยละ 55.1 เปรียบเทียบกับ 44.9)

สำหรับอายุของข้าราชการ ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มอายุ 30-39 ปี คือ ร้อยละ 53.7 ในภาคเหนือ และ 52.5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มที่คิดเป็นสัดส่วนมากอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มอายุ 40-49 ปี ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เกี่ยวกับระดับการศึกษาของผู้ตอบ พบว่า 2 ใน 3 ของข้าราชการในภาคเหนือจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ในขณะที่เพียงร้อยละ 57.4 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจบระดับการศึกษาดังกล่าว

เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของกลุ่มสมรส พบว่า เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49) ของผู้ตอบในภาคเหนือมีคู่สมรสจบระดับปริญญาตรี และร้อยละ 45 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคู่สมรสจบระดับการศึกษาดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม มีสัดส่วนของผู้ตอบไม่น้อยทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีคู่สมรสจบการศึกษาเพียงมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 28.2 และ 28.4 ตามลำดับ)

ในเรื่องของสถานภาพสมรส พบว่า เกือบจะทั้งหมดของผู้ตอบในภาคเหนือ (ร้อยละ 96.6) มีสถานภาพสมรส ในขณะที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 93.3 รายงานว่าสมรส ส่วนที่เหลือคือร้อยละ 2.6 เป็นหม้าย และอีกร้อยละ 4.1 แยกกันอยู่หรือหย่า

สำหรับสถานที่เกิด พบว่า ข้าราชการส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดเดียวกันกับจังหวัดที่เกิด (ร้อยละ 44.8 และ 54.2 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ) ส่วนผู้ที่ไม่ได้อยู่ในจังหวัดเดียวกันกับที่เกิด ส่วนใหญ่แล้วก็มีจังหวัดที่เกิดอยู่ในภาคเดียวกันคือ ร้อยละ 35.1 ในภาคเหนือ และร้อยละ 27.0 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1.5 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 2.5 แสดงให้เห็นถึงตำแหน่งระดับต่างๆ ของข้าราชการที่ตอบแบบสอบถามอาชีพของกลุ่มสมรส รายได้ของทั้งผู้ตอบและคู่สมรส รายได้จากแหล่งอื่นๆ และการมีที่ดินในครอบครอง

เมื่อพิจารณาถึงตำแหน่งระดับต่างๆ ของผู้ตอบพบว่า ข้าราชการส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 5 และ 6 คือ ร้อยละ 27.8 และ 18.0 ในภาคเหนือ สำหรับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับร้อยละ 19.9 และ 18.2 ส่วนผู้ที่อยู่ในตำแหน่งระดับ 7-8 ในภาคเหนือจะมีสัดส่วนสูงกว่าคือ ร้อยละ 11.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 7.6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้อน่าสังเกตว่า ประมาณ 1 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นลูกจ้างประจำ ส่วนในภาคเหนือมีเพียงร้อยละ 10.9

เกี่ยวกับอาชีพของคู่สมรส พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ตอบมีคู่สมรสทำงานราชการทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารหรือตำรวจ ส่วนอาชีพอื่นๆ ได้แก่ ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 13.4 ในภาคเหนือ และร้อยละ 11.3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) งานวิชาชีพ เสมียนหรือพนักงาน ก้าขาย และงานอื่นๆ

ในเรื่องของรายได้ต่อเดือนพบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 15,001 บาท โดยอยู่ในกลุ่ม 9,001 - 15,000 บาทมากที่สุดคือ ร้อยละ 49.6 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และร้อยละ 44.2 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำหรับรายได้ของคู่สมรสก็มีแบบแผนคล้ายๆ กับรายได้ของผู้ตอบ กล่าวคือ คู่สมรสมีรายได้อยู่ในกลุ่ม 9,001 - 15,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 37.1 และ 30.2 ในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ) สัดส่วนที่มีมากรองลงไปคือ กลุ่ม 7,001 - 9,000 บาท สำหรับผู้ที่มีคู่สมรสซึ่งมีรายได้มากกว่า 15,001 บาทขึ้นไป ในภาคเหนือมีสัดส่วนที่สูงกว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เกี่ยวกับรายได้จากแหล่งอื่นๆ พบว่า ข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 64.2 และ 64.9) รายงานว่า ไม่มีรายได้อื่น ส่วนผู้ที่ตอบว่ามี ส่วนใหญ่จะมีน้อยกว่า 5,001 บาทต่อเดือน คือ ร้อยละ 17.7 ในภาคเหนือ และร้อยละ 24.7 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรณีของการมีที่ดินครอบครอง พบว่า ประมาณ 1 ใน 4 หรือร้อยละ 25.7 ของผู้ตอบ ในภาคเหนือ และร้อยละ 21.4 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มีที่ดินครอบครอง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ผู้ตอบส่วนใหญ่จะมีที่ดินครอบครอง แต่จำนวนที่ดินที่ถือครองอยู่ก็ไม่มากนัก คือ น้อยกว่า 10 ไร่ คือร้อยละ 57.6 ในภาคเหนือ และร้อยละ 54.3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1.6 รายจ่ายและการกู้ยืม

ในเรื่องของรายจ่ายต่อเดือน พบว่า ครึ่งหนึ่งของข้าราชการในภาคเหนือมีรายจ่าย ตั้งแต่ 11,001 บาทขึ้นไป ในขณะที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีรายจ่ายในระดับดังกล่าว คิดเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าคือ ร้อยละ 39.7 แต่จะมีสัดส่วนอยู่ในกลุ่ม 7,001 - 11,000 มากกว่าคือ ร้อยละ 36.3 ส่วนของภาคเหนือมีเพียงร้อยละ 25.9

เกี่ยวกับรายได้จะเพียงพอกับการใช้จ่ายหรือไม่นั้น พบว่า 1 ใน 3 ของข้าราชการ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่าไม่พอใช้ ขณะที่ 1 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือตอบทำนอง เดียวกัน

ในกรณีของผู้ที่ตอบว่าไม่พอใช้หรือพอครอบคลุม ส่วนใหญ่แล้วตอบว่าไม่ต้องไป กู้ยืม (ร้อยละ 67.6 ในภาคเหนือ และร้อยละ 57.6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) สำหรับผู้ที่ต้อง กู้ยืมจะกู้ยืมในวงเงิน 3,001 - 5,000 บาท คือร้อยละ 19.1 ในภาคเหนือ และ 25.5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เมื่อถามถึงแหล่งที่จะไปกู้ยืมเงิน จะพบว่าข้าราชการพึ่งธนาคารเป็นสัดส่วนมากที่สุด คือร้อยละ 33.7 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 28.3 ของผู้ตอบในภาคเหนือ โดย มีการพึ่งญาติและเพื่อนในสัดส่วนที่น้อยมาก ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ตอบในเขตชนบทจะพึ่งพาญาติและ เพื่อนมากกว่า

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับญาติ

ข้อมูลประชาชน

2.2.1 บิดามารดาของผู้ตอบ

ตารางที่ 2.7 แสดงให้เห็นถึงข้อมูลบางประการเกี่ยวกับบิดามารดาของผู้ตอบ เมื่อ เปรียบเทียบระหว่างบิดากับมารดาแล้ว ส่วนใหญ่ของผู้ตอบทั้งภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่ามารดายังมีชีวิตอยู่ (ร้อยละ 64.2 และ 60.0 ตามลำดับ) ในขณะที่เพียง ร้อยละ 47.7 และ 49.8 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่บิดายังมีชีวิตอยู่ มีข้อน่าสังเกตว่า ผู้ตอบที่รายงานว่าบิดาเสียชีวิตแล้ว ส่วนมากเสียชีวิตนานกว่า 20 ปี

เกี่ยวกับที่พักอาศัยของบิดามารดา พบว่า ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่กับพี่น้องของผู้ตอบ คือร้อยละ 29.9 และ 22.1 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่บิดาอยู่กับบุตรอื่นๆ สำหรับมารดาก็ทำนองเดียวกัน (ร้อยละ 39.0 ในภาคเหนือ และ 31.1 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

ในเรื่องอาชีพของบิดามารดา พบว่า บิดาของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 24.7 และ 25.9) สำหรับมารดาของผู้ตอบที่ไม่ได้ทำงานในภาคเหนือจะมีสัดส่วนที่สูงกว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามารดา ยังทำงานอยู่ก็มีสัดส่วนไม่น้อยที่ทำงานเกี่ยวกับเกษตรกรคือ ร้อยละ 23.3 ในภาคเหนือ และ 25.6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำหรับสถานภาพสมรสของบิดามารดานั้น พบว่า ผู้ตอบที่บิดามารดายังมีชีวิตอยู่ โดยส่วนใหญ่ไม่ว่าในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บิดามารดาขังอยู่กินกันฉันท์สามีภรรยา (ตารางที่ 2.8)

ข้อมูลข้าราชการ

2.2.2 บิดามารดาของผู้ตอบ

มีข้อน่าสังเกตว่า ข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า มารดายังมีชีวิตอยู่คิดเป็นสัดส่วนที่สูงมากคือ ร้อยละ 84.6 และ 80.5 (ตารางที่ 2.9) ในขณะที่ สัดส่วนของผู้ตอบว่า บิดายังมีชีวิตอยู่มีต่ำกว่า (ร้อยละ 62.2 และ 57.9) ซึ่งมีความแตกต่างจาก ข้อมูลที่ได้จากประชาชนในชนบท

ในเรื่องที่อยู่อาศัยของบิดามารดา พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีบิดาและมารดาอาศัยอยู่กับพี่น้องอื่นๆ ของผู้ตอบ โดยเฉพาะมารดา 2 ใน 5 ของผู้ตอบที่ระบุเช่นนั้น ส่วนมารดาที่อาศัยอยู่กับผู้ตอบคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าคือ ร้อยละ 21.7 ในภาคเหนือ และ 18.6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำหรับอาชีพของบิดามารดานั้น พบว่า ส่วนใหญ่แล้วทั้งบิดาและมารดาในภาคเหนือ ไม่ได้ทำงานหรือเกษียณแล้ว (ร้อยละ 30.2 และ 48.9) ในขณะที่บิดาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสัดส่วนที่ไม่ทำงานน้อยกว่า (ร้อยละ 23.7) แต่มารดาไม่ได้ทำงานคิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่า อย่างไรก็ตาม ข้าราชการที่ตอบว่าบิดาและมารดาที่ยังทำงานอยู่ ส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคเกษตรกรรม

เกี่ยวกับสถานภาพสมรสของบิดามารดานั้น ข้อมูลในตารางที่ 2.10 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบที่บิดามารดายังมีชีวิตอยู่ส่วนใหญ่แล้วยังอยู่กินกันฉันท์สามีภรรยา

ข้อมูลประชาชน

2.2.3 ที่นึ่งของผู้ตอบ

ประมาณ 2 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคเหนือมีที่นึ่งที่ยังมีชีวิตอยู่ 3-5 คน ในขณะที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มีที่นึ่งตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป (ตารางที่ 2.11)

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนที่นึ่งที่แยกตามเพศแล้ว พบว่าประมาณ 1 ใน 4 หรือร้อยละ 25.2 และ 26.6 ของผู้ตอบในภาคเหนือมีพี่ชายหรือน้องชาย 1 คน และ 2 คน ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนพี่ชายหรือน้องชายมากกว่าคือ ร้อยละ 24.7 มีพี่ชายหรือน้องชาย 2 คน ร้อยละ 21.4 มี 3 คน และร้อยละ 13.7 มี 5 คนและมากกว่า

สำหรับพี่สาวหรือน้องสาวของผู้ตอบก็พบในทำนองเดียวกันคือ ในภาคเหนือผู้ตอบส่วนใหญ่มีพี่สาวหรือน้องสาว 1 คน และ 2 คน ส่วนผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพี่สาวหรือน้องสาว 2 คน และ 3 คน คิดเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด

เกี่ยวกับที่อยู่ของที่นึ่งทั้งชายและหญิง พบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่ทั้งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 32.5 และ 44.8) มีที่นึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันกับผู้ตอบ สัดส่วนที่ตอบมารองลงไปที่นึ่งที่อยู่ในจังหวัดเดียวกัน (ร้อยละ 27.3 ในภาคเหนือ และ 20.4 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) มีข้อน่าสังเกตว่า ประมาณ 1 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือรายงานว่า มีที่นึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกันแต่บ้านคนละหลัง ในขณะที่ผู้ตอบทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพียงร้อยละ 16.5 ที่รายงานทำนองเดียวกัน

ข้อมูลข้าราชการ

2.2.4 ที่นึ่งของผู้ตอบ

ข้อมูลในตารางที่ 2.12 แสดงให้เห็นว่า ข้าราชการในภาคเหนือมีที่นึ่งที่มีชีวิตอยู่คิดเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดคือ ร้อยละ 19.2 มีที่นึ่ง 2 คน 18.1 และ 15.1 มี 3 คน และ 4 คน ตามลำดับ ส่วนข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนที่นึ่งมากกว่าคือ ร้อยละ 17.6 มี 4 คน รองลงไปที่มี 5 คน และ 6 คน คิดเป็นสัดส่วนที่เท่าๆ กันคือ ร้อยละ 14.4 ส่วนผู้ที่ตอบว่ามี 8 คนขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 12.0 โดยในภาคเหนือมีเพียงร้อยละ 6 ที่มีที่นึ่งมากตามจำนวนดังกล่าว

สำหรับพี่ชายหรือน้องชายของผู้ตอบ พบว่า ร้อยละ 29.4 ของข้าราชการในภาคเหนือมีพี่ชายหรือน้องชาย 1 คน ในขณะที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 2 คน (ร้อยละ 29.1) สัดส่วนที่มารองลงไปในภาคเหนือเท่ากับร้อยละ 24.2 มีพี่ชายหรือน้องชาย 2 คน ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 1 ใน 5 หรือร้อยละ 21.2 มีพี่ชายหรือน้องชายเพียง 1 คน

กรณีของพี่สาวหรือน้องสาวที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกับพี่ชายหรือน้องชาย กล่าวคือ ร้อยละ 31.7 ของข้าราชการภาคเหนือมีพี่สาวหรือน้องสาวเพียง 1 คน สัดส่วนที่มากรองลงไปคือ มีพี่สาวหรือน้องสาว 3 คน และ 2 คน ตามลำดับ (ร้อยละ 19.2 และ 18.5) ส่วนผู้ตอบในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนที่พอๆ กันคือ ร้อยละ 23.3 และ 24.5 ที่มีพี่สาวหรือน้องสาว 1 คน และ 2 คน ตามลำดับ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามี 4 คน และ 5 คนขึ้นไป ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี สัดส่วนที่มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับข้าราชการในภาคเหนือ

ในเรื่องของที่อยู่อาศัยของพี่น้องพบว่า ร้อยละ 40.7 ของข้าราชการในภาคเหนือ มีพี่น้องอาศัยอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง รองลงไปคือ ร้อยละ 29.2 มีพี่น้องอาศัยอยู่ในจังหวัดเดียวกันกับผู้ตอบ ส่วนผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพี่น้องอยู่ในจังหวัดเดียวกัน และจังหวัด ใกล้เคียง คิดเป็นสัดส่วนที่พอๆ กันคือ ร้อยละ 33.5 และ 33.9 ซึ่งมีแบบแผนของการอยู่อาศัย แตกต่างจากข้อมูลจากประชาชน

ข้อมูลประชาชน

2.2.5 บุตรของผู้ตอบ

เกือบ 2 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือมีบุตร 2 คน และ 1 ใน 4 มีบุตร 1 คน (ตาราง ที่ 2.13) สำหรับผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มีบุตร 2 คน (ร้อยละ 31) รองลงไปคือ ร้อยละ 21.2 มีบุตร 3 คน และคิดเป็นสัดส่วนที่พอๆ กันคือ ร้อยละ 15.9 และ 15.4 มีบุตร 4 คน และ 5 คนขึ้นไป

เมื่อพิจารณาตามเพศของบุตรแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาค ตะวันออกเฉียงเหนือมีบุตรชาย 1 คน (ร้อยละ 43.1 และ 42.3 ตามลำดับ) สำหรับบุตรสาวก็เป็นไป ในทำนองเดียวกันคือ ร้อยละ 41.7 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 39.3 ของผู้ตอบในภาคตะวันออก- เียงเหนือ มีบุตรสาว 1 คน นอกจากนี้ยังมีผู้ตอบประมาณ 1 ใน 5 ของภาคเหนือ และภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 20.9 และ 22.3) มีบุตรสาว 2 คน

เกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญที่สุดที่บุตรส่วนใหญ่ของผู้ตอบมีนั้น พบว่า ประมาณ 3 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือรายงานว่า บุตรไม่มีปัญหาอะไร ในขณะที่เกือบ 2 ใน 5 หรือร้อยละ 38.8 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบในทำนองเดียวกัน (ตารางที่ 2.14) ส่วนผู้ที่ตอบว่าบุตรมี ปัญหานั้นส่วนมากจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา (ร้อยละ 19.8) สุขภาพไม่ดี (ร้อยละ 14.2) และ อุปนิสัย (ร้อยละ 10.8)

อย่างไรก็ตาม เมื่อให้ผู้ตอบเปรียบเทียบกับบิดามารดาอื่นๆ ที่มีบุตรอยู่ในวัยเดียวกัน กับบุตรของตน ผู้ตอบคิดว่ามีปัญหาเกี่ยวกับบุตรมากกว่าหรือน้อยกว่าบิดามารดาคนอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าส่วนใหญ่หรือร้อยละ 69.7 ของผู้ตอบในภาคเหนือ คิดว่าตนเองมีปัญหาเกี่ยวกับบุตรน้อยกว่า โดยที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือร้อยละ 40.6 คิดทำนองเดียวกัน แต่ผู้ที่คิดว่าตนเองมีปัญหาเกี่ยวกับบุตรมากกว่าในภาคเหนือมีเพียงร้อยละ 6.8 ซึ่งต่างจากผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 26.8)

นอกจากนี้ยังได้สอบถามผู้ตอบว่าในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ผู้ตอบและหรือคู่สมรสได้พูดคุยหรือปรึกษากับบุตรในเรื่องต่างๆ มากน้อยเพียงใด สำหรับรายละเอียดของเรื่องนี้ได้เสนอไว้ในตารางที่ 2.15 ดังนี้

(1) การเรียน ประมาณ 2 ใน 5 ของผู้ตอบ/คู่สมรสในภาคเหนือรายงานว่า ได้พูดคุยหรือปรึกษากับบุตรบ่อยๆ เกี่ยวกับการเรียน ส่วนผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 52.6) ก็ปฏิบัติทำนองเดียวกัน

(2) การคบเพื่อน 2 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือตอบว่า บุตรไม่เคยปรึกษากับตนหรือคู่สมรสของตนเกี่ยวกับการคบเพื่อน ในขณะที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นสัดส่วนที่พอๆ กันคือ ร้อยละ 39 รายงานว่า บุตรได้พูดคุยหรือปรึกษากับตน ส่วนที่ไม่ปรึกษาเลยมีเพียงร้อยละ 23.7

(3) การใช้จ่ายเงิน พบว่า 1 ใน 10 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่เคยพูดคุยหรือปรึกษากับบุตรเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน โดยที่อีกประมาณครึ่งหนึ่งรายงานว่าปรึกษาบ่อยๆ สำหรับผู้ตอบในภาคเหนือที่ปรึกษากับบุตรบ่อยๆ มีเพียงร้อยละ 36.7 และอีกร้อยละ 36 ตอบว่านานๆ ครั้ง

(4) การประกอบอาชีพ ประมาณ 2 ใน 5 หรือร้อยละ 38.8 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า ได้ปรึกษากับบุตรบ่อยๆ ในขณะที่เพียง 1 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือปฏิบัติเช่นนั้น มีข้อสังเกตว่า ผู้ตอบในภาคเหนือไม่เคยพูดคุยกับบุตรหรือพูดคุยกับบุตรนานๆ ครั้ง (ร้อยละ 28.9 และ 46.6 ตามลำดับ)

(5) สุขภาพ เกี่ยวกับเรื่องนี้ประมาณ 1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคเหนือตอบว่า ไม่เคยพูดคุยกับบุตรเลย 1 ใน 3 ตอบว่านานๆ ครั้ง และเพียงร้อยละ 14.6 ที่พูดคุยบ่อยๆ สำหรับผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 1 ใน 3 ไม่เคยปรึกษากับบุตรเลย อีก 1 ใน 3 นานๆ จะปรึกษาสักครั้ง

(6) ปัญหาชีวิตครอบครัว มากกว่าครึ่งหรือร้อยละ 55.7 ของผู้ตอบในภาคเหนือ ไม่เคยปรึกษากับบุตรเลย ส่วนผู้ที่ปรึกษากับบุตรบ่อยๆ มีเพียงร้อยละ 11 ในทางกลับกัน ผู้ตอบในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นสัดส่วนที่ไม่น้อยคือ ร้อยละ 27.2 ปรึกษากับบุตรบ่อยๆ ประมาณ 1 ใน 3 ปรึกษาในลักษณะนานๆ ครั้ง

ข้อมูลข้าราชการ

2.2.6 บุตรของผู้ตอบ

ส่วนใหญ่ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีบุตร 2 คน (ร้อยละ 52.6 และ 48.4 ตามลำดับ) ส่วนผู้ที่มีบุตร 1 คน คิดเป็นสัดส่วนที่รองลงมาคือ ร้อยละ 30.6 ในภาคเหนือ และร้อยละ 24.6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตารางที่ 2.16) อย่างไรก็ตาม ข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป คิดเป็นสัดส่วนที่ไม่น้อย เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ตอบในภาคเหนือ

เกี่ยวกับเพศของบุตรพบว่า ข้าราชการในสัดส่วนที่พอๆ กันคือ ร้อยละ 46.6 ในภาคเหนือ และ 45.5 ในตะวันออกเฉียงเหนือมีบุตรชาย 1 คน และที่รายงานว่ามี 2 คนก็มีไม่น้อยคือ 1 ใน 5 ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำหรับจำนวนบุตรสาวก็มีแนวโน้มว่า ส่วนใหญ่ของผู้ตอบมีบุตรสาว 1 คน ส่วนผู้ที่ตอบว่ามี 2 คนและมากกว่านั้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีสัดส่วนที่สูงกว่า

ในเรื่องของปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวกับบุตรส่วนใหญ่นั้นพบว่า ร้อยละ 36 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และร้อยละ 33.6 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ไม่มีปัญหาที่สำคัญๆ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีปัญหานั้น มักจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับอุปนิสัย (ร้อยละ 8.8 และ 9.3 ในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) สุขภาพไม่ดี การเรียน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา เป็นต้น (ตารางที่ 2.17)

เมื่อให้เปรียบเทียบกับบิดามารดาคนอื่นๆ ที่มีบุตรในวัยเดียวกันกับบุตรของตน ผู้ตอบคิดว่ามีปัญหาเกี่ยวกับบุตรมากกว่าหรือน้อยกว่าคนอื่นๆ อย่างไร ข้อมูลในตารางที่ 2.17 แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่ของข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่า ตนมีปัญหากับบุตรน้อยกว่าบิดามารดาคนอื่นๆ (ร้อยละ 71.6 และ 62.4) มีเพียงส่วนน้อยมากคือ ร้อยละ 4.7 ในภาคเหนือ และร้อยละ 10.9 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่คิดว่ามีปัญหากับบุตรมากกว่าคนอื่นๆ

เกี่ยวกับการพูดคุยหรือปรึกษาหารือกับบุตรในเรื่องต่างๆ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา พบว่า ส่วนใหญ่ของข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้พูดคุยกับบุตรมากกว่าประชาชนในหมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดของแต่ละเรื่องแสดงไว้ในตารางที่ 2.18 ดังนี้

(1) การเรียน ผู้ตอบในภาคเหนือพูดคุยปรึกษากับบุตรบ่อยๆ คิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือเล็กน้อยคือ ร้อยละ 71.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 67.8 ส่วนที่ตอบว่าไม่เคยปรึกษาเลยจะมีน้อยมาก เพียงร้อยละ 4.3 ในภาคเหนือ และ 6.2 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(2) การคบเพื่อน ประมาณ 1 ใน 2 ของผู้ตอบทั้งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ได้พูดคุยหรือปรึกษาหารือกับบุตร ส่วนผู้ที่ตอบว่า นานๆ จึงจะพูดคุยกับบุตรในเรื่องนี้ก็มีไม่น้อยคือ ร้อยละ 39.1 ในภาคเหนือ และร้อยละ 35 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(3) การใช้จ่ายเงิน กว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 57.6 และ 56.2 ตามลำดับ) ตอบว่า ได้พูดคุยหรือปรึกษากับบุตรบ่อยๆ เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่เคยปรึกษาเลยในภาคเหนือคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 7.1 กับร้อยละ 12.0)

(4) การประกอบอาชีพ มีข้อน่าสังเกตว่า กลุ่มข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่ค่อยได้พูดคุยหรือปรึกษาหารือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพกับบุตร อาจเป็นเพราะบุตรยังเล็กหรืออยู่ในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน หรือผู้ตอบไม่ต้องการเป็นผู้ชี้แนะให้บุตรต้องประกอบอาชีพตามที่ตนอยากให้ทำ จึงพบว่าร้อยละ 45.5 และ 40.7 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ รายงานว่าพูดคุยกับบุตรนานๆ ครั้ง

(5) สุขภาพ จะเห็นว่าผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ความสนใจเกี่ยวกับสุขภาพของบุตรไม่น้อยคือ ร้อยละ 60.1 และ 60.3 ตอบว่า ได้พูดคุยหรือปรึกษากับบุตรบ่อยๆ ส่วนที่ไม่เคยปรึกษาเลยจะมีน้อยมากคือ ร้อยละ 4.5 ในภาคเหนือ และร้อยละ 9.3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(6) ปัญหาชีวิตครอบครัว จะเห็นว่า 1 ใน 4 ของข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประมาณ 1 ใน 5 ของภาคเหนือ ที่ไม่เคยปรึกษาหรือพูดคุยกับบุตรเกี่ยวกับปัญหาชีวิตครอบครัว กลุ่มที่ตอบว่ามีการปรึกษาก็จะทำในลักษณะนานๆ สักครั้ง (ร้อยละ 45.3 ในภาคเหนือ และร้อยละ 40 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.1 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามลักษณะทางประชากรและสังคม (ข้อมูลจากประชาชน)

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. เพศ		
ชาย	30.1	26.9
หญิง	69.9	73.1
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	20.9	18.1
30 - 39 ปี	36.0	31.0
40 - 49 ปี	25.7	31.6
50 ปี และมากกว่า	17.3	19.2
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
3. ระดับการศึกษาของผู้ตอบ		
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	19.2	1.4
ประถมศึกษาปีที่ 4	75.1	92.0
มัธยมศึกษาขึ้นไป	5.7	6.6
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
4. ระดับการศึกษาของผู้สมรส		
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	14.1	1.4
ประถมศึกษาปีที่ 4	70.2	80.8
มัธยมศึกษาขึ้นไป	15.7	17.9
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
5. สถานภาพสมรส		
สมรส	94.0	91.4
หม้าย	3.8	6.6
หย่า, แยกกันอยู่	2.2	1.9
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
6. สถานที่เกิด		
ในหมู่บ้านเดียวกันกับที่อยู่ปัจจุบัน	49.1	67.3
ในตำบลเดียวกันกับที่อยู่ปัจจุบัน	12.2	4.7
ในอำเภอเดียวกันกับที่อยู่ปัจจุบัน	14.9	5.5
ในจังหวัดเดียวกันกับที่อยู่ปัจจุบัน	11.9	4.9
ภาคเหนือ แต่จังหวัดอื่น	2.2	*
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่จังหวัดอื่น	6.0	16.2
ภาคกลาง, กรุงเทพฯ และต่างประเทศ	3.8	1.1
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.2 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจ (ข้อมูลจากประชาชน)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. อาชีพของผู้ตอบ		
เกษตรกรรม	79.4	92.3
ค้าขาย	8.7	3.0
ช่าง	4.1	*
อื่นๆ	4.5	3.7
ไม่ได้ทำงาน, เกษียณแล้ว	3.3	*
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
2. อาชีพของคู่สมรส		
วิชาชีพ	1.9	2.2
เกษตรกรรม	68.8	72.5
ค้าขาย	7.3	1.6
ช่าง	6.5	4.7
อื่นๆ	6.8	8.5
ไม่ทำงาน, เกษียณแล้ว	2.7	1.9
หม้าย, หย่าร้าง	6.0	8.5
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
3. รายได้ต่อเดือน		
ไม่มีรายได้	3.8	*
น้อยกว่า 9,001 บาท	18.4	77.7
9,001 บาท และมากกว่า	1.9	1.4
มีรายได้เป็นรายปี	75.8	20.1
รวม	100.0 (368)	100.0 (363)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. รายได้ของกลุ่มสมรสต่อเดือน		
ไม่มีรายได้	3.3	1.9
น้อยกว่า 5,001 บาท	72.8	83.5
5,001 - 9,000 บาท	6.2	3.3
9,001 บาท และมากกว่า	11.7	2.8
หม้าย, หย่าร้าง	6.0	8.5
รวม	100.0 (367)	100.0 (363)
5. รายได้จากแหล่งอื่นๆ ต่อเดือน		
ไม่มี	85.6	73.9
น้อยกว่า 5,001 บาท	12.8	23.1
มี 5,001 บาท และมากกว่า	1.6	2.9
รวม	100.0 (367)	100.0 (363)
6. การมีที่ดินครอบครอง		
ไม่มี	49.5	47.8
มีน้อยกว่า 1 ไร่	8.4	1.9
1 - 9 ไร่	30.4	16.8
10 - 19 ไร่	9.5	18.4
20 ไร่ และมากกว่า	2.2	15.0
รวม	100.0 (368)	100.0 (364)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 2.3 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามรายจ่ายต่อเดือนและการกู้ยืม (ข้อมูลจากประชาชน)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. รายจ่ายต่อเดือน		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	23.4	32.4
1,000 - 3,000 บาท	61.3	57.4
3,001 - 5,000 บาท	11.2	8.0
5,001 บาท และมากกว่า	4.1	2.2
รวม	100.0 (367)	100.0 (364)
2. รายได้พอครอบคลุมกับรายจ่ายหรือไม่		
เหลือเก็บ	18.2	3.8
พอครอบคลุม	48.0	28.8
ไม่พอใช้จ่าย	33.9	67.3
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
3. ในกรณีที่พอครอบคลุม/ไม่พอใช้ ต้องกู้ยืมหรือไม่		
ไม่ต้องกู้ยืม	63.6	50.1
ต้องกู้ยืมน้อยกว่า 1,000 บาท	12.0	17.0
1,000 - 3,000 บาท	12.7	17.6
3,001 บาท และมากกว่า	11.7	15.3
รวม	100.0 (300)	100.0 (353)
4. กู้ยืมจากใคร		
ไม่ต้องกู้ยืม	63.3	50.6
ญาติ	10.6	22.0
เพื่อน	12.9	18.6
ธนาคาร	13.2	8.8
รวม	100.0 (302)	100.0 (350)

ตารางที่ 2.4 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามลักษณะทางประชากรและสังคม (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. เพศ		
ชาย	49.3	55.1
หญิง	50.7	44.9
รวม	100.0 (268)	100.0 (345)
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	8.2	13.0
30 - 39 ปี	53.7	52.5
40 - 49 ปี	31.3	24.6
50 ปี และมากกว่า	6.7	9.9
รวม	100.0 (268)	100.0 (345)
3. ระดับการศึกษาของผู้ตอบ		
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	16.9	20.1
อาชีวศึกษา	16.1	22.5
ปริญญาตรีและสูงกว่า	67.0	57.4
รวม	100.0 (267)	100.0 (343)
4. ระดับการศึกษาของกลุ่มสมรส		
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	28.2	28.4
อาชีวศึกษา	22.8	26.6
ปริญญาตรีและสูงกว่า	49.0	45.0
รวม	100.0 (259)	100.0 (320)
5. สถานภาพสมรส		
สมรส	96.9	93.3
หม้าย	*	2.6
หย่า, แยกกันอยู่	2.2	4.1
รวม	100.0 (268)	100.0 (343)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
6. สถานที่เกิด		
จังหวัดเดียวกันกับที่อยู่ปัจจุบัน	44.8	54.2
ในภาคเหนือ แต่จังหวัดอื่น	35.1	2.6
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่จังหวัดอื่น	4.9	27.0
ภาคกลาง	6.7	6.7
ภาคใต้	2.6	2.9
กรุงเทพมหานคร	5.2	4.9
ไม่ทราบ, จำไม่ได้	*	1.7
รวม	100.0 (268)	100.0 (345)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.5 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. อาชีพของผู้ตอบ		
ข้าราชการ ระดับ 1 - 3	13.9	15.0
ข้าราชการ ระดับ 4	13.2	16.7
ข้าราชการ ระดับ 5	27.8	19.9
ข้าราชการ ระดับ 6	18.0	18.2
ข้าราชการ ระดับ 7 - 8	11.3	7.6
ข้าราชการไม่ระบุระดับ	4.9	3.2
ลูกจ้างประจำ	10.9	19.4
รวม	100.0 (266)	100.0 (341)
2. อาชีพของผู้สมรส		
ข้าราชการ ระดับ 1 - 3	2.6	6.1
ข้าราชการ ระดับ 4	5.2	7.8
ข้าราชการ ระดับ 5	13.1	12.2
ข้าราชการ ระดับ 6	18.7	14.5
ข้าราชการ ระดับ 7 - 8	3.7	5.2
ข้าราชการไม่ระบุระดับ	7.1	5.8
ลูกจ้างประจำ	3.3	4.3
ทหาร, ดำรงตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร	2.6	*
ทหาร, ดำรงชั้นสัญญาบัตร	3.0	*
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2.6	2.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	13.4	11.3
ผู้ปฏิบัติงานบริหาร, วิชาชีพ, งานจัดการ	1.9	*
เสมือนพนักงาน	3.4	*
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า	1.9	2.0
ผู้ปฏิบัติงานอื่นๆ	5.6	4.3
ไม่ได้ทำงาน, เกษียณแล้ว, แม่บ้าน	8.6	13.9
หม้าย, หย่าร้าง, แยกกันอยู่	3.4	6.7
รวม	100.0 (268)	100.0 (345)

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,001 บาท	4.5	6.7
5,001 - 7,000 บาท	11.9	11.9
7,001 - 9,000 บาท	19.8	24.7
9,001 - 15,000 บาท	49.6	44.2
15,001 - 20,000 บาท	10.1	9.6
20,001 บาท และมากกว่า	4.1	2.9
รวม	100.0 (268)	100.0 (344)
4. รายได้ของกลุ่มสมรสต่อเดือน		
ไม่มีรายได้	8.6	14.4
ต่ำกว่า 5,001 บาท	12.0	10.3
5,001 - 7,000 บาท	7.1	10.3
7,001 - 9,000 บาท	14.2	16.4
9,001 - 15,000 บาท	37.1	30.2
15,001 - 20,000 บาท	10.5	8.8
20,001 บาท และมากกว่า	7.1	2.9
หม้าย, หย่าร้าง	3.4	6.7
รวม	100.0 (267)	100.0 (341)
5. รายได้จากแหล่งอื่นๆ ต่อเดือน		
ไม่มีรายได้อื่น	64.2	64.9
มีน้อยกว่า 5,001 บาท	17.7	24.7
5,001 - 9,000 บาท	6.5	3.1
9,001 - 15,000 บาท	7.8	4.1
15,001 บาท และมากกว่า	3.9	3.4
รวม	100.0 (232)	100.0 (296)

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
6. การมีที่ดินครอบครอง		
ไม่มี	25.7	21.4
มีน้อยกว่า 1 ไร่	36.6	27.9
1 - 9 ไร่	21.0	26.4
10 - 19 ไร่	5.8	11.6
20 - 29 ไร่	5.1	5.0
30 ไร่ และมากกว่า	5.9	7.8
รวม	100.0 (257)	100.0 (337)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.6 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามรายจ่ายต่อเดือนและการกู้ยืม (ข้อมูลจากข้าราชการ)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. รายจ่ายต่อเดือน		
1,000 - 3,000 บาท	*	2.5
3,001 - 5,000 บาท	11.4	11.1
5,001 - 7,000 บาท	11.0	10.5
7,001 - 9,000 บาท	11.0	14.8
9,001 - 11,000 บาท	14.9	21.5
11,001 บาท และมากกว่า	50.2	39.7
รวม	100.0 (255)	100.0 (325)
2. รายได้พอครอบคลุมกับรายจ่ายหรือไม่		
เหลือเก็บ	12.4	10.2
พอครอบคลุม	67.3	55.8
ไม่พอใช้จ่าย	20.3	34.0
รวม	100.0 (266)	100.0 (344)
3. ในกรณีที่พอครอบคลุม/ไม่พอใช้ ต้องกู้ยืมหรือไม่		
ไม่ต้องกู้ยืม	67.6	57.6
ต้องกู้ 3,000 บาท และน้อยกว่า	13.3	16.9
3,001 - 5,000 บาท	19.1	25.5
รวม	100.0 (225)	100.0 (302)
4. กู้ยืมจากใคร		
ไม่ต้องกู้ยืม	65.2	56.3
ญาติ	3.9	4.5
เพื่อน	2.6	5.5
ธนาคาร	28.3	33.7
รวม	100.0 (233)	100.0 (309)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

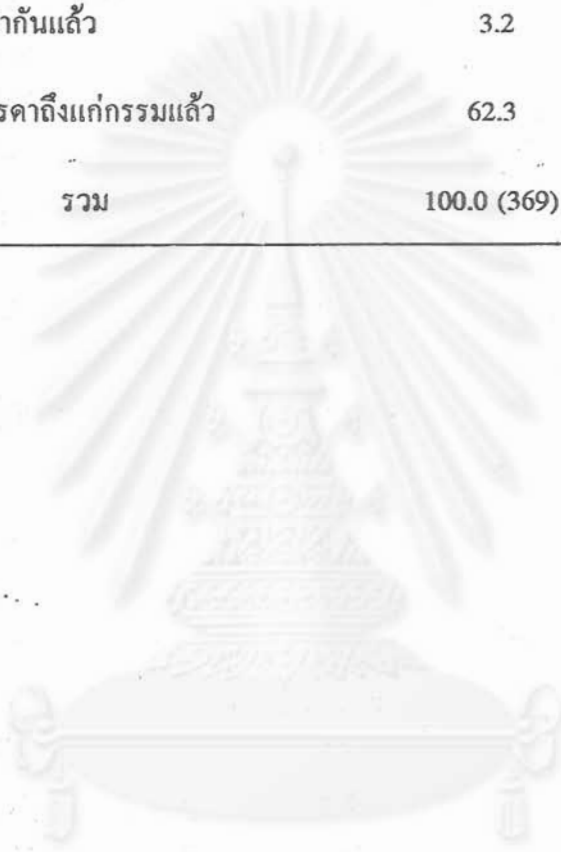
ตารางที่ 2.7 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดาของผู้ตอบ (ข้อมูลจากประชาชน)

	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	บิคา	มารดา	บิคา	มารดา
บิดามารดายังมีชีวิตอยู่หรือไม่				
ยังมีชีวิตอยู่	47.7	64.2	49.8	60.0
เสียชีวิตไปแล้วน้อยกว่า 5 ปี	7.9	7.7	6.7	9.0
เสียชีวิตไปแล้ว 5 - 9 ปี	9.9	6.0	4.9	4.8
เสียชีวิตไปแล้ว 10 - 14 ปี	7.9	6.6	9.1	5.4
เสียชีวิตไปแล้ว 15 - 19 ปี	4.9	4.1	2.7	4.5
เสียชีวิตไปแล้ว 20 ปี และมากกว่า	21.6	11.5	26.7	16.4
รวม	100.0 (365)	100.0 (366)	100.0 (329)	100.0 (335)
ที่พักอาศัยของบิดามารดา				
อยู่กับผู้ตอบ	6.6	13.8	13.5	17.6
อยู่กับบุตรอื่นๆ	29.9	39.0	22.3	31.1
อยู่กันเองระหว่างบิดาและมารดา	5.8	5.7	4.1	3.9
อยู่ลำพังคนเดียว	*	2.2	*	*
อยู่กับคู่สมรสใหม่	2.5	1.6	1.9	*
อื่นๆ เช่น อยู่กับญาติ, วัด	1.6	1.4	2.5	*
ถึงแก่กรรมแล้ว	53.4	36.3	55.1	44.9
รวม	100.0 (365)	100.0 (369)	100.0 (363)	100.0 (363)
อาชีพของบิดามารดา				
ไม่ได้ทำงาน, เกษียณแล้ว	16.7	35.5	14.9	26.4
ทำเกษตรกรรม	24.7	23.3	25.9	25.6
ค้าขาย	*	2.2	-	*
อื่นๆ	4.7	2.7	2.8	2.8
บวชเป็นพระ	-	-	1.4	-
ถึงแก่กรรมแล้ว	53.4	36.3	55.1	44.9
รวม	100.0 (365)	100.0 (363)	100.0 (363)	100.0 (363)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 2.8 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา (ข้อมูลจากประชาชน)

สถานภาพสมรสของบิดามารดา	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ยังอยู่กินฉันท์สามีภรรยา	34.4	30.1
แยกหรือหย่ากันแล้ว	3.2	1.8
บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรมแล้ว	62.3	68.1
รวม	100.0 (369)	100.0 (362)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

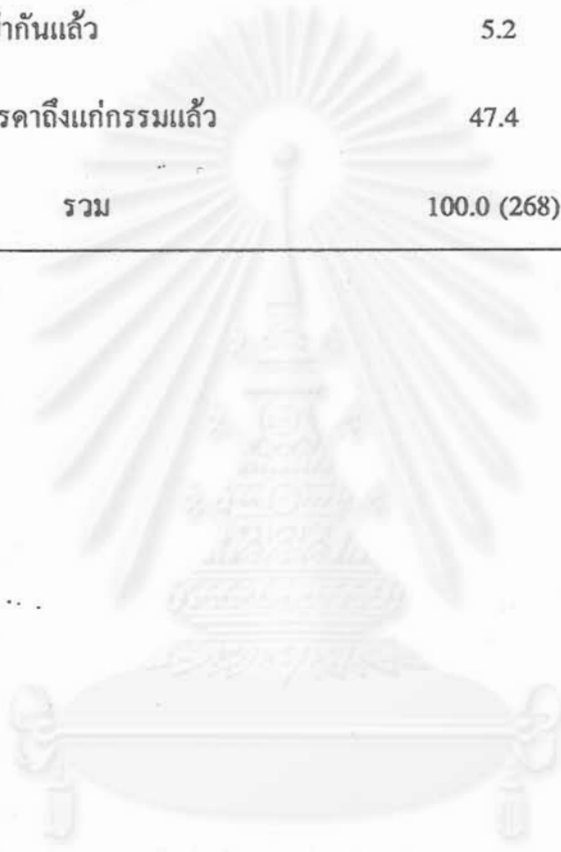
ตารางที่ 2.9 ร้อยละผู้ตอบจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดาของผู้ตอบ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	บิดา	มารดา	บิดา	มารดา
บิดามารดายังมีชีวิตอยู่หรือไม่				
ยังมีชีวิตอยู่	62.2	84.6	57.9	80.5
เสียชีวิตไปแล้วน้อยกว่า 5 ปี	8.0	4.1	8.7	3.0
เสียชีวิตไปแล้ว 5 - 9 ปี	4.6	2.2	5.7	4.7
เสียชีวิตไปแล้ว 10 - 14 ปี	5.7	3.4	9.3	2.4
เสียชีวิตไปแล้ว 15 - 19 ปี	5.7	1.9	3.9	2.9
เสียชีวิตไปแล้ว 20 ปี และมากกว่า	13.8	3.8	14.6	6.5
รวม	100.0 (262)	100.0 (267)	100.0 (335)	100.0 (339)
ที่พักอาศัยของบิดามารดา				
อยู่กับผู้ตอบ	11.3	21.7	9.9	18.6
อยู่กับบุตรอื่นๆ	26.4	39.7	23.6	39.4
อยู่กันเองระหว่างบิดาและมารดา	18.1	17.6	17.8	17.1
อยู่ลำพังคนเดียว	*	3.7	-	3.2
อยู่กับคู่สมรสใหม่	2.3	*	2.9	*
อื่นๆ เช่น อยู่กับญาติ, วัด	*	*	1.7	*
ถึงแก่กรรมแล้ว	39.2	15.4	44.0	20.9
รวม	100.0 (265)	100.0 (267)	100.0 (343)	100.0 (345)
อาชีพของบิดามารดา				
ไม่ได้ทำงาน, เกษียณแล้ว	30.2	48.9	23.7	42.3
รับราชการ	4.3	2.7	4.7	2.4
ทำงานเอกชน	*	-	1.5	*
ค้าขาย	9.1	14.1	4.4	9.5
ทำเกษตรกรรม	13.2	15.6	19.3	22.6
อื่นๆ	2.3	3.1	1.5	*
บวชเป็นพระ	*	-	*	-
ถึงแก่กรรมแล้ว	39.2	15.6	44.2	21.4
รวม	100.0 (265)	100.0 (262)	100.0 (342)	100.0 (336)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 2.10 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา (ข้อมูลจากข้าราชการ)

สถานภาพสมรสของบิดามารดา	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ยังอยู่กินฉันท์สามีภรรยา	47.4	44.1
แยกหรือหย่ากันแล้ว	5.2	2.9
บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรมแล้ว	47.4	53.0
รวม	100.0 (268)	100.0 (345)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.11 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับพี่น้อง (ข้อมูลจากประชาชน)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำนวนพี่น้องที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน		
ไม่มีพี่น้องที่ยังมีชีวิตอยู่	5.4	1.9
มี 1 คน	8.7	7.7
2 คน	12.7	7.1
3 คน	18.2	12.1
4 คน	19.2	15.4
5 คน	15.4	15.1
6 คน	8.4	14.6
7 คน	5.4	11.8
8 คนและมากกว่า	6.5	14.3
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
จำนวนพี่ชายและน้องชายที่ยังมีชีวิตอยู่		
ไม่มี	15.4	9.9
มี 1 คน	25.2	17.6
2 คน	26.6	24.7
3 คน	17.9	21.4
4 คน	10.6	12.6
5 คน และมากกว่า	4.3	13.7
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
จำนวนพี่สาวและน้องสาวที่ยังมีชีวิตอยู่		
ไม่มี	18.2	14.3
มี 1 คน	27.4	19.6
2 คน	23.6	24.0
3 คน	17.6	22.0
4 คน	6.8	9.6
5 คน และมากกว่า	6.5	10.5
รวม	100.0 (369)	100.0 (363)

ตารางที่ 2.11 (ต่อ)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
พื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงที่สุดอยู่ที่ไหน		
อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันกับผู้ตอบ	5.2	8.1
อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน, แต่บ้านคนละหลัง	24.4	16.5
อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน	32.5	44.8
อาศัยอยู่ในจังหวัดเดียวกัน	27.3	20.4
อาศัยอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง	6.3	7.3
ไม่มีพื้นที่อยู่จังหวัดใกล้เคียง	4.3	2.8
รวม	100.0 (348)	100.0 (357)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.12 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับพี่น้อง (ข้อมูลจากข้าราชการ)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำนวนพี่น้องที่ยังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน		
ไม่มีพี่น้องที่ยังมีชีวิตอยู่	3.8	*
มี 1 คน	9.8	7.6
2 คน	19.2	10.9
3 คน	18.1	13.8
4 คน	15.1	17.6
5 คน	11.3	14.4
6 คน	7.9	14.4
7 คน	8.7	8.8
8 คน และมากกว่า	6.0	12.0
รวม	100.0 (265)	100.0 (341)
จำนวนที่ชายและน้องชายที่ยังมีชีวิตอยู่		
ไม่มี	18.5	11.8
มี 1 คน	29.4	21.2
2 คน	24.2	29.1
3 คน	14.0	17.9
4 คน	8.3	10.6
5 คน และมากกว่า	5.7	9.4
รวม	100.0 (265)	100.0 (340)
จำนวนที่สาวและน้องสาวที่ยังมีชีวิตอยู่		
ไม่มี	15.1	10.3
มี 1 คน	31.7	23.3
2 คน	18.5	24.5
3 คน	19.2	18.0
4 คน	9.8	13.0
5 คน และมากกว่า	5.7	10.9
รวม	100.0 (265)	100.0 (339)

ตารางที่ 2.12 (ต่อ)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
พี่น้องที่อยู่ใกล้เคียงที่สุดอยู่ที่ไหน		
อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันกับผู้ตอบ	6.8	8.9
อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน, แต่บ้านคนละหลัง	9.3	13.3
อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน	11.4	9.2
อาศัยอยู่ในจังหวัดเดียวกัน	29.2	33.5
อาศัยอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง	40.7	33.9
ไม่มีพี่น้องที่อยู่จังหวัดใกล้เคียง	2.5	1.3
รวม	100.0 (236)	100.0 (316)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.13 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับบุตร (ข้อมูลจากประชาชน)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันทั้งหมด		
ไม่มีบุตร	3.3	3.0
มี 1 คน	25.5	13.5
2 คน	38.5	31.0
3 คน	14.1	21.2
4 คน	10.0	15.9
5 คน และมากกว่า	8.7	15.4
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
จำนวนบุตรชาย		
ไม่มี	29.0	17.0
มี 1 คน	43.1	42.3
2 คน	17.3	21.7
3 คน	7.3	11.5
4 คน และมากกว่า	3.3	7.4
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
จำนวนบุตรสาว		
ไม่มี	27.4	21.4
มี 1 คน	41.7	39.3
2 คน	20.9	22.3
3 คน	6.5	11.8
4 คน และมากกว่า	3.5	5.2
รวม	100.0 (365)	100.0 (364)

ตารางที่ 2.14 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวกับบุตรส่วนใหญ่ (ข้อมูลจากประชาชน)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. ปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวกับบุตรส่วนใหญ่		
ไม่มีปัญหา	73.1	38.8
ปัญหาเกี่ยวกับคนดูแล	*	-
ไม่มีเวลาให้ลูก	*	*
สุขภาพไม่ดี เช่น ป่วยบ่อย, ท้องเสีย ฯลฯ	4.8	14.2
ร่างกายไม่แข็งแรง, พิกุลแต่กำเนิด	*	*
เกี่ยวกับการทานอาหาร เช่น ทานยาก, ทานน้อย	*	-
เกี่ยวกับการเรียน เช่น ไม่สนใจ,		
ไม่ชอบอ่านหนังสือ	3.9	2.5
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา	5.6	19.8
การคบเพื่อน, การเอาอย่างเพื่อน	-	*
เกี่ยวกับอนาคตของลูกทั้งด้านการศึกษา		
และการทำงาน	*	5.4
เกี่ยวกับอุปนิสัย เช่น ไม่ค่อยเชื่อฟัง	7.6	10.8
อื่นๆ	2.2	7.1
รวม	100.0 (357)	100.0 (353)
2. เมื่อเปรียบเทียบกับบิดามารดาคนอื่นๆ ที่มีบุตรอยู่ในวัยเดียวกับบุตรของผู้ตอบ คิดว่าผู้ตอบมีปัญหากับบุตรมากกว่าหรือน้อยกว่าบิดามารดาคนอื่นๆ		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	3.3	3.0
น้อยกว่า	69.7	40.6
เท่ากับ	20.0	29.6
มากกว่า	6.8	26.8
รวม	100.0 (366)	100.0 (362)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 2.15 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามผู้ตอบหรือคู่สมรสได้พูดคุยหรือปรึกษากับบุตรในเรื่องต่างๆ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (ข้อมูลจากประชาชน)

เรื่อง/ความถี่ของการปรึกษา	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. การเรียน		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	4.7	4.1
ไม่เคยปรึกษาเลย	18.8	16.8
นานๆ ครั้ง	36.5	26.5
บ่อยๆ	40.0	52.6
รวม	100.0 (255)	100.0 (268)
2. การคบเพื่อน		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	3.9	3.7
ไม่เคยปรึกษาเลย	40.7	23.7
นานๆ ครั้ง	35.1	33.6
บ่อยๆ	20.3	39.0
รวม	100.0 (305)	100.0 (295)
3. การใช้จ่ายเงิน		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	3.9	3.7
ไม่เคยปรึกษาเลย	23.4	10.5
นานๆ ครั้ง	36.0	36.6
บ่อยๆ	36.7	49.2
รวม	100.0 (308)	100.0 (295)
4. การประกอบอาชีพ		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	4.7	4.2
ไม่เคยปรึกษาเลย	28.9	20.4
นานๆ ครั้ง	46.6	36.5
บ่อยๆ	19.8	38.8

ตารางที่ 2.15 (ต่อ)

เรื่อง/ความถี่ของการปรึกษา	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. สุขภาพ		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	3.7	3.7
ไม่เคยปรึกษาเลย	49.7	33.7
นานๆ ครั้ง	32.0	34.0
บ่อยๆ	14.6	28.7
รวม	100.0 (322)	100.0 (300)
6. ปัญหาชีวิตครอบครัว		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	4.9	4.1
ไม่เคยปรึกษาเลย	55.7	35.8
นานๆ ครั้ง	28.4	32.8
บ่อยๆ	11.0	27.2
รวม	100.0 (246)	100.0 (268)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.16 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับบุตร (ข้อมูลจากข้าราชการ)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันทั้งหมด		
ไม่มีบุตร	2.6	3.5
มี 1 คน	30.6	24.6
2 คน	52.6	48.4
3 คน	10.1	17.4
4 คน	3.0	3.2
5 คน และมากกว่า	*	2.9
รวม	100.0 (268)	100.0 (345)
จำนวนบุตรชาย		
ไม่มี	32.1	28.7
มี 1 คน	46.6	45.5
2 คน	19.8	20.6
3 คน	*	3.2
4 คน และมากกว่า	*	2.0
รวม	100.0 (268)	100.0 (345)
จำนวนบุตรสาว		
ไม่มี	31.3	29.6
มี 1 คน	48.9	47.5
2 คน	15.3	18.0
3 คน	3.4	2.9
4 คน และมากกว่า	*	2.0
รวม	100.0 (268)	100.0 (345)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 2.17 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวกับบุตรส่วนใหญ่ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. ปัญหาที่สำคัญที่สุดที่เกี่ยวกับบุตรส่วนใหญ่		
ไม่มีปัญหา	36.0	33.6
ปัญหาเกี่ยวกับคนดูแล	3.8	5.7
ไม่มีเวลาให้ลูก	3.4	1.2
บุตรไม่ได้อยู่กับบิดามารดา, ขาดความอบอุ่น	2.3	2.7
สุขภาพไม่ดี เช่น ป่วยบ่อย	7.3	6.9
ร่างกายไม่แข็งแรง	1.2	1.2
เกี่ยวกับการทานอาหาร เช่น เลือกรอาหาร	4.6	1.8
เกี่ยวกับการเรียน	3.8	8.7
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา	3.1	6.6
การคบเพื่อน	1.9	1.8
เกี่ยวกับอนาคตของลูกทั้งด้านการศึกษา และการทำงาน	3.1	2.7
เกี่ยวกับอุปนิสัย เช่น ไม่ค่อยเชื่อฟัง	8.8	9.3
ไม่มีหรือขาดระเบียบวินัย	*	*
ไม่มีหรือขาดความรับผิดชอบ	*	1.5
อื่นๆ	4.2	5.7
รวม	100.0 (261)	100.0 (333)
2. เมื่อเปรียบเทียบกับบิดามารดาคนอื่นๆ ที่มีบุตรอยู่ในวัยเดียวกับบุตรของผู้ตอบ คิดว่าผู้ตอบมีปัญหาเกี่ยวกับบุตรมากกว่าหรือน้อยกว่าบิดามารดาคนอื่นๆ		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	2.7	3.6
น้อยกว่า	71.6	62.4
เท่ากับ	21.0	23.0
มากกว่า	4.7	10.9
รวม	100.0 (257)	100.0 (330)

ตารางที่ 2.18 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามผู้ตอบหรือคู่สมรสได้พูดคุยหรือปรึกษากับบุตรในเรื่องต่างๆ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (ข้อมูลจากข้าราชการ)

เรื่อง/ความถี่ของการปรึกษา	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. การเรียน		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	3.4	4.7
ไม่เคยปรึกษาเลย	4.3	6.2
นานๆ ครั้ง	20.8	21.3
บ่อยๆ	71.5	67.8
รวม	100.0 (207)	100.0 (258)
2. การคบเพื่อน		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	3.8	5.3
ไม่เคยปรึกษาเลย	6.5	11.5
นานๆ ครั้ง	39.1	35.0
บ่อยๆ	50.5	48.2
รวม	100.0 (184)	100.0 (226)
3. การใช้จ่ายเงิน		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	3.8	5.2
ไม่เคยปรึกษาเลย	7.1	12.0
นานๆ ครั้ง	31.5	26.6
บ่อยๆ	57.6	56.2
รวม	100.0 (184)	100.0 (233)
4. การประกอบอาชีพ		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	5.7	8.0
ไม่เคยปรึกษาเลย	14.6	22.0
นานๆ ครั้ง	45.5	40.7
บ่อยๆ	34.2	29.3

ตารางที่ 2.18 (ต่อ)

เรื่อง/ความถี่ของการปรึกษา	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. สุขภาพ		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	3.5	4.9
ไม่เคยปรึกษาเลย	4.5	9.3
นานๆ ครั้ง	31.8	25.5
บ่อยๆ	60.1	60.3
รวม	100.0 (198)	100.0 (247)
6. ปัญหาชีวิตครอบครัว		
ไม่มีบุตร, ยังไม่มีบุตร	5.5	7.3
ไม่เคยปรึกษาเลย	21.1	25.4
นานๆ ครั้ง	45.3	40.0
บ่อยๆ	28.1	27.3
รวม	100.0 (128)	100.0 (165)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3

การเลี้ยงดูบุตรและการใช้เวลาของสมาชิกในครอบครัว

3.1 การเลี้ยงดูบุตร

ข้อมูลจากประชาชน

3.1.1 ผู้ดูแลบุตร

ในปัจจุบันนี้ การศึกษาถึงผู้ดูแลบุตรเป็นประเด็นหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจ แต่เดิมนั้นเป็นที่ยอมรับกันว่า มารดาคือผู้ที่มีบทบาทหลักในการดูแลอบรมสั่งสอนบุตร จากการที่สภาพการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปทั้งในทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม ทำให้ขนาดครอบครัวเล็กลง มารดาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมืองต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เพื่อช่วยหารายได้ให้กับครอบครัว แม้ว่าจะมีบุตรที่ยังเล็กอยู่ก็ตาม ครอบครัวในเขตเมืองจำนวนไม่น้อยต้องประสบกับปัญหาการหาผู้ดูแลบุตรแทนมารดาในช่วงกลางวัน

สำหรับในชนบทนั้น ยังเชื่อกันว่ามารดายังเป็นผู้รับหน้าที่หลักในการดูแลบุตรที่ยังเล็ก ทั้งนี้เพราะสภาพการทำงานของมารดา ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร ยังเอื้ออำนวยต่อการที่มารดาจะเลี้ยงบุตรด้วยตนเอง เพื่อให้เห็นถึงแบบแผนเกี่ยวกับผู้ดูแลบุตรที่ชัดเจนขึ้น การศึกษาในครั้งนี้จึงได้ถามประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างในเขตชนบทของภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงผู้ดูแลบุตรส่วนใหญ่ในช่วงอายุ 0 - 2 ปี และช่วงอายุ 3 - 10 ปี (สำหรับ ผู้ที่มีบุตรอายุยังไม่ถึง 10 ปี จะถามถึงผู้ดูแลในช่วงอายุปัจจุบันของบุตร)

จากข้อมูลในตารางที่ 3.1 พบว่า มารดาในชนบทนั้นยังคงทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลบุตรด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 3 ปีแรกของชีวิตของบุตร อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาค ได้พบข้อแตกต่างที่น่าสนใจคือ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น มารดาและ/หรือบิดาเป็นผู้ดูแลบุตรที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปีด้วยตนเอง ในสัดส่วนที่สูงกว่าในภาคเหนือ และเมื่อพิจารณาถึงการดูแลบุตรอายุต่ำกว่า 3 ปี โดยสถานดูแลเด็กนั้นกลับพบว่าในภาคเหนือมีการใช้บริการจากสถานดูแลเด็กในสัดส่วนที่สูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของภาคเหนือที่ค่อนข้างดีกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถึงทั้งภาวะเจริญพันธ์

ต่อไปในอนาคตถึงแบบแผนของการดูแลบุตร ความสามารถในการรองรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีของสถานดูแลเด็กในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ตลอดจนการศึกษาถึงความต้องการและค่านิยมต่างๆ เกี่ยวกับสถานดูแลเด็ก

สำหรับแบบแผนการดูแลบุตรในช่วงอายุถัดมาคือ อายุ 3 - 10 ปีนั้น จะพบว่ามีความเปลี่ยนแปลงไปจากช่วงแรกอย่างชัดเจน กล่าวคือ บุตรส่วนใหญ่ในวัยนี้มักจะได้รับดูแลในช่วงกลางวันจากสถานดูแลเด็กหรือโรงเรียน และเป็นที่น่าสังเกตว่าในภาคเหนือ ประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างใช้บริการจากสถานดูแลเด็กหรือโรงเรียนในสัดส่วนที่สูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตารางที่ 3.1)

3.1.2 การมีส่วนร่วมในการดูแลบุตรของบิดา

เป็นที่เชื่อกันว่า หากบุตรได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดีจากทั้งมารดาและบิดา ก็จะส่งผลให้บุตรมีแนวโน้มที่จะมีพัฒนาการที่ดี อย่างไรก็ตาม มีการกล่าวกันว่าในสังคมไทย บิดาไม่ค่อยได้มีส่วนในการดูแลบุตรมากนัก เพื่อให้เห็นบทบาทของบิดาในส่วนนี้ชัดเจนขึ้น การศึกษาในครั้งนี้จึงวัดการมีส่วนร่วมของบิดาในการดูแลบุตร จากข้อคำถาม 3 ข้อด้วยกันคือ “บิดามีส่วนในการเลี้ยงดูบุตรมากน้อยเพียงใด” “บิดาใช้เวลาอบรมสั่งสอนบุตรมากน้อยเพียงใด” และ “บิดาได้ใช้เวลาว่างเล่นหัว/พูดคุยกับบุตรมากน้อยเพียงใด”

ผลการศึกษาพบว่าในชนบททั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบกล่าวว่าบิดามีส่วนในการดูแลบุตรเท่าๆ กับมารดา ส่วนอีกประมาณร้อยละ 40 รายงานว่าบิดาไม่มีส่วนในการดูแลบุตร หรือดูแลบุตรเป็นส่วนน้อย (ตารางที่ 3.2)

ในด้านการมีส่วนร่วมของบิดาในการอบรมสั่งสอนบุตร กว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบรายงานว่า บิดาไม่ค่อยได้อบรมสั่งสอนบุตรหรืออบรมสั่งสอนบุตรนานๆ ครั้ง ซึ่งพบคำตอบในลักษณะเดียวกันทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนในประเด็นสุดท้ายซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมของบิดาในการดูแลบุตร โดยพิจารณาจากการใช้เวลาว่างในการพูดคุยกับบุตรนั้นพบว่า บิดาโดยส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างพูดคุยเล่นกับบุตรเป็นประจำ

จากที่กล่าวมาอาจพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของบิดาในการดูแลบุตรในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้น โดยส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมจะเป็นไปในลักษณะการใช้เวลาว่างพูดคุยเล่นกับบุตร ส่วนการอบรมสั่งสอนและการเลี้ยงดูนั้นบิดาส่วนใหญ่ยังมีส่วนร่วมในระดับที่น้อยกว่าการพูดคุย ซึ่งอาจจะสะท้อนให้เห็นว่า มารดายังคงเป็นผู้มีบทบาทอย่างสำคัญในการดูแล

และอบรมบุตร

ข้อมูลจากข้าราชการ

3.1.3 ผู้ดูแลบุตร

การดูแลบุตรส่วนใหญ่ที่มีอายุ 0 - 2 ปีของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการนั้น พบว่าข้าราชการมักจะอาศัยญาติพี่น้องหรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติให้ดูแลแทน การดูแลด้วยตัวมารดาหรือบิดามารดามีสัดส่วนน้อย (ตารางที่ 3.3) ทั้งนี้ น่าจะสะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบและคู่สมรสส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพนอกบ้าน ซึ่งทำให้ไม่สามารถดูแลบุตรที่ยังเล็กด้วยตนเองได้ โดยทั่วไปแบบแผนการเลือกผู้ดูแลบุตรในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นไปในลักษณะเดียวกันคือ นิยมใช้ญาติดูแลแทนมากที่สุด รองลงมาคือบุคคลที่ไม่ใช่ญาติ การที่ข้าราชการส่วนหนึ่งอาศัยบุคคลที่ไม่ใช่ญาติดูแลบุตรนี้น่าจะเป็นเพราะข้าราชการกลุ่มนี้มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่อื่น จึงไม่มีญาติที่น้องที่จะพึ่งพาได้ อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่าข้าราชการในภาคเหนือเลือกใช้สถานดูแลเด็กดูแลบุตรอายุต่ำกว่า 3 ปี ในสัดส่วนที่สูงกว่าข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งข้อมูลนี้เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับกลุ่มประชากรในชนบทของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงอาจจะสรุปได้ว่าสถานดูแลเด็กในภาคเหนือมีให้บริการมากกว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำหรับการดูแลบุตรในช่วงอายุ 3 - 10 ปีนั้น ก็พบว่าข้าราชการส่วนใหญ่ในทั้ง 2 ภาค นิยมส่งบุตรไปสถานดูแลเด็กหรือโรงเรียน และพบว่ากลุ่มข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนของมารดาหรือบิดาดูแลบุตรเองสูงกว่าในภาคเหนือ นอกจากนี้ยังพบว่าการให้บุคคลที่ไม่ใช่ญาติดูแล มีปรากฏในกลุ่มข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ไม่ปรากฏในกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการในภาคเหนือ (ตารางที่ 3.3)

3.1.4 การมีส่วนร่วมในการดูแลบุตรของบิดา

กว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบที่เป็นข้าราชการตอบว่า บิดามีส่วนร่วมในการดูแลบุตรพอๆ กับมารดา ซึ่งไม่ต่างไปจากกลุ่มประชากรในชนบท แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มข้าราชการนี้บิดามีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรในด้านการอบรมสั่งสอน และการพูดคุยและเล่นกับบุตรในยามว่าง ในสัดส่วนที่สูงกว่าประชากรในชนบทของทั้งสองภาค กล่าวคือ ร้อยละ 61.3 ของข้าราชการในภาคเหนือ และร้อยละ 61.5 ของข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่ามีส่วนในการอบรมสั่งสอนบุตรเป็นประจำ ส่วนการพูดคุยกับบุตรนั้นพบว่า ร้อยละ 92.3 ของข้าราชการในภาคเหนือ และร้อยละ 90 ของข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้เวลาว่างในการพูดคุยและเล่นกับบุตรเป็นประจำ ซึ่งอาจจะสะท้อนให้เห็นว่า บิดาที่มีการศึกษาสูงมักจะมีแนวโน้มที่จะให้

ชัดเจนยิ่งขึ้นถึงพฤติกรรมการดูแลบุตรด้านต่างๆ ของบิดา และควรมีการตรวจสอบถึงความสอดคล้องของข้อมูลโดยการสอบถามจากทั้งบิดาและมารดาถึงบทบาทดังกล่าว (ตารางที่ 3.4)

3.2 การใช้เวลาของสมาชิกในครอบครัว

3.2.1 ข้อมูลจากประชาชน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบโดยส่วนใหญ่ประเมินว่าการใช้เวลาของสมาชิกในครอบครัวในการพูดคุยหรือพบปะกันอยู่ในระดับที่กำลังเหมาะสม โดยมีความแตกต่างกันเล็กน้อยระหว่างภาคคือ ผู้ตอบที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้ที่รู้สึกว่ามีใช้เวลาพูดคุยกันกับคนในครอบครัวมากหรือน้อยเกินไป ในสัดส่วนที่สูงกว่าในภาคเหนือ (ตารางที่ 3.5)

สำหรับการรับประทานอาหารเช้าเย็นร่วมกันนั้นพบว่า ร้อยละ 83 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และร้อยละ 92.0 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า รับประทานอาหารเช้าเย็นร่วมกันเป็นประจำทุกวัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนในชนบทของทั้ง 2 ภาคยังมีเวลาได้พบกับสมาชิกในครอบครัวทุกวัน (ตารางที่ 3.6)

3.2.2 ข้อมูลจากข้าราชการ

เมื่อให้ข้าราชการที่ตกเป็นตัวอย่างของการศึกษาประเมินถึงสัดส่วนของเวลาในแต่ละวันที่ใช้ในการพูดคุยหรือพบปะกับสมาชิกภายในครอบครัวอยู่ในระดับใด ข้าราชการโดยส่วนใหญ่รู้สึกว่าจะอยู่ในสัดส่วนที่กำลังพอเหมาะ มีเพียงส่วนน้อยที่รู้สึกว่าสมาชิกในครอบครัวใช้เวลาพบปะพูดคุยกันน้อยเกินไปหรือมากเกินไป (ตารางที่ 3.7)

ในด้านการรับประทานอาหารเช้าหลักร่วมกับสมาชิกในครอบครัวนั้น กว่าครึ่งหนึ่งของข้าราชการ (ร้อยละ 53.6 และร้อยละ 52.1 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ) รับประทานอาหารเช้าเย็นร่วมกับสมาชิกในครอบครัวพร้อมหน้าพร้อมตากันทุกวัน (ตารางที่ 3.8) ประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 32.2 และ 37.3 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ) รับประทานอาหารเช้าเย็นร่วมกันเกือบทุกวัน โดยทั่วไปเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประชากรในชนบทของทั้ง 2 ภาค กลุ่มข้าราชการมีแนวโน้มที่จะรับประทานอาหารเช้าเย็นกับสมาชิกในครอบครัวอย่างพร้อมหน้าพร้อมตากันทุกวันในสัดส่วนที่น้อยกว่าในชนบท ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจากสภาพการทำงานของข้าราชการยังแตกต่างไปจากประชากรในชนบทซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร และสภาพของความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันระหว่างเมืองกับชนบท

ตารางที่ 8.1 ร้อยละของผู้ดูแลบุตรส่วนใหญ่ในช่วงเวลากลางวัน จำแนกตามอายุบุตรและภาค (ข้อมูลจากประชาชน)

ผู้ดูแลบุตร	บุตรอายุ 0 - 2 ปี		บุตรอายุ 3 - 10 ปี		
	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
มารดา/บิดา	63.5	85.1	9.7	24.3	
ญาติ	24.3	11.9	3.4	3.6	
สถานดูแลเด็ก/โรงเรียน	12.2	3.0	87.8	72.1	
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	
(จำนวน)	(74)	(67)	(164)	(140)	
Chi-square 13.06	D.F. 4	Significance .01	Chi-square 12.59	D.F. 3	Significance .005

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.2 ร้อยละของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของบิดา จำแนกตามภาค (ข้อมูลจากประชาชน)

การมีส่วนร่วมของบิดา	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการดูแลบุตร		
บิดาดูแลเป็นส่วนมาก	4.2	10.9
บิดาดูแลเท่าๆ กับมารดา	55.0	46.6
บิดาดูแลเป็นส่วนรอง	40.8	42.5
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(353)	(341)
Chi-square 12.58	D.F. 2	Significance .002
ด้านการอบรมสั่งสอน		
นานๆ ครั้ง	52.9	54.1
เป็นประจำ	47.1	45.9
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(325)	(327)
Chi-square .09	D.F. 1	Significance .75
ด้านการใช้เวลาว่างพูดคุยกับบุตร		
นานๆ ครั้ง	25.6	20.1
เป็นประจำ	74.4	79.9
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(348)	(338)
Chi-square 2.89	D.F. 1	Significance .08

ตารางที่ 8.8 ร้อยละของผู้ดูแลบุตรส่วนใหญ่ในช่วงเวลากลางวัน จำแนกตามอายุบุตรและภาค
(ข้อมูลจากข้าราชการ)

ผู้ดูแลบุตร	บุตรอายุ 0 - 2 ปี		บุตรอายุ 3 - 10 ปี		
	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
มารดา/บิดา	12.4	21.9	14.2	20.2	
ญาติ	49.5	42.1	9.1	3.5	
บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติ	24.7	28.1	-	4.0	
สถานดูแลเด็ก/โรงเรียน	13.4	7.9	76.6	72.2	
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	
(จำนวน)	(97)	(114)	(154)	(198)	
Chi-square 6.124	D.F. 4	Significance .190	Chi-square 13.499	D.F. 4	Significance .009

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8.4 ร้อยละของการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรของบิดา จำแนกตามภาค (ข้อมูลจากข้าราชการ)

การมีส่วนร่วมของบิดา	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการดูแลบุตร		
มีส่วนบ้าง	36.0	31.5
มีส่วนเท่าๆ กับมารดา	56.9	62.0
มีส่วนมาก	7.1	6.5
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(253)	(324)
Chi-square .91301	D.F. 1	Significance .33932
ด้านการอบรมสั่งสอน		
นานๆ ครั้ง	38.7	38.5
เป็นประจำ	61.3	61.5
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(225)	(286)
Chi-square .002	D.F. 1	Significance .962
ด้านการใช้เวลาว่างพูดคุยกับบุตร		
นานๆ ครั้ง	7.7	10.0
เป็นประจำ	92.3	90.0
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(248)	(321)
Chi-square .913	D.F. 1	Significance .359

ตารางที่ 3.5 ร้อยละของการใช้เวลาหุดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัว จำแนกตามภาค
(ข้อมูลจากประชาชน)

การใช้เวลากับครอบครัว	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
น้อยเกินไป	13.3	20.4
กำลังดี	79.7	61.7
มากเกินไป	7.0	17.9
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(369)	(363)
	Tau-b .029	T-Value .80

ตารางที่ 3.6 ร้อยละของความถี่ในการรับประทานอาหารมือเย็นร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว
(ข้อมูลจากประชาชน)

ความถี่ในการรับประทานอาหาร	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นานๆ ครั้ง	6.8	1.7
เกือบทุกวัน	10.3	6.3
ทุกวัน	82.9	92.0
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(369)	(363)

ตารางที่ 3.7 ร้อยละของการใช้เวลาพูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัว จำแนกตามภาค
(ข้อมูลจากข้าราชการ)

การใช้เวลากับครอบครัว	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
น้อยเกินไป	22.3	23.7
กำลังดี	60.4	60.1
มากเกินไป	17.4	16.3
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(265)	(338)
	Tau-b .019	T-Value -.484

ตารางที่ 3.8 ร้อยละของความถี่ในการรับประทานอาหารมือเข็ญร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว
(ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความถี่ในการรับประทานอาหาร	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นานๆ ครั้ง	14.2	10.7
เกือบทุกวัน	32.2	37.3
ทุกวัน	53.6	52.1
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(267)	(338)
	Chi-square 4.693	D.F. 3 Significance .196

ส่วนที่ 4

ความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัยในครอบครัว

วัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของการวิจัยในครั้งนี้คือ การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกต่างวัยในครอบครัว เช่น ระหว่างบิดามารดาของผู้ตอบกับผู้ตอบ ระหว่างผู้ตอบกับบุตร และระหว่างผู้ตอบกับคู่สมรส ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลจึงแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการนำเสนอการกระจายร้อยละของผู้ตอบตามระดับความสัมพันธ์ ส่วนที่สองวิเคราะห์ปัจจัยทางประชากรและสังคมที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ โดยมีรายละเอียดของการศึกษาดังต่อไปนี้

4.1 ระดับความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับสมาชิกต่างวัยในครอบครัว

ข้อมูลจากประชาชน

4.1.1 ความสัมพันธ์กับบิดามารดาของผู้ตอบ

ข้อมูลในตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบมีความรู้สึกหรือมีความคิดเห็นเช่นใดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดาของผู้ตอบ

(ก) ความสนิทสนมกับมารดาบิดา

มีข้อน่าสังเกตว่า 2 ใน 3 ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือระบุว่า มีความสนิทสนมกันอย่างมาก/อย่างยิ่งกับมารดา ส่วนความสนิทสนมกันอย่างมากกับบิดาคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าคือ ร้อยละ 57.5 ในภาคเหนือ และ 55.2 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับผู้ที่ตอบว่าไม่มีความสนิทสนมกันเท่ากับมารดาและบิดาในภาคเหนือมีสัดส่วนที่น้อยมากคือ ไม่ถึงร้อยละ 10 แต่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนที่สูงกว่า

(ข) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เมื่อสอบถามว่า ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดาเป็นที่เข้าใจกันดีเพียงใด พบว่ามากกว่าร้อยละ 60 หรือ 3 ใน 5 ของผู้ตอบ ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเข้าใจกันดีกับบิดามารดา ส่วนผู้ที่ตอบว่า “ดีมาก” ในภาคเหนือจะมีสัดส่วนที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(ค) ความคิดเห็นหรือค่านิยมเกี่ยวกับชีวิต

พบว่า 1 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็นไม่ค่อยเหมือนกับบิดามารดา ส่วนผู้ที่ตอบว่าเหมือนกันกับบิดามารดาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นสัดส่วนที่มากกว่าภาคเหนือเล็กน้อย คือร้อยละ 59.0 กับ 57.0 สำหรับมารดาบิดาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเปรียบเทียบกับร้อยละ 55.7 และ 54.7 ในภาคเหนือ

(ง) ความเข้าใจของมารดาบิดาที่มีต่อผู้ตอบ

ผู้ตอบส่วนใหญ่หรือมากกว่าร้อยละ 60 ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า มารดาบิดามีความเข้าใจตนในระดับดี ส่วนผู้ที่ตอบว่าดีมาก/ดีเยี่ยม ในภาคเหนือจะมีสัดส่วนที่สูงกว่า

(จ) ความเข้าใจของผู้ตอบที่มีต่อมารดาบิดา

มีข้อนำสังเกตว่า ผู้ตอบในภาคเหนือมากกว่า 1 ใน 4 รายงานว่าตนเข้าใจมารดาและบิดาอยู่ในระดับที่ดีมาก/ดีเยี่ยม ในขณะที่ผู้ตอบส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่าตนเองเข้าใจมารดาบิดาอยู่ในเกณฑ์ดี (ร้อยละ 75.1 และ 70.6)

สำหรับข้อมูลในตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับมารดาบิดาเปรียบเทียบในปัจจุบันกับ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่หรือมากกว่าร้อยละ 60 ตอบว่าเหมือนเดิม ส่วนผู้ที่ตอบว่าดีขึ้นมีสัดส่วนที่พอๆ กัน (มากกว่า 1 ใน 4) ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยกเว้นผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพียง 1 ใน 5 คิดว่ามีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับบิดา

โดยสรุป ผู้ตอบส่วนใหญ่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่างมีความรู้สึกว่าคุณเองมีความสัมพันธ์ในระดับที่ดีกับบิดามารดา

4.1.2 ความสัมพันธ์กับคู่สมรส

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถาม 5 ข้อสำหรับใช้ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบกับคู่สมรส ซึ่งมีรายละเอียดของคำตอบดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 4.3)

(1) ความเข้าใจต่อกัน

จากคำถามที่ว่า “ในการดำเนินชีวิตสมรสโดยทั่วไปท่านกับคู่สมรสมีความเข้าใจต่อกันมากน้อยเพียงใด” พบว่าร้อยละ 70.9 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเข้าใจกันดีกับคู่สมรส ในขณะที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตอบทำนองเดียวกันมีสัดส่วนน้อยกว่าคือ ร้อยละ 64.3

(2) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เมื่อถามว่า “ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ท่านพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคู่สมรสบ่อยแค่ไหน” พบว่า 3 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคู่สมรสไม่บ่อยนัก ในขณะที่ 1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า บ่อยมาก/เกือบทุกวัน

(3) การมีปากเสียงหรือทะเลาะวิวาทกัน

นอกจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแล้วได้สอบถามว่า “ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ผู้ตอบกับคู่สมรสเคยมีปากเสียงหรือทะเลาะวิวาทกับคู่สมรสหรือไม่” ข้อมูลในตารางที่ 4.3 ซึ่งให้เห็นว่า ประมาณ 3 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ไม่เคยมีปากเสียงหรือทะเลาะวิวาทกับคู่สมรส

(4) บุคคลที่ไปขอคำปรึกษา

สำหรับกรณีที่ว่า “เมื่อมีปัญหาสำคัญของครอบครัวท่านปรึกษาหารือกับใคร” พบว่าร้อยละ 30.6 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปปรึกษาหารือกับญาติผู้ใหญ่ ส่วนผู้ที่ตอบว่าปรึกษาหารือกันเองระหว่างสามีภรรยา คิดเป็นสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันมากนักระหว่างภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ ร้อยละ 64.9 และ 59.8 ตามลำดับ

(5) ความสะดวกใจในการปรึกษากับคู่สมรส

เมื่อถามว่า “ท่านสะดวกใจเพียงใดในการปรึกษากันระหว่างสามีและภรรยา” พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสะดวกใจมากที่จะปรึกษากัน (ร้อยละ 80.1 และ 87.1)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยส่วนใหญ่แล้วมีความเข้าใจต่อกันค่อนข้างดี มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบ่อยพอสมควร ถึงแม้จะมีปากเสียงกันบ้างก็เป็นเพียงส่วนน้อย และเมื่อมีปัญหาสำคัญก็หันหน้าปรึกษากันเองมากกว่าจะพึ่งพาผู้อื่น ทั้งนี้เพราะคิดว่าจะมีความสะดวกใจมากกว่า

4.1.3 ความสัมพันธ์กับบุตร

ได้ตั้งคำถาม 4 ข้อสำหรับใช้ประเมินว่าผู้ตอบมีความสัมพันธ์ระดับใดกับบุตร โดยมีรายละเอียดของคำตอบปรากฏในตารางที่ 4.4

(1) การเข้ากันได้ระหว่างบุตรกับผู้ตอบและคู่สมรส

จากคำถามที่ว่า “บุตรส่วนใหญ่เข้ากันได้กับท่านและคู่สมรสของ ท่าน ได้ดีมากน้อย

(2) การใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตร

เกี่ยวกับเรื่องที่ว่าผู้ตอบและคู่สมรสได้ใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตรอย่างไรนั้น พบว่าร้อยละ 44.8 ของผู้ตอบในภาคเหนือคิดว่าได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอบรมดูแลบุตร ส่วนอีกร้อยละ 47.6 คิดว่าได้ใช้เวลาไม่มากเกินไปและน้อยเกินไป สำหรับผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตอบว่า ใช้เวลาไม่มากเกินไปและน้อยเกินไปมีเพียงร้อยละ 29 มีข้อน่าสังเกตว่า ร้อยละ 14.2 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่าไม่ค่อยมีเวลาเพราะต้องทำมาหากิน อาจเป็นเพราะครอบครัวในชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ด้อยกว่าครอบครัวในภาคเหนือ จึงทำให้ทั้งสามมีและภรรยาต้องออกไปทำมาหากิน เป็นผลให้มีเวลาน้อยที่จะใช้ในการเลี้ยงดูบุตร

(3) ทราบความเป็นไปของบุตรแต่ละคน

ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบในภาคเหนือและร้อยละ 55 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดว่าทราบคิเกือบทุกเรื่องของบุตร ในขณะที่ประมาณ 1 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และร้อยละ 26.1 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า ทราบเฉพาะเรื่องสำคัญที่บุตรมาปรึกษาหารือ

(4) บุตรขอคำปรึกษาบ่อยเพียงใด

เมื่อถามว่า “โดยปกติเมื่อบุตรมีปัญหา เขาได้ขอคำแนะนำหรือปรึกษาหารือกับท่านและคู่สมรสของท่านบ่อยเพียงใด” พบว่าร้อยละ 52.4 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และร้อยละ 44.8 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า บุตรมาปรึกษานานๆ ครั้ง/เป็นบางเรื่อง

โดยสรุป แม้ว่าผู้ตอบและคู่สมรสจะมีเวลาเลี้ยงดูบุตรไม่มากนัก แต่ก็มีความเข้าใจกันดีระหว่างบุตรกับผู้ตอบและคู่สมรส ทราบความเป็นไปของบุตรแต่ละคน รวมทั้งเมื่อบุตรมีปัญหาส่วนใหญ่แล้วก็กล้าที่จะมาปรึกษาหารือ

4.1.4 ช่องว่างระหว่างวัย (ในครอบครัวและในสังคม)(1) ผู้ตอบและบิดามารดา

พบว่าร้อยละ 52 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และร้อยละ 47.8 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ไม่มีช่องว่างกับบิดามารดาของตน ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีบ้างเพียงเล็กน้อย ในภาคเหนือจะมีสัดส่วนที่มากกว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้อน่าสังเกตว่า ผู้ที่ตอบว่ามีช่องว่างมากพอสมควรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าในภาคเหนือ (ร้อยละ 17.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 8.2)

(2) ผู้ตอบกับบุตร

เกือบ 3 ใน 4 หรือร้อยละ 71.5 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และร้อยละ 61.1 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า ไม่มีช่องว่างเลขระหว่างคนกับบุตร ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีบ้างเล็กน้อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนที่มากกว่าในภาคเหนือเพียงเล็กน้อย

(3) บิดามารดาของผู้ตอบกับบุตรของผู้ตอบ

พบว่า 3 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และร้อยละ 61.6 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรู้สึกว่ามีช่องว่างระหว่างบิดามารดาของผู้ตอบกับบุตรของผู้ตอบ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีบ้างเล็กน้อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนที่มากกว่าในภาคเหนือ (ร้อยละ 25.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 17.5)

(4) วัยรุ่นกับวัยกลางคน

ผู้ที่ตอบว่ามีช่องว่างระหว่างวัยรุ่นกับวัยกลางคนเพียงเล็กน้อย คิดเป็นสัดส่วนที่พอๆ กันคือ ร้อยละ 42 ในภาคเหนือ และร้อยละ 47.5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีช่องว่างมากพอสมควรในภาคเหนือจะมีสัดส่วนที่มากกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 42.5 กับร้อยละ 32.1)

(5) วัยรุ่นกับวัยสูงอายุ

มีข้อสังเกตว่า ประมาณ 1 ใน 3 ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรู้สึกว่ามีช่องว่างมากพอสมควรระหว่างวัยรุ่นกับวัยสูงอายุ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีช่องว่างมากที่สุดเพียงอย่างเดียวในภาคเหนือมีสัดส่วนที่สูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 44.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 26.2)

(6) วัยกลางคนกับวัยสูงอายุ

ประมาณ 1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรู้สึกว่ามีช่องว่างบ้างเล็กน้อยระหว่างวัยกลางคนและวัยสูงอายุ ส่วนผู้ที่รู้สึกว่ามีช่องว่างเลยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีสัดส่วนที่มากกว่าภาคเหนือ (ร้อยละ 33.1 กับร้อยละ 20.3)

โดยสรุป ภายในครอบครัวทั้งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ตอบรู้สึกว่ามีช่องว่างแล้วไม่มีช่องว่างระหว่างวัย ในขณะที่ช่องว่างระหว่างวัยในสังคมจะมีมากกว่า โดยเฉพาะช่องว่างระหว่างวัยรุ่นกับวัยสูงอายุซึ่งมีมากที่สุดเพียงอย่างเดียวในภาคเหนือ และมากพอสมควรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อมูลจากข้าราชการ

4.1.5 ความสัมพันธ์กับบิดามารดาของผู้ตอบ

ข้อมูลในตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบที่เป็นข้าราชการกับบิดามารดาของข้าราชการ โดยมีรายละเอียดในแต่ละเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) ความสนิทสนมกับมารดาบิดา

พบว่าข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสนิทสนมกันมาก/อย่างยิ่งกับมารดา (ร้อยละ 72.5 และ 70.0) ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีความสนิทสนมกันมาก/อย่างยิ่งกับบิดา คิดเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่า (ร้อยละ 59.5 และ 58.2)

(ข) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ส่วนใหญ่ของข้าราชการทั้งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า เมื่อมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดามารดาจะมีความเข้าใจกันดี ส่วนผู้ที่ตอบว่าดีมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนที่สูงกว่าในภาคเหนือ

(ค) ความคิดเห็นหรือค่านิยมเกี่ยวกับชีวิต

มีข้อน่าสังเกตว่า ประมาณ 1 ใน 3 ของข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า มีความคิดเห็นหรือค่านิยมเกี่ยวกับชีวิตเหมือนกันกับมารดาและบิดา แต่ส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นไม่ค่อยเหมือนกันนักกับมารดาและบิดา กล่าวคือร้อยละ 49.1 และ 46.5 ของผู้ตอบในภาคเหนือ ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับร้อยละ 46.8 และ 51.1

(ง) ความเข้าใจของมารดาบิดาที่มีต่อผู้ตอบ

เมื่อให้ข้าราชการประเมินว่ามารดาบิดาเข้าใจผู้ตอบดีเพียงใด พบว่าส่วนใหญ่แล้วอยู่ในเกณฑ์ดีคือ ร้อยละ 61.8 และ 62.6 ของข้าราชการในภาคเหนือ และร้อยละ 55.1 และ 55.3 ของข้าราชการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(จ) ความเข้าใจของผู้ตอบที่มีต่อมารดาบิดา

พบว่าสัดส่วนของผู้ที่ตอบว่าอยู่ในเกณฑ์ดีจะไม่ต่างไปจากสัดส่วนของความเข้าใจของมารดาบิดาที่มีต่อผู้ตอบ (คือประมาณร้อยละ 60) แต่ข้าราชการที่ตอบว่าตนเองเข้าใจมารดาบิดาอยู่ในระดับดีมาก/ดีเยี่ยมมีไม่น้อย คือร้อยละ 26.2 และ 23.3 ในภาคเหนือ ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับร้อยละ 31.3 และ 25.8

เมื่อให้ข้าราชการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างมารดาบิดากับตนในปัจจุบันกับเมื่อ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่รู้สึกเหมือนเดิม กล่าวคือร้อยละ 58.9 และ 50.9 สำหรับมารดาและบิดาในภาคเหนือ ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับร้อยละ 58.2 และ 57.8 (ตารางที่ 4.7)

มีข้อนำสังเกตว่า ผู้ที่ตอบว่ามีความสัมพันธ์กับบิดาในระดับที่ดีขึ้นและดีขึ้นมาก ในภาคเหนือมีสัดส่วนที่สูงกว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุป ข้าราชการส่วนใหญ่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับดีกับมารดาบิดาของตน

4.1.6 ความสัมพันธ์กับคู่สมรส

ข้อมูลในตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบที่เป็นข้าราชการกับคู่สมรส โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) ความเข้าใจต่อกัน

พบว่าร้อยละ 46.3 และ 42.7 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเมินว่าตนเองและคู่สมรสมีความเข้าใจกันดี ส่วนอีกร้อยละ 40.8 และ 46.4 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า ไม่มีปัญหาอะไร

(2) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

กว่าครึ่งหนึ่งของข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมาได้พูดคุย/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคู่สมรสบ่อยมาก/เกือบทุกวัน

(3) การมีปากเสียงหรือทะเลาะวิวาทกัน

เมื่อถามว่าในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา เคยมีปากเสียงหรือทะเลาะวิวาทกับคู่สมรสหรือไม่ พบว่าร้อยละ 27 และ 26 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่าเคยมีปากเสียงกัน ซึ่งไม่แตกต่างไปจากข้อมูลจากประชาชน

(4) บุคคลที่ไปขอคำปรึกษา

มีข้อนำสังเกตว่า เมื่อมีปัญหาสำคัญในครอบครัว ข้าราชการส่วนใหญ่จะปรึกษาหารือกันเองระหว่างสามีภรรยา กล่าวคือร้อยละ 82.4 และ 78.4 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าข้อมูลจากประชาชน จะเห็นได้ว่าการไปปรึกษาหารือกับญาติผู้ใหญ่มีสัดส่วนที่น้อยมาก (ไม่ถึงร้อยละ 10) อาจเป็นเพราะข้าราชการเหล่านี้มีระดับการศึกษาสูงกว่าย่อมสามารถตัดสินใจปัญหาพร้อมกับคู่สมรสได้ดีกว่าประชาชนทั่วไป

(5) ความสะดวกใจในการปรึกษากับคู่สมรส

พบว่าร้อยละ 81.6 และ 82.9 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า มีความสะดวกใจมากที่จะปรึกษากันระหว่างสามีภรรยา ส่วนผู้ที่ตอบว่า

สรุป ข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่แล้วรายงานว่าตนและคู่สมรสมีความเข้าใจกันดี มีการพูดคุยกันแม้จะมีปากเสียงกันบ้างก็เป็นส่วนน้อย และส่วนใหญ่จะสะดวกใจที่จะปรึกษาหารือกัน

4.1.7 ความสัมพันธ์กับบุตร

ตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นถึงการกระจายร้อยละของข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามความสัมพันธ์กับบุตรในเรื่องต่างๆ 4 เรื่องดังต่อไปนี้

(1) การเข้ากันได้ระหว่างบุตรกับผู้ตอบและคู่สมรส

พบว่าข้าราชการส่วนใหญ่ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้ากันได้ดีมากกับบุตร (ร้อยละ 89.3 และ 86.8 ตามลำดับ) ส่วนผู้ที่ตอบว่า เฉยๆ และพูดจาไม่ค่อยเข้าใจกัน มีเพียงส่วนน้อย (ต่ำกว่าร้อยละ 5)

(2) การใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตร

ข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนมากตอบว่า ได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอบรมดูแลบุตร (ร้อยละ 46.0 และ 46.2) สำหรับผู้ที่ตอบว่า ได้ใช้เวลาไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนที่น้อยกว่าภาคเหนือ (ร้อยละ 37.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 40.6)

(3) ทราบความเป็นไปของบุตรแต่ละคน

ประมาณ 1 ใน 3 ของผู้ตอบทั้งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า บุตรยังเล็กอยู่ ส่วนผู้ตอบที่เหลือส่วนใหญ่ตอบว่าทราบดีเกือบทุกเรื่อง โดยในภาคเหนือมีสัดส่วนที่สูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 61.4 กับ 55.6)

(4) บุตรขอคำปรึกษาบ่อยเพียงใด

มีข้อน่าสังเกตว่า บุตรของข้าราชการส่วนใหญ่จะขอคำปรึกษาหารือกับบิดามารดา เมื่อเปรียบเทียบกับบุตรของประชาชนทั่วไปในชนบท จะเห็นได้ว่าร้อยละ 42.7 และ 36.4 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า บุตรมาขอคำปรึกษาเป็นประจำ ในขณะที่ร้อยละ 14 และ 21 ของชาวชนบทในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานทำนองเดียวกัน (ตารางที่ 4.4) ส่วนผู้ที่ตอบว่าบุตรมาขอคำปรึกษานานๆ ครั้ง/หรือเป็นบางเรื่อง คิดเป็นสัดส่วนที่พอๆ กันทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุป ข้าราชการทั้งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ได้ใช้เวลาเลี้ยงดูบุตร มีการเข้ากันได้ดีกับบุตร ทราบความเป็นไปของบุตร และบุตรส่วนใหญ่มาขอคำปรึกษา

4.1.8 ช่องว่างระหว่างวัย (ในครอบครัวและในสังคม)

ได้ให้ข้าราชการประเมินว่า “มีช่องว่างระหว่างวัย” เกิดขึ้นภายในครอบครัวและในสังคมไทยในปัจจุบันหรือไม่ โดยมีรายละเอียดของคำตอบอยู่ในตารางที่ 4.10 ดังต่อไปนี้

(1) ผู้ตอบและบิดามารดา

ประมาณ 1 ใน 3 ของข้าราชการในภาคเหนือ และร้อยละ 36.7 ของข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า ไม่มีช่องว่างเลขระหว่างคนกับบิดามารดา ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลของประชาชน (ตารางที่ 4.5) อาจเป็นเพราะกลุ่มข้าราชการมีระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยสูงกว่าบิดามารดาของตน จึงทำให้บางครั้งอาจมีความคิดเห็นไม่ตรงกันจนทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีช่องว่างระหว่างวัย สำหรับผู้ที่ตอบว่ามีช่องว่างบ้างมีสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 49.4 และ 49.6 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(2) ผู้ตอบกับบุตร

ประมาณ 1 ใน 2 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า ไม่มีช่องว่างเลขระหว่างคนกับบุตร ส่วนที่เหลือตอบว่ามีช่องว่างบ้างเล็กน้อย มีประมาณ 2 ใน 5 ในภาคเหนือ และ 1 ใน 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(3) บิดามารดาของผู้ตอบกับบุตรของผู้ตอบ

จะเห็นได้ว่า ข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 2 ใน 5 คิดว่าไม่มีช่องว่างระหว่างบิดามารดาของตนกับบุตรของตน ส่วนในภาคเหนือมีสัดส่วนที่น้อยกว่าเล็กน้อย สำหรับผู้ที่ตอบว่ามีช่องว่างบ้างเล็กน้อยจะมีสัดส่วนที่พอๆ กันทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 39.3 และ 41.7)

(4) วัยรุ่นกับวัยกลางคน

ข้าราชการส่วนใหญ่ในภาคเหนือรู้สึกว่ามีช่องว่างระหว่างวัยรุ่นกับวัยกลางคน (ร้อยละ 45.0) และที่รู้สึกว่ามีมากพอสมควรก็คิดเป็นสัดส่วนที่ไม่น้อยเลยคือ ร้อยละ 42 ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผู้ที่ตอบในทำนองดังกล่าวก็มีสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันนักคือ ร้อยละ 47.9 และ 38.4 ตามลำดับ

(5) วัยรุ่นกับวัยสูงอายุ

ประมาณ 2 ใน 5 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรู้สึกว่ามีช่องว่างมากพอสมควรระหว่างวัยรุ่นและวัยสูงอายุ ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีช่องว่างมากที่สุดก็มีความคิดเห็นที่ไม่น้อยคือ ร้อยละ 42.7 ในภาคเหนือ และร้อยละ 38 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(6) วัยกลางคนกับวัยสูงอายุ

ข้าราชการส่วนใหญ่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรู้สึกว่ามีช่องว่างบ้างเล็กน้อยระหว่างประชากรวัยกลางคนและวัยสูงอายุ (ร้อยละ 59.8 และ 56.8) ส่วนผู้ตอบที่เหลือประมาณ 3 ใน 10 ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่ามีช่องว่างมากพอสมควร

โดยสรุป ภายในกรอบครัวของข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่แล้วผู้ตอบจะมีช่องว่างกับบิดามารดาบ้างเล็กน้อย แต่กับบุตรแล้วไม่ค่อยมีช่องว่าง ส่วนบิดามารดาของผู้ตอบกับบุตรของผู้ตอบส่วนใหญ่จะมีช่องว่างบ้างเล็กน้อย สำหรับช่องว่างระหว่างวัยในสังคมไทยนั้น ข้าราชการส่วนใหญ่ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรู้สึกว่ามีช่องว่างระหว่างวัยรุ่นกับวัยสูงอายุในระดับที่มากพอสมควรจนถึงมากที่สุดทีเดียว

4.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของประชากรต่างวัย

การศึกษาครั้งนี้ได้นำปัจจัยทางประชากร ซึ่งได้แก่ อายุและเพศของผู้ตอบ/ผู้ให้สัมภาษณ์ และปัจจัยทางสังคมคือ ระดับการศึกษาของผู้ตอบมาเป็นตัวแปรอิสระ เพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยทางประชากรและสังคมมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของสมาชิกต่างวัยในครอบครัวอย่างไรบ้าง แสดงเฉพาะตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตาม โดยแบ่งการนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นข้อมูลจากประชาชนในเขตชนบท และส่วนที่สองเป็นข้อมูลจากข้าราชการ

ข้อมูลจากประชาชน

4.2.1 ความสัมพันธ์กับบิดามารดาของผู้ตอบ

จากการสอบถามผู้ให้สัมภาษณ์ว่า “การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างท่านกับบิดามารดาของท่านเป็นที่เข้าใจกันดีเพียงไร” ข้อมูลในตารางที่ 4.11.1 ซึ่งให้เห็นว่า ในภาคเหนือผู้ตอบชายมีความเข้าใจกันดีกับมารดาถึงร้อยละ 71.2 ในขณะที่ผู้ตอบหญิงมีเพียงร้อยละ 60.2 ที่ตอบเช่นนั้น สำหรับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สัดส่วนของผู้ที่ตอบว่าเข้าใจกันดีกับมารดา มีเพียงร้อยละ 46.2 ของผู้จบมัธยมศึกษาขึ้นไป แต่ผู้ที่จบประถมศึกษาปีที่ 4 มีสัดส่วนสูงกว่าคือ 64.3 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาของผู้ตอบสูงกว่ามารดา จึงอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากมารดา

สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดาพบว่า เพศของผู้ตอบก็มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ กล่าวคือ สัดส่วนของผู้ที่ตอบว่ามีความเข้าใจกันดีมาก/ดีเยี่ยมจะสูงกว่าในเพศชาย คือ ร้อยละ 75.5 เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ 44.6 ในเพศหญิง (ตารางที่ 4.11.2)

เมื่อถามว่า “ขณะนี้ท่านคิดว่าบิดามารดาของท่านเข้าใจท่านดีเพียงไร” ก็พบว่า มีเพียงเพศและอายุของผู้ตอบในภาคเหนือที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับบิดา (ตารางที่ 4.12) กล่าวคือ มากกว่า 3 ใน 4 ของผู้ตอบที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปรายงานว่า บิดามีความเข้าใจผู้ตอบดี ในขณะที่ผู้ตอบอายุต่ำกว่า 40 ปี เพียงร้อยละ 58.5 รายงานเช่นนั้น สำหรับเพศของผู้ตอบนั้น เกือบ 1 ใน 4 หรือร้อยละ 23.4 คิดว่า บิดาเข้าใจตนอยู่ในระดับที่ดีมาก/ดีเยี่ยม ในขณะที่ผู้ตอบหญิงร้อยละ 27.6 คิดว่า บิดาเข้าใจตนในระดับพอใช้

เมื่อสอบถามว่า “ในบางครั้งความตึงเครียดในครอบครัวมักจะเกิดขึ้น เพราะคนในวัยหนึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างจากวัยอื่นๆ อยากทราบว่าในฐานะของลูก ท่านเคยมีความรู้สึกที่บิดามารดาของท่านไม่ค่อยเข้าใจท่านหรือเข้ากันไม่ได้กับท่านอย่างไร” ข้อมูลในตารางที่ 4.13.1 ซึ่งให้เห็นว่า อายุของผู้ตอบมีผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ตอบ กล่าวคือ ผู้ตอบที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี ที่ตอบว่า ไม่เคยรู้สึกเลย คิดเป็นสัดส่วนที่พอๆ กับผู้ที่ตอบว่า มีบ้างพอสมควร ในทางตรงข้ามผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ประมาณ 3 ใน 4 ตอบว่า ไม่เคยรู้สึกเลย อาจเป็นเพราะว่าเมื่อคนเราอายุมากขึ้น มีประสบการณ์ในชีวิตมากขึ้น จึงเข้าใจมารดามากขึ้น

สำหรับความรู้สึกที่มีต่อบิดาว่าไม่ค่อยเข้าใจตนนั้นพบว่า ผู้ตอบที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปในภาคเหนือ ประมาณ 3 ใน 4 รายงานว่าไม่เคยรู้สึกเลย ในขณะที่ 1 ใน 2 ของผู้ตอบที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี เคยรู้บ้างพอสมควร (ตารางที่ 4.13.2)

นอกจากนี้ได้ถามว่า “ท่านเคยมีความรู้สึกไหมว่า มี ‘ช่องว่างระหว่างวัย’ เกิดขึ้นภายในครอบครัวของท่าน” ข้อมูลในตารางที่ 4.14 ซึ่งให้เห็นว่า อายุของผู้ตอบในภาคเหนือ และเพศของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลกระทบต่อความรู้สึกดังกล่าว เช่น ประมาณ 2 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคเหนือ ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปไม่เคยรู้สึกว่ามีความช่องว่างระหว่างวัย ส่วนผู้ตอบชายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 61.1 ตอบว่า ไม่เคยรู้สึกว่ามีความช่องว่างระหว่างวัย

4.2.2 ความสัมพันธ์กับบุตร

ได้สอบถามผู้ให้สัมภาษณ์ว่า “บุตรส่วนใหญ่เข้ากับท่านได้ดีมากน้อยเพียงใด” ข้อมูลในตารางที่ 4.15 ซึ่งให้เห็นว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้ากันได้ดีมากกับบุตร

สำหรับประเด็นต่อไปที่ถามว่า “ท่านคิดว่าท่านทราบความเป็นไปของบุตรแต่ละคนได้ดีมากน้อยเพียงใด” พบว่าทั้งอายุและระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลกระทบต่อความคิด กล่าวคือ ผู้ตอบที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปีที่ตอบว่า คิดว่าทราบดี

(ตารางที่ 4.16.1) แสดงให้เห็นว่า วัชของผู้ตอบมีส่วนทำให้ใกล้ชิดกับบุตรมากกว่า จึงทำให้ทราบเรื่องต่างๆ ของบุตรมากกว่า ข้อมูลในตารางที่ 4.16.2 ซึ่งเป็นข้อมูลจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ชี้ให้เห็นถึงแบบแผนทำนองเดียวกัน

เมื่อถามว่า “โดยปกติเมื่อบุตรมีปัญหา เขาได้ขอคำแนะนำหรือปรึกษาหารือกับท่านมากน้อยเพียงใด” ก็พบว่าในภาคเหนือ อายุและระดับการศึกษาของผู้ตอบมีผลกระทบ กล่าวคือ ในกลุ่มผู้ตอบที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี ประมาณ 1 ใน 5 ตอบว่า บุตรมาขอคำปรึกษาเป็นประจำ และประมาณ 1 ใน 10 (ร้อยละ 10.8) ที่ตอบว่า ไม่เคยมาขอคำปรึกษาเลย ในขณะที่ 1 ใน 5 ของผู้ตอบที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปตอบว่า บุตรไม่มาขอคำปรึกษาเลย (ตารางที่ 4.17.1) สำหรับสัดส่วนของผู้ที่ตอบว่าบุตรมาขอคำปรึกษาเป็นประจำก็เพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษา ในส่วนของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเพียงอายุของผู้ตอบที่ชี้ให้เห็นว่ามีผลกระทบ กล่าวคือ ผู้ตอบที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี จะมีสัดส่วนที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ตอบที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ที่รายงานว่าบุตรมาปรึกษาเป็นประจำ (ตารางที่ 4.17.2)

เมื่อให้ผู้ตอบประเมินว่า “ในฐานะที่ท่านเป็นบิดามารดา ท่านเคยมีความรู้สึกบอชแต่ไหนเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกของท่านมีความคิดเห็นไม่ตรงกับท่าน” พบว่า อายุของผู้ตอบยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลในตารางที่ 4.18 ชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปีที่ตอบว่า ไม่เคยรู้สึกเลยว่ามีความแตกต่าง คิดเป็นสัดส่วนที่สูง ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ตอบที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป น่าจะมีอายุแตกต่างจากบุตรมากกว่าผู้ตอบที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี จึงทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีความคิดเห็นไม่ตรงกับบุตร

สำหรับความรู้สึกที่ว่า มี “ช่องว่างระหว่างวัย” ระหว่างผู้ตอบกับลูกๆ ของผู้ตอบนั้นพบว่า อายุของผู้ตอบในภาคเหนือ และระดับการศึกษาของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลกระทบต่อความรู้สึกดังกล่าว (ตารางที่ 4.19)

ข้อมูลจากข้าราชการ

4.2.3 ความสัมพันธ์กับบิดามารดาของผู้ตอบ

เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดาพบว่า เพศของผู้ตอบมีผลต่อความเข้าใจกันระหว่างผู้ตอบกับบิดาในภาคเหนือ โดยที่ข้าราชการชายร้อยละ 61 ตอบว่ามีความเข้าใจกันดีกับบิดา และอีกร้อยละ 22.1 ตอบว่าดีมาก/ดีเยี่ยม (ตารางที่ 4.20.1)

สำหรับความคิดของข้าราชการที่ว่าบิดามารดามีความเข้าใจพวกเขาอย่างไร พบว่าข้าราชการชายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่ามารดามีความเข้าใจผู้ตอบในระดับดีและดีมาก คิดเป็นร้อยละ 53.4 และ 27.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.20.2)

เมื่อให้ผู้ตอบประเมินว่า “ในฐานะของคุณ ท่านเคยมีความรู้สึกที่บิดามารดาของท่านไม่ค่อยเข้าใจท่าน หรือเข้ากันไม่ได้กับท่านหรือไม่” ข้อมูลในตารางที่ 4.21.1 แสดงให้เห็นว่า เพศของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลกระทบต่อความรู้สึกดังกล่าวกับมารดา สำหรับความรู้สึกที่มีต่อบิดานั้นพบว่า เพศของผู้ตอบในภาคเหนือมีผลกระทบต่อความรู้สึก (ตารางที่ 4.21.2) โดยที่ข้าราชการหญิงเคยมีความรู้สึกที่บิดาไม่เข้าใจตนเองในสัดส่วนที่สูงกว่าข้าราชการชาย (ร้อยละ 74.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 60) ส่วนข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความรู้สึกที่บิดาไม่เข้าใจตนเองในเพศหญิงมีสัดส่วนที่สูงกว่าในเพศชาย คือ ร้อยละ 72.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 50.5 (ตารางที่ 4.21.3) ส่วนอายุของข้าราชการพบว่า ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี มีสัดส่วนที่คิดว่าบิดาไม่เข้าใจตนเองสูงกว่าผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป

สำหรับช่องว่างระหว่างวัยนั้น พบว่าข้าราชการหญิงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีช่องว่างมากที่สุดเกี่ยวกับบิดามารดา คิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าข้าราชการชายคือ ร้อยละ 18.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 9.3 (ตารางที่ 4.22) ในขณะที่ข้าราชการชายประมาณ 2 ใน 5 ตอบว่าไม่มีช่องว่างระหว่างตนกับบิดามารดา แต่เพียง 1 ใน 3 ของข้าราชการหญิงที่รายงานทำนองเดียวกัน

4.2.4 ความสัมพันธ์กับบุตร

ข้อมูลในตารางที่ 4.23 แสดงให้เห็นถึงระดับของการเข้ากันได้ระหว่างข้าราชการกับบุตร โดยที่ผู้ตอบในภาคเหนือไม่ว่ามีระดับการศึกษาระดับไหนก็รู้สึกว่าตนเข้ากันได้ดีกับบุตร ส่วนข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี จะมีสัดส่วนของผู้ที่ตอบว่าเข้ากันได้ดีกับบุตรสูงกว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป

เมื่อถามว่า “ท่านคิดว่าท่านทราบความเป็นไปของบุตรแต่ละคนได้ดีมากน้อยเพียงใด” สำหรับข้าราชการในภาคเหนือที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี มีสัดส่วนที่คิดว่าทราบดีเกือบทุกเรื่องสูงกว่ากลุ่มผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป (ตารางที่ 4.24.1) เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาของผู้ตอบพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะทราบเรื่องของบุตรดีเกือบทุกเรื่อง ส่วนข้อมูลในตารางที่ 4.24.2 ก็แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของอายุและระดับการศึกษาของผู้ตอบในเรื่องดังกล่าวข้างต้นในทำนองเดียวกัน กล่าวคือผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี และผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่ารายงานว่าตนทราบดีเกือบทุกเรื่องของบุตรแต่ละคน

น้อยกว่า 40 ปี และผู้ที่มีการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนที่สูงมากที่ตอบว่าบุตรมาขอคำปรึกษาหารือเป็นประจำ สำหรับข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี เกือบ 3 ใน 4 (ร้อยละ 73) ตอบว่าบุตรมาขอคำปรึกษาเป็นประจำ (ตารางที่ 4.25.2)

เมื่อสอบถามว่า “ในฐานะที่ท่านเป็นบิดา/มารดา ท่านเคยมีความรู้สึกบอຍแคໂນเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกของท่านมีความคิดเห็นไม่ตรงกับของท่าน” ข้อมูลในตารางที่ 4.26.1 แสดงให้เห็นว่า ข้าราชการในภาคเหนือที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า มีความรู้สึกที่ว่ามีความคิดเห็นไม่ตรงกันกับบุตรในสัดส่วนที่น้อยกว่า สำหรับข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี ประมาณ 1 ใน 5 ตอบว่าไม่เคยรู้สึกเลยที่มีความแตกต่าง ส่วนผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป เพียงร้อยละ 7 ที่ตอบเช่นนั้น เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาก็พบว่า สัดส่วนของผู้ที่ตอบว่าไม่รู้สึกเลยที่มีความแตกต่างจะเพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษา (ตารางที่ 4.26.2)

เกี่ยวกับช่องว่างระหว่างวัย ก็พบว่าทั้งอายุและระดับการศึกษาของข้าราชการมีผลกระทบต่อความรู้สึก ไม่ว่าจะในภาคเหนือ (ตารางที่ 4.27.1) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตารางที่ 4.27.2) กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี และผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า จะมีสัดส่วนของผู้ที่ตอบว่าไม่มีช่องว่างระหว่างตนกับบุตรมากกว่า อาจเป็นเพราะวัยที่ไม่ห่างกันมากนักระหว่างผู้ตอบกับบุตรจึงเข้าใจซึ่งกันและกันมากกว่า และพื้นฐานการศึกษาที่ศึกษาจึงทำให้ไม่เกิดความรู้สึกว่ามีความช่องว่างกับบุตร

สรุป ผลจากการศึกษาคั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า สมาชิกต่างวัยในครอบครัวไทยในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่วนใหญ่แล้วต่างยังมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่สมาชิกที่อ่อนวัยกว่า แม้ว่าจะมีช่องว่างระหว่างวัยบ้าง แต่ไม่ได้มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์โดยรวมของสมาชิกในครอบครัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความสัมพันธ์กับมารดาบิดา (ข้อมูลจากประชาชน)

ความสัมพันธ์กับมารดาบิดา	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	มารดา	บิดา	มารดา	บิดา
ก. ความสนิทสนมกับมารดาบิดา				
ไม่มีความสนิทสนมกันเลย/ สนิทสนมกันน้อยมาก	8.0	8.2	10.4	17.2
สนิทสนมกันปานกลาง	24.3	34.1	24.4	27.6
สนิทสนมกันมาก/อย่างยิ่ง	67.7	57.7	65.2	55.2
รวม	100.0 (235)	100.0 (170)	100.0 (201)	100.0 (163)
ข. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น				
ไม่ดีเลย	*	*	4.5	8.0
พอใช้	15.3	21.2	17.0	21.0
ดี	63.0	60.6	63.5	61.1
ดีมาก	21.3	17.6	15.0	9.9
รวม	100.0 (235)	100.0 (170)	100.0 (200)	100.0 (162)
ค. ความคล้ายคลึงกันในด้าน ความคิดเห็นหรือค่านิยม เกี่ยวกับชีวิต				
ไม่เหมือนกันเลย	4.7	3.0	5.5	8.0
ไม่ค่อยเหมือนกันนัก	34.5	38.2	33.5	34.4
เหมือนกัน	55.7	54.7	59.0	57.0
เหมือนกันอย่างมาก	5.1	4.1	2.0	*
รวม	100.0 (235)	100.0 (170)	100.0 (200)	100.0 (163)
ง. ความเข้าใจของมารดาบิดาที่มี ต่อผู้ตอบ				
ไม่ดีเลย	*	*	2.5	4.9
พอใช้ได้	21.3	22.9	21.4	23.9
ดี	60.4	62.4	66.7	63.2
ดีเยี่ยม	17.3	13.8	9.4	7.0
รวม	100.0 (235)	100.0 (170)	100.0 (200)	100.0 (163)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ความสัมพันธ์กับมารดาบิดา	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	มารดา	บิดา	มารดา	บิดา
จ. ความเข้าใจของผู้ตอบที่มี				
ต่อมารดาบิดา				
ไม่คิดเลย	-	-	*	*
พอใช้ได้	10.6	14.7	10.5	14.7
ดี	60.9	60.0	75.1	70.6
ดีมาก/ดีเยี่ยม	28.5	25.3	12.9	12.9
รวม	100.0 (235)	100.0 (170)	100.0 (201)	100.0 (163)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับมารดาบิดาในปัจจุบันเมื่อเทียบกับสิบปีที่ผ่านมา (ข้อมูลจากประชาชน)

ความสัมพันธ์ของผู้ตอบ กับมารดาบิดา	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	มารดา	บิดา	มารดา	บิดา
แย่มาก, แย่ลง	*	3.6	5.9	6.1
เหมือนเดิม	63.6	60.1	62.0	72.0
ดีขึ้น	28.7	30.1	30.2	20.7
ดีขึ้นมาก	6.6	6.2	*	*
รวม	100.0 (235)	100.0 (193)	100.0 (205)	100.0 (164)

ตารางที่ 4.8 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความสัมพันธ์กับคู่สมรส (ข้อมูลจากประชาชน)

ความสัมพันธ์กับคู่สมรส	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. ผู้ตอบกับคู่สมรสมีความเข้าใจต่อกันมากน้อยเพียงใด		
ไม่ค่อยเข้าใจตรงกัน	5.2	5.1
ธรรมดาไม่มีปัญหาอะไร	29.7	24.0
เข้าใจกันดี	64.3	70.9
อื่นๆ	*	-
รวม	100.0 (347)	100.0 (333)
2. ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ผู้ตอบพูดคุย/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคู่สมรสบ่อยแค่ไหน		
ไม่บ่อย	59.1	44.4
บ่อยมาก/เกือบทุกวัน	36.6	50.8
อื่นๆ	4.3	4.8
รวม	100.0 (347)	100.0 (333)
3. ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ผู้ตอบเคยมีปากเสียงหรือทะเลาะวิวาทกับคู่สมรสหรือไม่		
ไม่มี	74.9	73.3
มี	25.1	26.7
รวม	100.0 (346)	100.0 (333)
4. เมื่อมีปัญหาสำคัญของครอบครัวปรึกษาหารือกับใคร		
ปรึกษาหารือญาติผู้ใหญ่	23.3	30.6
ปรึกษาหารือกันเองระหว่างสามีภรรยา	64.9	59.8
อื่นๆ	11.8	9.6
รวม	100.0 (347)	100.0 (333)
5. ผู้ตอบสะดวกใจเพียงไรในการปรึกษากับคู่สมรส		
ไม่เคยปรึกษากันเลย	7.5	4.8
บางครั้ง บางเรื่องก็ไม่สนิทใจจะปรึกษา	12.4	8.1
คิดว่าสะดวกใจมาก	80.1	87.1

ตารางที่ 4.4 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความสัมพันธ์กับบุตร (ข้อมูลจากประชาชน)

ความสัมพันธ์กับบุตร	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. บุตรส่วนใหญ่เข้ากับท่านและคู่สมรสของท่านได้ดี อย่างน้อยเพียงใด		
เข้ากันได้ดีมาก	92.1	92.0
เฉยๆ	3.1	3.7
พุดจาไม่ค่อยเข้าใจกัน	*	*
ทะเลาะกันบ่อยครั้ง เพราะมีความคิดต่างกันเสมอ	*	*
อื่นๆ	3.6	2.3
รวม	100.0 (356)	100.0 (352)
2. ท่านและ/หรือคู่สมรสของท่านได้ใช้เวลาในการ เลี้ยงดูบุตรอย่างไร		
ไม่ค่อยมีเวลา เพราะต้องทำมาหากิน	4.2	14.2
บุตรส่วนใหญ่มีญาติที่เลี้ยงเป็นคนดูแล อบรม	3.4	4.0
คิดว่าได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอบรมดูแลบุตร	44.8	52.8
คิดว่าไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป	47.6	29.0
รวม	100.0 (357)	100.0 (352)
3. ท่านและ/หรือคู่สมรสของท่านคิดว่าทราบความ เป็นไปของบุตรแต่ละคนได้ดีอย่างน้อยเพียงใด		
คิดว่าทราบดีเกือบทุกเรื่อง	49.0	55.0
ทราบเฉพาะเรื่องสำคัญที่เขามาปรึกษาหารือ	31.4	26.1
ไม่เคยรู้เรื่องกันเลย	3.6	2.0
บุตรยังเล็กอยู่	16.0	16.9
รวม	100.0 (357)	100.0 (353)
4. โดยปกติเมื่อบุตรมีปัญหา เขาได้ปรึกษาหารือกับท่าน หรือคู่สมรสของท่านอย่างน้อยเพียงใด		
เป็นประจำ	14.0	21.0
นานๆ ครั้ง/หรือเป็นบางเรื่อง	52.4	44.8
ไม่เคยขอคำปรึกษาเลย	12.3	8.8
บุตรยังเล็กอยู่	21.3	25.4
รวม	100.0 (357)	100.0 (352)

ตารางที่ 4.5 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความรู้สึกที่เกี่ยวกับช่องว่างระหว่างวัยในครอบครัว
กับช่องว่างระหว่างวัยในสังคม (ข้อมูลจากประชาชน)

ช่องว่างระหว่างวัย	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. ช่องว่างระหว่างสมาชิกในครอบครัว		
ก. ผู้ตอบกับบิดามารดา		
ไม่มีช่องว่างเลย	52.0	47.8
มีบ้างเล็กน้อย	38.7	32.0
มีมากพอสมควร	8.2	17.4
มีมากที่สุด	*	2.8
รวม	100.0 (269)	100.0 (247)
ข. ผู้ตอบกับบุตร		
ไม่มีช่องว่างเลย	71.5	61.1
มีบ้างเล็กน้อย	23.1	28.4
มีมากพอสมควร	5.1	9.1
มีมากที่สุด	*	1.4
รวม	100.0 (355)	100.0 (352)
ค. บิดามารดาของผู้ตอบกับบุตรของผู้ตอบ		
ไม่มีช่องว่างเลย	74.7	61.6
มีบ้างเล็กน้อย	17.5	25.7
มีมากพอสมควร	5.8	7.6
มีมากที่สุด	2.0	5.1
รวม	100.0 (257)	100.0 (237)
2. ช่องว่างระหว่างวัยในสังคม		
ก. วัยรุ่นกับวัยกลางคน		
ไม่มีช่องว่างเลย	10.8	15.4
มีบ้างเล็กน้อย	42.0	47.5

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ช่องว่างระหว่างวัย	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ข. วัยรุ่นกับวัยสูงอายุ		
ไม่มีช่องว่างเลย	10.0	13.2
มีบ้างเล็กน้อย	12.2	26.4
มีมากพอสมควร	33.6	34.1
มีมากที่สุด	44.2	26.4
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
ค. วัยกลางคนกับวัยสูงอายุ		
ไม่มีช่องว่างเลย	20.3	33.2
มีบ้างเล็กน้อย	50.1	47.5
มีมากพอสมควร	28.2	17.3
มีมากที่สุด	1.4	1.9
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความสัมพันธ์กับมารดาบิดา (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความสัมพันธ์กับมารดาบิดา	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	มารดา	บิดา	มารดา	บิดา
ก. ความสนิทสนมกับมารดาบิดา				
<u>ไม่มีความสนิทสนมกันเลย/</u>				
สนิทสนมกันน้อยมาก	6.3	11.4	4.9	9.0
สนิทสนมกันปานกลาง	21.2	29.1	25.1	32.8
สนิทสนมกันมาก/อย่างยิ่ง	72.5	59.5	70.0	58.2
รวม	100.0 (222)	100.0 (158)	100.0 (245)	100.0 (189)
ข. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น				
<u>ไม่ดีเลย</u>				
พอใช้	2.7	5.0	1.9	2.6
ดี	16.7	20.8	19.9	25.3
ดีมาก	61.6	56.6	52.0	51.1
รวม	19.0	17.6	26.0	20.5
รวม	100.0 (221)	100.0 (159)	100.0 (267)	100.0 (190)
ค. ความคล้ายคลึงกันในด้าน				
<u>ความคิดเห็นหรือค่านิยม</u>				
<u>เกี่ยวกับชีวิต</u>				
ไม่เหมือนกันเลย	14.1	15.3	14.0	13.8
ไม่ค่อยเหมือนกันนัก	49.1	46.5	46.8	51.1
เหมือนกัน	34.1	35.0	34.0	31.9
เหมือนกันอย่างมาก	2.7	3.2	5.2	3.2
รวม	100.0 (220)	100.0 (157)	100.0 (265)	100.0 (188)
ง. ความเข้าใจของมารดาบิดาที่มี				
<u>ต่อผู้ตอบ</u>				
ไม่ดีเลย	2.3	1.9	2.6	1.6
พอใช้ได้	19.1	22.8	20.2	27.1
ดี	61.8	62.6	55.1	55.3
ดีมาก	16.8	12.7	22.1	16.0

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ความสัมพันธ์กับมารดาบิดา	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	มารดา	บิดา	มารดา	บิดา
จ. ความเข้าใจของผู้ตอบที่มี				
ต่อมารดาบิดา				
ไม่ดีเลย	*	3.1	*	*
พอใช้ได้	12.7	14.5	9.0	13.2
ดี	60.2	59.1	58.6	60.0
ดีมาก/ดีเยี่ยม	26.2	23.3	31.3	25.8
รวม	100.0 (221)	100.0 (159)	100.0 (268)	100.0 (190)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.7 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับมารดาบิดาในปัจจุบันเมื่อเทียบกับสิบปีที่ผ่านมา (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความสัมพันธ์ของผู้ตอบ กับมารดาบิดา	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	มารดา	บิดา	มารดา	บิดา
แย่มาก, แย่ลง	3.6	5.7	3.3	5.7
เหมือนเดิม	58.9	50.9	58.2	57.8
ดีขึ้น	19.2	26.4	20.2	20.8
ดีขึ้นมาก	18.3	17.0	18.3	15.6
รวม	100.0 (219)	100.0 (159)	100.0 (268)	100.0 (192)

ตารางที่ 4.8 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความสัมพันธ์กับคู่สมรส (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความสัมพันธ์กับคู่สมรส	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. ผู้ตอบกับคู่สมรสมีความเข้าใจต่อกันมากน้อยเพียงใด		
ไม่ค่อยเข้าใจตรงกัน	11.0	9.0
ธรรมดาไม่มีปัญหาอะไร	40.8	46.4
เข้าใจกันดี	46.3	42.7
อื่นๆ	1.9	1.9
รวม	100.0 (557)	100.0 (321)
2. ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ผู้ตอบพูดคุย/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคู่สมรสบ่อยแค่ไหน		
ไม่บ่อย	44.7	40.0
บ่อยมาก/เกือบทุกวัน	51.8	56.8
อื่นๆ	3.5	3.8
รวม	100.0 (257)	100.0 (317)
3. ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ผู้ตอบเคยมีปากเสียงหรือทะเลาะวิวาทกับคู่สมรสหรือไม่		
ไม่มี	73.0	74.0
มี	27.0	26.0
รวม	100.0 (256)	100.0 (312)
4. เมื่อมีปัญหาสำคัญของครอบครัวปรึกษานานหรือกับใคร		
ปรึกษานานหรือญาติผู้ใหญ่	7.5	9.5
ปรึกษานานหรือกันเองระหว่างสามีภรรยา	82.4	78.4
อื่นๆ	10.1	12.1
รวม	100.0 (255)	100.0 (315)
5. ผู้ตอบสะดวกใจเพียงไรในการปรึกษากับคู่สมรส		
ไม่เคยปรึกษากันเลย	1.6	1.6
บางครั้ง บางเรื่องก็ไม่สนิทใจจะปรึกษา	16.8	15.5
สะดวกใจ	81.6	82.9
รวม	100.0 (255)	100.0 (315)

ตารางที่ 4.9 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความสัมพันธ์กับบุตร (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความสัมพันธ์กับบุตร	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. บุตรส่วนใหญ่เข้ากับท่านและคู่สมรสของท่านได้ดี อย่างน้อยเพียงใด		
เข้ากันได้ดีมาก	89.3	86.8
เฉยๆ	2.4	4.7
พูดจาไม่ค่อยเข้าใจกัน	2.4	3.1
ทะเลาะกันบ่อยครั้ง เพราะมีความคิดต่างกันเสมอ	*	*
อื่นๆ	5.1	4.1
รวม	100.0 (253)	100.0 (318)
2. ท่านและ/หรือคู่สมรสของท่านได้ใช้เวลาในการ เลี้ยงดูบุตรอย่างไร		
ไม่ค่อยมีเวลา เพราะต้องทำมาหากิน	8.7	10.3
บุตรส่วนใหญ่มีญาติ/พี่เลี้ยงเป็นคนดูแล อบรม คิดว่าได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการอบรมดูแลบุตร	4.7	6.3
คิดว่าไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป	46.0	46.2
คิดว่าไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป	40.6	37.2
รวม	100.0 (254)	100.0 (320)
3. ท่านและ/หรือคู่สมรสของท่านคิดว่าทราบความ เป็นไปของบุตรแต่ละคนได้ดีอย่างน้อยเพียงใด		
คิดว่าทราบดีเกือบทุกเรื่อง	61.4	55.6
ทราบเฉพาะเรื่องสำคัญที่เขามาปรึกษาหารือ	7.5	11.7
ไม่เคยรู้เรื่องกันเลย	-	*
บุตรยังเล็กอยู่	31.1	32.1
รวม	100.0 (254)	100.0 (324)
4. โดยปกติเมื่อบุตรมีปัญหา เขาได้ปรึกษาหารือกับท่าน หรือคู่สมรสของท่านอย่างน้อยเพียงใด		
เป็นประจำ	42.7	36.4
นานๆ ครั้ง/หรือเป็นบางเรื่อง	20.0	21.9
ไม่เคยขอคำปรึกษาเลย	-	*
บุตรยังเล็กอยู่	37.3	41.1
รวม	100.0 (255)	100.0 (319)

ตารางที่ 4.10 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความรู้สึกที่เกี่ยวกับช่องว่างระหว่างวัยในครอบครัว
กับช่องว่างระหว่างวัยในสังคม (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ช่องว่างระหว่างวัย	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. ช่องว่างระหว่างสมาชิกในครอบครัว		
ก. ผู้ตอบกับบิดามารดา		
ไม่มีช่องว่างเลย	32.2	36.7
มีบ้างเล็กน้อย	49.4	49.6
มีมากพอสมควร	14.1	10.8
มีมากที่สุด	4.3	2.9
รวม	100.0 (233)	100.0 (278)
ข. ผู้ตอบกับบุตร		
ไม่มีช่องว่างเลย	50.8	53.4
มีบ้างเล็กน้อย	39.2	34.6
มีมากพอสมควร	7.9	11.4
มีมากที่สุด	2.1	*
รวม	100.0 (240)	100.0 (298)
ค. บิดามารดาของผู้ตอบกับบุตรของผู้ตอบ		
ไม่มีช่องว่างเลย	34.1	39.4
มีบ้างเล็กน้อย	39.3	41.7
มีมากพอสมควร	16.8	14.3
มีมากที่สุด	9.8	4.6
รวม	100.0 (214)	100.0 (259)
2. ช่องว่างระหว่างวัยในสังคม		
ก. วัยรุ่นกับวัยกลางคน		
ไม่มีช่องว่างเลย	3.8	5.9
มีบ้างเล็กน้อย	45.0	47.9

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ช่องว่างระหว่างวัย	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ข. วัยรุ่นกับวัยสูงอายุ		
ไม่มีช่องว่างเลย	2.0	4.8
มีบ้างเล็กน้อย	15.5	14.4
มีมากพอสมควร	39.8	42.8
มีมากที่สุด	42.7	38.0
รวม	100.0 (246)	100.0 (313)
ค. วัยกลางคนกับวัยสูงอายุ		
ไม่มีช่องว่างเลย	5.7	7.5
มีบ้างเล็กน้อย	59.8	56.8
มีมากพอสมควร	29.3	30.6
มีมากที่สุด	5.2	5.1
รวม	100.0 (229)	100.0 (294)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.11.1 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับมารดา กับเพศและระดับการศึกษาของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)

การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับมารดา	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ป.4	ป.4	มัธยมศึกษา ขึ้นไป
เข้าใจกันพอใช้	*	19.3	-	19.5	53.8
ดี	71.2	60.2	*	64.3	46.2
ดีมาก/ดีเยี่ยม	23.7	20.5	-	16.2	-
รวม	100.0 (59)	100.0 (176)	100.0 (2)	100.0 (185)	100.0 (13)
	Tau-b	-1.1726	Tau-b	-1.8993	
	T-Value =	-2.06801	T-Value =	-2.67742	

* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.11.2 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดา และเพศของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดา	เพศของผู้ตอบ	
	ชาย	หญิง
เข้าใจกันพอใช้	12.8	25.2
ดี	61.7	60.2
ดีมาก/ดีเยี่ยม	25.5	14.6
รวม	100.0 (47)	100.0 (123)
	Tau-b	-1.15944
	T-Value =	-2.22820

ตารางที่ 4.12 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความเข้าใจของบิดาที่มีต่อผู้ตอบกับอายุของผู้ตอบและเพศ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)

ความเข้าใจของบิดาที่มีต่อผู้ตอบ	อายุของผู้ตอบ		เพศของผู้ตอบ	
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	ชาย	หญิง
ไม่คิดเลย	*	-	-	-
พอใช้	26.7	*	14.9	27.6
ดี	58.5	77.1	61.7	62.6
ดีมาก/ดีเยี่ยม	13.3	14.3	23.4	9.8
รวม	100.0 (135)	100.0 (35)	100.0 (47)	100.0 (123)
	Tau-b	.13832	Tau-b	-.18493
	T-Value =	2.20179	T-Value =	-2.52165

* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.13.1 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกของผู้ตอบว่ามารดาไม่ค่อยเข้าใจผู้ตอบกับอายุของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)

ความรู้สึกของผู้ตอบว่ามารดาไม่ค่อยเข้าใจผู้ตอบ	อายุของผู้ตอบ	
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป
ไม่เคยรู้สึกเลย	46.7	74.3
น้อยครั้ง	3.8	*
มีบ้างพอสมควร	47.8	22.0
บ่อย	*	*
รวม	100.0 (182)	100.0 (109)
	Tau-b	-.25518
	T-Value =	-4.68993

* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.13.2 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกของผู้ตอบว่าบิดาไม่ค่อย
เข้าใจผู้ตอบกับอายุของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)

ความรู้สึกของผู้ตอบว่า บิดาไม่ค่อยเข้าใจผู้ตอบ	อายุของผู้ตอบ	
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป
ไม่เคยรู้สึกเลย	44.0	73.9
น้อยครั้ง	3.6	*
มีบ้างพอสมควร	50.0	22.8
บ่อย	*	*
รวม	100.0 (168)	100.0 (92)
	Tau-b -0.26768	T-Value = -4.65126

* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.14 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดา
ของผู้ตอบกับอายุของผู้ตอบ ในภาคเหนือ และเพศของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(ข้อมูลจากประชาชน)

ช่องว่างระหว่างผู้ตอบ กับบิดามารดาของผู้ตอบ	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	ชาย	หญิง
ไม่มีช่องว่างเลย	46.2	65.1	61.1	44.0
มีช่องว่างบ้างเล็กน้อย	44.6	25.3	25.9	33.7
มีช่องว่างมากพอสมควร	8.6	7.2	-	-
มีช่องว่างมากที่สุด	*	*	13.0	22.3
รวม	100.0 (186)	100.0 (83)	100.0 (54)	100.0 (193)
	Tau-b -0.14384		Tau-b	.13625
	T-Value = -2.43222		T-Value =	2.32972

ตารางที่ 4.15 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการเข้ากันได้ระหว่างผู้ตอบกับบุตร และระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)

การเข้ากันได้ระหว่าง ผู้ตอบกับบุตร	ระดับการศึกษาของผู้ตอบ		
	ต่ำกว่าประถมปีที่ 4	ประถมปีที่ 4	มัธยมศึกษาขึ้นไป
เข้ากันได้ดีมาก	100.0	93.7	100.0
เฉยๆ	-	4.1	-
พุดจาไม่ค่อยเข้าใจกัน	-	2.2	-
รวม	100.0 (5)	100.0 (317)	100.0 (22)
	Tau-b -.04505	T-Value = -2.75452	

ตารางที่ 4.16.1 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการทราบความเป็นไปของบุตร แต่ละคนกับอายุและการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)

การทราบความเป็นไป ของบุตร	อายุของผู้ตอบ		ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	ต่ำกว่า ประถมปีที่ 4	ประถมปีที่ 4	มัธยมศึกษา ขึ้นไป
คิดว่าทราบดีเกือบทุกเรื่อง	70.3	46.7	40.6	61.1	92.9
ทราบเฉพาะเรื่องสำคัญที่ เขามาปรึกษา	27.7	46.7	48.4	36.2	*
ไม่เคยรู้เรื่องกันเลย	*	6.6	10.9	2.7	-
รวม	100.0 (148)	100.0 (152)	100.0 (64)	100.0 (221)	100.0 (14)
	Tau-b .23994		Tau-b	-.23067	
	T-Value = 4.39482		T-Value =	-4.13438	

* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.16.2 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการทราบความเป็นไปของบุตร
แต่ละคนกับอายุและการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(ข้อมูลจากประชาชน)

การทราบความเป็นไป ของบุตร	อายุของผู้ตอบ		ระดับการศึกษาของผู้ตอบ		
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	ต่ำกว่า ประณปีที่ 4	ประณปีที่ 4	มัธยมศึกษา ขึ้นไป
คิดว่าทราบดีเกือบทุกเรื่อง	77.7	59.1	*	64.2	90.0
ทราบเฉพาะเรื่องสำคัญที่ เขามาปรึกษา	19.6	38.7	*	33.2	*
ไม่เคยรู้เรื่องกันเลย	*	*	-	2.6	-
รวม	100.0 (112)	100.0 (181)	100.0 (5)	100.0 (268)	100.0 (20)
	Tau-b	.18151	Tau-b	-.10234	
	T-Value =	3.28147	T-Value =	-2.17706	

* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.17.1 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการขอคำปรึกษากับอายุและระดับ
การศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)

การขอคำปรึกษา	อายุของผู้ตอบ		ระดับการศึกษาของผู้ตอบ		
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	ต่ำกว่า ประณปีที่ 4	ประณปีที่ 4	มัธยมศึกษา ขึ้นไป
เป็นประจำ	19.4	16.5	9.8	18.0	53.8
นานๆ ครั้ง	69.8	63.8	70.5	67.0	38.5
ไม่เคยขอคำปรึกษาเลย	10.8	19.7	19.7	15.0	*
รวม	100.0 (129)	100.0 (152)	100.0 (61)	100.0 (206)	100.0 (13)
	Tau-b	-.21468	Tau-b	-.15129	
	T-Value =	-4.73849	T-Value =	-2.61216	

ตารางที่ 4.17.2 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการขอคำปรึกษากับอายุของผู้ตอบ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)

การขอคำปรึกษา	อายุของผู้ตอบ	
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป
เป็นประจำ	38.4	23.2
นานๆ ครั้ง	51.2	64.4
ไม่เคยขอคำปรึกษาเลย	10.4	12.4
รวม	100.0 (86)	100.0 (177)
	Tau-b -2.7013	T-Value = -5.54196

ตารางที่ 4.18 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกของผู้ตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับบุตรกับอายุของผู้ตอบ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)

ความรู้สึกเกี่ยวกับความคิดเห็น ที่ไม่ตรงกันกับบุตร	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป
ไม่เคยรู้สึกเลยว่ามีแตกต่าง	38.3	26.9	47.1	22.8
น้อยครั้ง	29.0	28.8	11.6	17.9
มีบ้างพอสมควร	31.1	41.7	31.0	47.3
บ่อยๆ	*	*	10.3	10.9
บ่อยมาก	*	*		*
รวม	100.0 (183)	100.0 (156)	100.0 (155)	100.0 (184)
	Tau-b .12659		Tau-b .19202	
	T-Value = 2.51905		T-Value = 3.85677	

ตารางที่ 4.19 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบุตรกับอายุของผู้ตอบ ในภาคเหนือ และระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากประชาชน)

ช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบุตร	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	ต่ำกว่า 1.4	1.4	มัธยมศึกษาขึ้นไป
ไม่มีช่องว่างเลข	75.5	66.5	*	60.0	81.8
มีช่องว่างบ้างเล็กน้อย	21.0	25.8	*	29.2	*
มีช่องว่างมากพอสมควร	3.5	7.1	-	-	-
มีช่องว่างมากที่สุด	-	*	-	10.8	*
รวม	100.0 (200)	100.0 (155)	100.0 (5)	100.0 (325)	100.0 (22)
	Tau-b	.10450	Tau-b	.09905	
	T-Value =	1.99328	T-Value =	-2.08057	

* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.20.1 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดาและเพศของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดา	เพศของผู้ตอบ	
	ชาย	หญิง
เข้าใจกันพอใช้	16.9	34.1
ดี	61.0	52.4
ดีมาก/ดีเยี่ยม	22.1	13.4
รวม	100.0 (77)	100.0 (82)
	Tau-b	-0.19131
	T-Value =	-2.61121

ตารางที่ 4.20.2 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความเข้าใจของมารดาที่มีต่อผู้ตอบ กับเพศของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับมารดา	เพศของผู้ตอบ	
	ชาย	หญิง
เข้าใจกันพอใช้	19.5	26.1
ดี	53.4	56.7
ดีมาก/ดีเยี่ยม	27.1	17.2
รวม	100.0 (133)	100.0 (134)
	Tau-b -.11688	T-Value = -2.02918

ตารางที่ 4.21.1 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกของผู้ตอบว่ามารดาไม่ค่อยเข้าใจผู้ตอบกับเพศของผู้ตอบ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความรู้สึกของผู้ตอบว่า มารดาไม่ค่อยเข้าใจผู้ตอบ	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ไม่เคยรู้สึกเลย	45.8	22.8	41.4	29.3
เคยบ้าง	54.2	77.2	58.6	70.7
รวม	100.0 (107)	100.0 (114)	100.0 (128)	100.0 (133)
	Tau-b .24262		Tau-b .12643	
	T-Value = -3.69745		T-Value = 2.05602	

ตารางที่ 4.21.2 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกรู้สึกของผู้ตอบว่าบิดาไม่ค่อย
เข้าใจผู้ตอบกับเพศของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความรู้สึกรู้สึกของผู้ตอบว่าบิดาไม่ค่อยเข้าใจผู้ตอบ	เพศของผู้ตอบ	
	ชาย	หญิง
ไม่เคยรู้สึกเลย	40.0	25.3
เคยบ้าง	60.0	74.7
รวม	100.0 (85)	100.0 (79)
	Tau-b .15612	T-Value = 2.03281

ตารางที่ 4.21.8 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกรู้สึกของผู้ตอบว่าบิดาไม่ค่อย
เข้าใจผู้ตอบกับอายุและเพศของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจาก
ข้าราชการ)

ความรู้สึกรู้สึกของผู้ตอบว่า บิดาไม่ค่อยเข้าใจผู้ตอบ	อายุของผู้ตอบ		เพศของผู้ตอบ	
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	ชาย	หญิง
ไม่เคยรู้สึกเลย	32.2	56.9	49.5	27.8
เคยบ้าง	67.8	43.1	50.5	72.2
รวม	100.0 (143)	100.0 (51)	100.0 (97)	100.0 (97)
	Tau-b	-.20048	Tau-b	.22229
	T-Value =	-2.84221	T-Value =	3.17556

ตารางที่ 4.22 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดาของผู้ตอบกับเพศของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดาของผู้ตอบ	เพศของผู้ตอบ	
	ชาย	หญิง
ไม่มีช่องว่างเลย	40.7	32.6
มีช่องว่างบ้างเล็กน้อย	50.0	49.3
มีช่องว่างมากที่สุด	9.3	18.1
รวม	100.0 (140)	100.0 (138)
	Tau-b .11488	T-Value = 2.02192

ตารางที่ 4.23 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการเข้ากันได้ระหว่างผู้ตอบกับบุตรและระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ และอายุของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

การเข้ากันได้ระหว่างผู้ตอบกับบุตร	ภาคเหนือ			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	อาชีวศึกษา	ปริญญาตรีและสูงกว่า	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป
เข้ากันได้ดีมาก	90.2	87.2	97.4	94.8	82.9
เฉยๆ	*	*	*	3.1	8.1
พูดจาไม่ค่อยเข้าใจกัน	*	*	*	*	9.0
รวม	100.0 (41)	100.0 (39)	100.0 (153)	100.0 (194)	100.0 (111)
	Tau-b	-.15627		Tau-b	.19549
	T-Value =	-2.17530		T-Value =	3.06261

* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.24.1 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการทราบความเป็นไปของบุตร
แต่ละคนกับอายุและระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจาก
ข้าราชการ)

การทราบความเป็นไป ของบุตรแต่ละคน	อายุของผู้ตอบ		ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปี ขึ้นไป	มัธยมศึกษา และต่ำกว่า	อาชีวศึกษา	ปริญญาตรี และสูงกว่า
คิดว่าทราบดีเกือบทุกเรื่อง	94.4	83.3	78.8	80.8	94.5
ทราบเฉพาะเรื่องสำคัญที่ เขามาปรึกษา	5.6	16.7	21.2	19.2	5.5
รวม	100.0 (90)	100.0 (84)	100.0 (33)	100.0 (26)	100.0 (109)
	Tau-b	.17802	Tau-b	-.21888	
	T-Value =	2.34935	T-Value =	-2.54051	

ตารางที่ 4.24.2 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการทราบความเป็นไปของบุตร
แต่ละคนกับอายุและการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(ข้อมูลจากข้าราชการ)

การทราบความเป็นไป ของบุตรแต่ละคน	อายุของผู้ตอบ		ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปี ขึ้นไป	มัธยมศึกษา และต่ำกว่า	อาชีวศึกษา	ปริญญาตรี และสูงกว่า
คิดว่าทราบดีเกือบทุกเรื่อง	89.9	72.3	71.2	82.5	87.0
ทราบเฉพาะเรื่องสำคัญที่ เขามาปรึกษา	9.2	26.7	28.8	17.5	12.2
ไม่เครู้อะไรเลย	*	*	-	-	*
รวม	100.0 (119)	100.0 (101)	100.0 (52)	100.0 (40)	100.0 (123)
	Tau-b	.22499	Tau-b	-.15213	
	T-Value =	3.33409	T-Value =	-2.18919	

ตารางที่ 4.25.1 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการขอคำปรึกษากับอายุและระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

การขอคำปรึกษา	อายุของผู้ตอบ		ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	อาชีวศึกษา	ปริญญาตรีและสูงกว่า
เป็นประจำ	80.3	57.5	55.9	54.2	75.8
นานๆ ครั้ง	19.7	42.5	44.1	45.8	24.2
รวม	100.0 (71)	100.0 (87)	100.0 (34)	100.0 (24)	100.0 (95)
	Tau-b	-0.26745	Tau-b	-0.19761	
	T-Value =	4.98061	T-Value =	-2.50024	

ตารางที่ 4.25.2 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการขอคำปรึกษากับอายุของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

การขอคำปรึกษา	อายุของผู้ตอบ	
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป
เป็นประจำ	73.0	51.5
นานๆ ครั้ง	25.8	47.5
ไม่เคยขอคำปรึกษาเลย	*	*
รวม	100.0 (89)	100.0 (99)
	Tau-b	-0.24361
	T-Value =	-5.13045

* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.26.1 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกรู้สึกของผู้ตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับบุตรกับระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความรู้สึกเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันกับบุตร	ระดับการศึกษา		
	มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	อาชีวศึกษา	ปริญญาตรีและสูงกว่า
ไม่เคยรู้สึกเลยที่มีความแตกต่าง	13.5	12.5	21.5
น้อยครั้ง	21.6	22.5	29.5
มีบ้างพอสมควร	59.5	55.0	43.0
บ่อยๆ	*	*	6.0
รวม	100.0 (37)	100.0 (40)	100.0 (149)
	Tau-b -.12657	T-Value = -2.20691	

* จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 4.26.2 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกรู้สึกของผู้ตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับบุตรกับอายุและระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความรู้สึกเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันกับบุตร	อายุของผู้ตอบ		ระดับการศึกษาของผู้ตอบ		
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปีขึ้นไป	มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	อาชีวศึกษา	ปริญญาตรีและสูงกว่า
ไม่เคยรู้สึกเลยที่มีความแตกต่าง	19.6	7.0	9.2	11.3	18.1
น้อยครั้ง	36.0	37.4	33.8	35.5	38.6
มีบ้างพอสมควร	38.1	46.1	50.8	45.2	35.1
บ่อยๆ	6.3	9.6	*	8.1	8.2
รวม	100.0 (189)	100.0 (115)	100.0 (65)	100.0 (62)	100.0 (171)
	Tau-b .14029		Tau-b -.10405		
	T-Value = 2.71058		T-Value = -2.07691		

ตารางที่ 4.27.1 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบุตรกับ อายุและระดับการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคเหนือ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ช่องว่างระหว่าง ผู้ตอบกับบุตร	อายุของผู้ตอบ		ระดับการศึกษาของผู้ตอบ		
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปี ขึ้นไป	มัธยมศึกษา และต่ำกว่า	อาชีวศึกษา	ปริญญาตรี และสูงกว่า
ไม่มีช่องว่างเลย	57.7	40.4	38.2	51.4	55.3
มีช่องว่างบ้างเล็กน้อย	32.2	50.6	47.1	27.0	39.8
มีช่องว่างมากที่สุด	10.1	9.0	14.7	21.6	5.0
รวม	100.0 (149)	100.0 (89)	100.0 (34)	100.0 (37)	100.0 (161)
	Tau-b	.13448	Tau-b	-.13469	
	T-Value =	2.18395	T-Value =	-2.15899	

ตารางที่ 4.27.2 การกระจายร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบุตรกับ อายุและการศึกษาของผู้ตอบ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ข้อมูลจาก ข้าราชการ)

ช่องว่างระหว่าง ผู้ตอบกับบุตร	อายุของผู้ตอบ		ระดับการศึกษา		
	ต่ำกว่า 40 ปี	40 ปี ขึ้นไป	มัธยมศึกษา และต่ำกว่า	อาชีวศึกษา	ปริญญาตรี และสูงกว่า
ไม่มีช่องว่างเลย	61.7	37.2	40.0	54.8	57.7
มีช่องว่างบ้างเล็กน้อย	30.6	42.2	38.2	33.9	33.1
มีช่องว่างมากที่สุด	7.7	20.6	21.8	11.3	9.1
รวม	100.0 (196)	100.0 (102)	100.0 (55)	100.0 (62)	100.0 (175)
	Tau-b	.24353	Tau-b	-.12591	
	T-Value =	4.39141	T-Value =	-2.28430	

ส่วนที่ 5

การติดต่อกับสมาชิกในครอบครัว

ในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบของการติดต่อกับสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน ความถี่ของการติดต่อแต่ละแบบ รวมทั้งความพึงพอใจกับความถี่ในการติดต่อ โดยมีรายละเอียดของข้อมูลทั้งจากประชาชนในเขตชนบท และข้าราชการในจังหวัดเดียวกันที่ตกเป็นตัวอย่างดังต่อไปนี้

ข้อมูลจากประชาชน

5.1 รูปแบบและความถี่ของการติดต่อ

ข้อมูลในตารางที่ 5.1 แสดงให้เห็นถึงความถี่ของการติดต่อกับบิดามารดา บุตรชาย/บุตรสาว พี่ชาย/น้องชาย รวมทั้งพี่สาว/น้องสาว ใน 4 รูปแบบคือ ไปเยี่ยมด้วยตนเอง ติดต่อทางโทรศัพท์ ติดต่อทางจดหมาย และสมาชิกของครอบครัวมาเยี่ยมเขียนผู้ตอบ

(ก) การติดต่อกับมารดา

พบว่าส่วนใหญ่ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือร้อยละ 84.8 และ 82.5 รายงานว่าไปเยี่ยมมารดาด้วยตัวเองบ่อย ส่วนการติดต่อทางโทรศัพท์นั้นแทบจะไม่ได้ทำเลย ที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุมาจากผู้ตอบไม่ได้อยู่ห่างไกลจากมารดา (ดูข้อมูลในตารางที่ 2.1) สามารถไปมาหาสู่กันได้สะดวก และโทรศัพท์ยังไม่ได้มีแพร่หลายในทุกหมู่บ้าน ในทำนองเดียวกันการเขียนจดหมายก็ไม่ใช่สิ่งจำเป็น เพราะมารดาก็มาเยี่ยมผู้ตอบบ่อยอยู่แล้ว

(ข) การติดต่อกับบิดา

ส่วนใหญ่ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ไปเยี่ยมบิดา (ร้อยละ 81.5 และ 78.1) เกี่ยวกับการโทรศัพท์หรือเขียนจดหมายถึงบิดานั้น ก็แทบจะไม่ได้กระทำ สำหรับผู้ที่ตอบว่าบิดามาเยี่ยมเขียนตนนั้นมีประมาณ 2 ใน 3 ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(ค) การติดต่อกับบุตรชาย

จะเห็นได้ว่าสัดส่วนผู้ที่ตอบว่าไปบ่อยนั้นจะน้อยมาก เพียงร้อยละ 26.8 ในภาคเหนือ และ 17.6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาจเป็นเพราะบุตรชายย้ายไปทำงานหรือแต่งงานในที่ห่างไกล ทำให้ไม่สะดวกที่จะเดินทางไปเยี่ยม แต่มีข้อน่าสังเกตว่าผู้ตอบในภาคเหนือที่ตอบว่าบุตรชายมาเยี่ยมบ่อยนั้นมีสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 45.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.1) สำหรับผู้ที่ตอบว่ามาเยี่ยมปีละ 2 - 3 ครั้งนั้นจะมีมากที่สุด เกี่ยวกับการติดต่อทางโทรศัพท์และทางจดหมายนั้น ดูเหมือนจะมีบ่อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับติดต่อกับบิดามารดาคด้วยวิธีดังกล่าว

(ง) การติดต่อกับบุตรสาว

ประมาณ 1 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 1 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ไปเยี่ยมบุตรสาวบ่อยๆ แต่ผู้ที่ตอบว่าไม่ได้ไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีสัดส่วนที่สูงกว่าภาคเหนือ สำหรับการติดต่อกับบุตรสาวทางโทรศัพท์นั้น ส่วนใหญ่ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่าไม่ได้โทรศัพท์ ส่วนผู้ที่โทรศัพท์บ่อยๆ ในภาคเหนือมีสัดส่วนที่สูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้อน่าสังเกตว่า ประมาณ 1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคเหนือรายงานว่า บุตรสาวมาเยี่ยมเขียนคนบ่อยๆ ซึ่งตรงข้ามกับผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือมีเพียงร้อยละ 27.7 ที่ตอบว่าบุตรสาวมาเยี่ยมบ่อย

(จ) การติดต่อกับพี่ชาย/น้องชาย

ส่วนใหญ่ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือร้อยละ 54.1 และ 41.4 ตอบว่าไปเยี่ยมพี่ชาย/น้องชายบ่อยๆ ในทำนองเดียวกัน พี่ชาย/น้องชายมาเยี่ยมผู้ตอบคิดเป็นสัดส่วนที่พอๆ กันคือ ร้อยละ 55 และ 43.6 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ นอกจากนี้ร้อยละ 90 ของผู้ตอบทั้ง 2 ภาคไม่เคยโทรศัพท์ถึงพี่ชาย/น้องชาย สำหรับการเขียนจดหมายนั้นส่วนใหญ่แล้ว (มากกว่าร้อยละ 80) ของผู้ตอบทั้ง 2 ภาคไม่ได้เขียนเลย

(ฉ) การติดต่อกับพี่สาว/น้องสาว

พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปเยี่ยมเขียนพี่สาว/น้องสาวด้วยตนเอง และในทำนองเดียวกันพี่สาว/น้องสาวก็มาเยี่ยมคนคิดเป็นสัดส่วนที่พอๆ กัน สำหรับการติดต่อทางโทรศัพท์และการเขียนจดหมายนั้น ส่วนใหญ่ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่าไม่ได้ทำ

5.2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับความถี่ในการติดต่อ

๔ ๑ ๗๗ ความถี่ในการติดต่อเกี่ยวกับบิดามารดา บุตร และพี่น้อง มีความ

(1) การติดต่อกับมารดา

พบว่าส่วนใหญ่ของผู้ตอบหรือร้อยละ 77.2 และ 80.3 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่ามีความพึงพอใจอย่างมาก

(2) การติดต่อกับบิดา

พบว่าผู้ที่มีความพึงพอใจอย่างมากมีสัดส่วนที่สูงไม่น้อยไปกว่าการติดต่อกับมารดา คือ ร้อยละ 71.9 และ 78.1 ของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(3) การติดต่อกับบุตรชาย

ประมาณ 7 ใน 10 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่าพึงพอใจอย่างมาก

(4) การติดต่อกับบุตรสาว

ผู้ที่ตอบว่ามีความพึงพอใจอย่างมากก็มีประมาณ 7 ใน 10 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(5) การติดต่อกับพี่น้อง

พบว่า 2 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และประมาณ 3 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า มีความพึงพอใจอย่างมาก

โดยสรุป แม้ว่าผู้ตอบที่มีบิดา/มารดา บุตร และพี่น้อง ไม่ได้อยู่ในบ้านเดียวกัน แต่ต่างมีความผูกพันต่อกัน โดยมีการไปมาหาสู่อยู่บ่อยๆ จึงทำให้เกิดความพึงพอใจเป็นอย่างมากกับการติดต่อ

ข้อมูลจากข้าราชการ

5.3 รูปแบบและความถี่ของการติดต่อ

ได้นำรายละเอียดของการติดต่อแต่ละแบบของข้าราชการกับบิดามารดา บุตร และพี่น้อง ลงในตารางที่ 5.3 ดังต่อไปนี้

(ก) การติดต่อกับมารดา

เกือบ 3 ใน 5 ของข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ไปเยี่ยมเยียนมารดาบ่อยๆ ในทางตรงข้ามมีประมาณ 1 ใน 5 ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่ามารดามาเยี่ยมบ่อย สำหรับการติดต่อทางโทรศัพท์นั้นข้าราชการในภาคเหนือจะโทรศัพท์ถึงมารดาบ่อยกว่าผู้ที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 58 และ 48.5)

(ข) การติดต่อกับบิดา

กว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 53 และ 53.5 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ไปเยี่ยมบิดาบ่อยๆ ส่วนที่เหลือจะไปประมาณ 2 - 3 ครั้งต่อปี ในทางกลับกันประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า บิดา มาเยี่ยมคนปีละ 2 - 3 ครั้ง สำหรับการโทรศัพท์คุยกับบิดานั้น ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 48.5 และ 40.3 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่าได้โทรศัพท์บ่อยๆ ส่วนการเขียนจดหมายนั้นส่วนใหญ่แล้วจะไม่ได้เขียน

(ค) การติดต่อกับบุตรชาย

ข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ไปเยี่ยมบุตรชายบ่อยๆ (ร้อยละ 54.5 และ 50 ตามลำดับ) แต่จะเห็นได้ชัดเจนว่าการติดต่อทางโทรศัพท์จะบ่อยที่สุดคือ ร้อยละ 90 ในภาคเหนือ และร้อยละ 76 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับการเขียนเขียนจากบุตรชายนั้น ส่วนใหญ่แล้วตอบว่ามาปีละ 2 - 3 ครั้ง อาจเป็นเพราะบุตรยังศึกษาเล่าเรียนในที่ห่างไกล ต้องรอให้ปิดภาคการศึกษาก่อนจึงจะมาเยี่ยมได้

(ง) การติดต่อกับบุตรสาว

ส่วนใหญ่ของข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีบุตรสาวอยู่ที่อื่นตอบว่า ได้ไปเยี่ยมด้วยตนเองบ่อยๆ ส่วนบุตรสาวจะมาเยี่ยมผู้ตอบประมาณ 2 - 3 ครั้งต่อปี สำหรับการติดต่อทางโทรศัพท์จะบ่อยกว่าทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยที่ส่วนใหญ่แล้วจะไม่ได้เขียนจดหมาย

(จ) การติดต่อกับพี่ชาย/น้องชาย

ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 50.7 และ 58.8 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปเยี่ยมพี่ชาย/น้องชายด้วยตัวเองประมาณ 2 - 3 ครั้งต่อปี ในทางกลับกัน พี่ชาย/น้องชายก็มาเยี่ยมผู้ตอบในสัดส่วนที่พอๆ กันด้วยความถี่คือ 2 - 3 ครั้งต่อปี สำหรับวิธีที่ใช้ติดต่อบ่อยที่สุดคือการโทรศัพท์ (ร้อยละ 46.3 และ 39.7 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามลำดับ) ส่วนการเขียนจดหมายนั้นส่วนใหญ่ของข้าราชการทั้ง 2 ภาคตอบว่าไม่ได้เขียน

(ฉ) การติดต่อกับพี่สาว/น้องสาว

การไปมาหาสู่ระหว่างผู้ตอบกับพี่สาว/น้องสาวนั้น พบว่าส่วนใหญ่แล้วจะไปเยี่ยมด้วยตนเอง 2 - 3 ครั้งต่อปี และพี่สาว/น้องสาวก็มาเยี่ยมผู้ตอบในสัดส่วนที่พอๆ กัน ส่วนการติดต่อทางโทรศัพท์จะบ่อยมากกว่าการไปเยี่ยมคือ ร้อยละ 61.8 และ 51.7 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับการเขียนจดหมายนั้นส่วนใหญ่ของผู้ตอบจะไม่ได้เขียน มีประมาณ 1 ใน 3 ของทั้ง 2 ภาคที่เขียน 2 - 3 ครั้งต่อปี

5.4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับความถี่ในการติดต่อ

ข้อมูลในตารางที่ 5.4 แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจเกี่ยวกับความถี่ในการติดต่อในรูปแบบต่างๆ กับบิดามารดา บุตร และพี่น้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) การติดต่อกับมารดา

1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 3 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือรายงานว่า มีความพึงพอใจอย่างมากกับความถี่ของการติดต่อกับมารดา

(2) การติดต่อกับบิดา

ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 53 และ 47.6 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรู้สึกว่ามี ความพึงพอใจอย่างมากกับการติดต่อกับบิดา

(3) การติดต่อกับบุตรชาย

3 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความพึงพอใจอย่างมากกับการได้ติดต่อกับบุตรชาย

(4) การติดต่อกับบุตรสาว

2 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 3 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความพึงพอใจอย่างมากกับการติดต่อกับบุตรสาว

(5) การติดต่อกับพี่น้อง

ประมาณ 1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และร้อยละ 44.2 ของข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า มีความพึงพอใจอย่างมากกับการได้ติดต่อกับพี่น้อง (ทั้งชายและหญิง)

โดยสรุป ข้าราชการที่อยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยส่วนใหญ่แล้วมีการติดต่อกับบิดามารดา บุตร และพี่น้อง ในรูปแบบของการไปเยี่ยมและทางโทรศัพท์ โดยมีความพึงพอใจอย่างมากกับความถี่ของการติดต่อ ดังนั้นแม้จะต้องไปปฏิบัติราชการในท้องถิ่นที่ห่างไกลไปจากบิดามารดา บุตร และญาติพี่น้อง ข้าราชการเหล่านี้ก็ยังคงมีการติดต่ออย่างสม่ำเสมอหรือบ่อยๆ กับญาติสนิทดังกล่าว

ตารางที่ 5.1 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความถี่ของการติดต่อกับบิดามารดา บุตร และพี่น้อง
(ข้อมูลจากประชาชน)

ความถี่ของการติดต่อฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ก. การติดต่อกับมารดา		
1. ไปเยี่ยมด้วยตนเอง		
ไม่ได้ไป	*	4.4
2-3 ครั้งต่อปี	14.1	13.1
บ่อย	84.8	82.5
รวม	100.0 (184)	100.0 (137)
2. ติดต่อทางโทรศัพท์		
ไม่ได้โทร	96.2	97.8
2-3 ครั้งต่อปี	*	*
บ่อย	*	*
รวม	100.0 (184)	100.0 (137)
3. ติดต่อทางจดหมาย		
ไม่ได้เขียน	92.9	94.9
2-3 ครั้งต่อปี	3.3	4.4
บ่อย	3.8	*
รวม	100.0 (184)	100.0 (137)
4. มารดามาเยี่ยมผู้ตอบ		
ไม่ได้มา	15.8	13.1
2-3 ครั้งต่อปี	15.2	14.6
บ่อย	69.0	72.3
รวม	100.0 (184)	100.0 (137)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ความถี่ของการติดต่อฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ข. การติดต่อกับบิดา		
1. ไปเยี่ยมด้วยตนเอง		
ไม่ได้ไป	*	*
2-3 ครั้งต่อปี	16.4	19.3
บ่อย	81.5	78.1
รวม	100.0 (146)	100.0 (114)
2. ติดต่อทางโทรศัพท์		
ไม่ได้โทร	95.2	99.1
2-3 ครั้งต่อปี	*	-
บ่อย	4.1	*
รวม	100.0 (145)	100.0 (114)
3. ติดต่อทางจดหมาย		
ไม่ได้เขียน	92.4	95.6
2-3 ครั้งต่อปี	3.4	*
บ่อย	4.1	*
รวม	100.0 (145)	100.0 (114)
4. บิดามาเยี่ยมผู้ตอบ		
ไม่ได้มา	17.8	14.0
2-3 ครั้งต่อปี	18.5	19.3
บ่อย	63.7	66.7
รวม	100.0 (146)	100.0 (114)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ความถี่ของการติดต่อฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ค. การติดต่อกับบุตรชาย		
1. ไปเยี่ยมด้วยตนเอง		
ไม่ได้ไป	43.7	49.2
2-3 ครั้งต่อปี	29.6	33.6
บ่อย	26.8	17.6
รวม	100.0 (71)	100.0 (122)
2. ติดต่อทางโทรศัพท์		
ไม่ได้โทร	66.2	71.3
2-3 ครั้งต่อปี	21.1	13.9
บ่อย	12.7	14.8
รวม	100.0 (71)	100.0 (122)
3. ติดต่อทางจดหมาย		
ไม่ได้เขียน	59.2	59.8
2-3 ครั้งต่อปี	23.9	24.6
บ่อย	16.9	15.6
รวม	100.0 (71)	100.0 (122)
4. บุตรชายมาเยี่ยมผู้ตอบ		
ไม่ได้มา	*	14.8
2-3 ครั้งต่อปี	50.7	63.1
บ่อย	45.1	22.1
รวม	100.0 (71)	100.0 (122)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ความถี่ของการติดต่อฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ง. การติดต่อกับบุตรสาว		
1. ไปเยี่ยมด้วยตนเอง		
ไม่ได้ไป	31.9	47.3
2-3 ครั้งต่อปี	36.3	33.0
บ่อย	31.9	19.6
รวม	100.0 (91)	100.0 (112)
2. ติดต่อทางโทรศัพท์		
ไม่ได้โทร	63.7	73.2
2-3 ครั้งต่อปี	14.3	16.1
บ่อย	22.0	10.7
รวม	100.0 (91)	100.0 (112)
3. ติดต่อทางจดหมาย		
ไม่ได้เขียน	61.5	44.6
2-3 ครั้งต่อปี	15.4	33.9
บ่อย	23.1	21.4
รวม	100.0 (91)	100.0 (112)
4. บุตรสาวมาเยี่ยมผู้ตอบ		
ไม่ได้มา	*	11.6
2-3 ครั้งต่อปี	46.2	60.7
บ่อย	51.6	27.7
รวม	100.0 (91)	100.0 (112)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ความถี่ของการติดต่อฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จ. การติดต่อกับพี่ชาย/น้องชาย		
1. ไปเยี่ยมด้วยตนเอง		
ไม่ได้ไป	19.5	23.4
2-3 ครั้งต่อปี	26.4	35.2
บ่อย	54.1	41.4
รวม	100.0 (307)	100.0 (321)
2. ติดต่อทางโทรศัพท์		
ไม่ได้โทร	89.5	90.0
2-3 ครั้งต่อปี	6.5	6.5
บ่อย	3.9	3.4
รวม	100.0 (306)	100.0 (321)
3. ติดต่อทางจดหมาย		
ไม่ได้เขียน	88.6	81.0
2-3 ครั้งต่อปี	8.5	15.3
บ่อย	2.9	3.7
รวม	100.0 (306)	100.0 (321)
4. พี่ชาย/น้องชายมาเยี่ยมผู้ตอบ		
ไม่ได้มา	6.5	8.7
2-3 ครั้งต่อปี	38.4	47.7
บ่อย	55.0	43.6
รวม	100.0 (307)	100.0 (321)

ตารางที่ 5.2 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความพึงพอใจเกี่ยวกับความถี่ในการติดต่อกับสมาชิก
ในครอบครัว (ข้อมูลจากประชาชน)

ความพึงพอใจ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. การติดต่อกับมารดา		
ไม่พึงพอใจเลย	*	*
พึงพอใจพอสมควร	21.7	16.8
พึงพอใจอย่างมาก	77.2	80.3
รวม	100.0 (184)	100.0 (137)
2. การติดต่อกับบิดา		
ไม่พึงพอใจเลย	*	*
พึงพอใจพอสมควร	26.7	18.4
พึงพอใจอย่างมาก	71.9	78.1
รวม	100.0 (146)	100.0 (114)
3. การติดต่อกับบุตรชาย		
ไม่พึงพอใจเลย	*	6.7
พึงพอใจพอสมควร	28.8	25.2
พึงพอใจอย่างมาก	69.7	68.1
รวม	100.0 (66)	100.0 (119)
4. การติดต่อกับบุตรสาว		
ไม่พึงพอใจเลย	*	5.6
พึงพอใจพอสมควร	26.9	25.9
พึงพอใจอย่างมาก	71.0	68.5
รวม	100.0 (93)	100.0 (108)
5. การติดต่อกับพี่น้อง		
ไม่พึงพอใจเลย	2.3	3.1
พึงพอใจพอสมควร	31.1	23.4
พึงพอใจอย่างมาก	66.6	73.4
รวม	100.0 (334)	100.0 (350)

ตารางที่ 5.8 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความถี่ของการติดต่อกับบิดามารดา บุตร และพี่น้อง
(ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความถี่ของการติดต่อฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ก. การติดต่อกับมารดา		
1. ไปเยี่ยมด้วยตนเอง		
ไม่ได้ไป	*	4.2
2-3 ครั้งต่อปี	39.6	36.8
บ่อย (ทุกเดือน)	59.7	58.9
รวม	100.0 (149)	100.0 (190)
2. ติดต่อทางโทรศัพท์		
ไม่ได้โทร	23.9	30.1
2-3 ครั้งต่อปี	18.2	21.4
บ่อย	58.0	48.5
รวม	100.0 (88)	100.0 (103)
3. ติดต่อทางจดหมาย		
ไม่ได้เขียน	74.6	64.4
2-3 ครั้งต่อปี	12.7	24.4
บ่อย	12.7	11.1
รวม	100.0 (71)	100.0 (90)
4. มารดามาเยี่ยมผู้ตอบ		
ไม่ได้มา	21.3	29.2
2-3 ครั้งต่อปี	57.4	48.3
บ่อย	21.3	22.5
รวม	100.0 (94)	100.0 (120)

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

ความถี่ของการติดต่อฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ข. การติดต่อกับบิดา		
1. ไปเยี่ยมด้วยตนเอง		
ไม่ได้ไป	*	6.3
2-3 ครั้งต่อปี	43.6	40.3
บ่อย	53.0	53.5
รวม	100.0 (117)	100.0 (144)
2. ติดต่อทางโทรศัพท์		
ไม่ได้โทร	32.4	36.1
2-3 ครั้งต่อปี	19.1	23.6
บ่อย	48.5	40.3
รวม	100.0 (68)	100.0 (72)
3. ติดต่อทางจดหมาย		
ไม่ได้เขียน	68.3	58.0
2-3 ครั้งต่อปี	15.0	31.9
บ่อย	16.7	10.1
รวม	100.0 (60)	100.0 (69)
4. บิดามาเยี่ยมผู้ตอบ		
ไม่ได้มา	32.9	27.6
2-3 ครั้งต่อปี	49.3	52.9
บ่อย	17.8	19.5
รวม	100.0 (73)	100.0 (87)

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

ความถี่ของการติดต่อฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ก. การติดต่อกับบุตรชาย		
1. ไปเยี่ยมด้วยตนเอง		
ไม่ได้ไป	*	*
2-3 ครั้งต่อปี	31.8	46.7
บ่อย	54.5	50.0
รวม	100.0 (22)	100.0 (30)
2. ติดต่อทางโทรศัพท์		
ไม่ได้โทร	*	*
2-3 ครั้งต่อปี	*	*
บ่อย	90.0	76.0
รวม	100.0 (20)	100.0 (25)
3. ติดต่อทางจดหมาย		
ไม่ได้เขียน	60.0	47.1
2-3 ครั้งต่อปี	*	*
บ่อย	*	35.3
รวม	100.0 (10)	100.0 (17)
4. บุตรชายมาเยี่ยมผู้ตอบ		
ไม่ได้มา	*	18.5
2-3 ครั้งต่อปี	64.7	55.6
บ่อย	29.5	25.9
รวม	100.0 (17)	100.0 (27)

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ความถี่ของการติดต่อฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ง. การติดต่อกับบุตรสาว		
1. ไปเยี่ยมด้วยตนเอง		
ไม่ได้ไป	*	*
2-3 ครั้งต่อปี	31.0	38.7
บ่อย	55.2	51.6
รวม	100.0 (29)	100.0 (16)
2. ติดต่อทางโทรศัพท์		
ไม่ได้โทร	*	18.5
2-3 ครั้งต่อปี	*	*
บ่อย	76.9	70.4
รวม	100.0 (20)	100.0 (27)
3. ติดต่อทางจดหมาย		
ไม่ได้เขียน	42.9	62.5
2-3 ครั้งต่อปี	*	*
บ่อย	35.7	*
รวม	100.0 (91)	100.0 (16)
4. บุตรสาวมาเยี่ยมผู้ตอบ		
ไม่ได้มา	*	20.8
2-3 ครั้งต่อปี	47.1	25.0
บ่อย	35.3	54.2
รวม	100.0 (17)	100.0 (24)

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

ความถี่ของการติดต่อฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จ. การติดต่อกับพี่ชาย/น้องชาย		
1. ไปเยี่ยมด้วยตนเอง		
ไม่ได้ไป	11.8	11.1
2-3 ครั้งต่อปี	50.7	58.8
บ่อย	37.5	30.1
รวม	100.0 (136)	100.0 (216)
2. ติดต่อทางโทรศัพท์		
ไม่ได้โทร	20.7	19.2
2-3 ครั้งต่อปี	33.1	41.0
บ่อย	46.3	39.7
รวม	100.0 (121)	100.0 (156)
3. ติดต่อทางจดหมาย		
ไม่ได้เขียน	70.4	54.9
2-3 ครั้งต่อปี	22.2	38.5
บ่อย	7.4	6.6
รวม	100.0 (81)	100.0 (122)
4. พี่ชาย/น้องชายมาเยี่ยมผู้ตอบ		
ไม่ได้มา	20.2	19.3
2-3 ครั้งต่อปี	54.0	63.1
บ่อย	25.8	17.6
รวม	100.0 (124)	100.0 (176)

ตารางที่ 5.8 (ต่อ)

ความถี่ของการติดต่อฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จ. การติดต่อกับพี่สาว/น้องสาว		
1. ไปเยี่ยมด้วยตนเอง		
ไม่ได้ไป	12.2	8.4
2-3 ครั้งต่อปี	49.7	55.0
บ่อย	37.1	36.6
รวม	100.0 (147)	100.0 (202)
2. ติดต่อทางโทรศัพท์		
ไม่ได้โทร	16.8	9.3
2-3 ครั้งต่อปี	21.4	39.1
บ่อย	61.8	51.7
รวม	100.0 (131)	100.0 (151)
3. ติดต่อทางจดหมาย		
ไม่ได้เขียน	60.4	50.5
2-3 ครั้งต่อปี	30.8	36.9
บ่อย	8.8	12.6
รวม	100.0 (91)	100.0 (111)
4. มารดามายเยี่ยมผู้ตอบ		
ไม่ได้มา	14.2	13.9
2-3 ครั้งต่อปี	55.1	61.8
บ่อย	30.7	24.2
รวม	100.0 (127)	100.0 (165)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 5.4 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความพึงพอใจเกี่ยวกับความถี่ในการติดต่อกับสมาชิก
ในครอบครัว (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความพึงพอใจ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. การติดต่อกับมารดา		
ไม่พึงพอใจเลย	6.5	4.7
พึงพอใจพอสมควร	34.6	44.6
พึงพอใจอย่างมาก	58.8	50.8
รวม	100.0 (153)	100.0 (193)
2. การติดต่อกับบิดา		
ไม่พึงพอใจเลย	6.8	7.5
พึงพอใจพอสมควร	40.2	44.9
พึงพอใจอย่างมาก	53.0	47.6
รวม	100.0 (117)	100.0 (147)
3. การติดต่อกับบุตรชาย		
ไม่พึงพอใจเลย	*	*
พึงพอใจพอสมควร	34.8	40.0
พึงพอใจอย่างมาก	60.9	51.4
รวม	100.0 (23)	100.0 (35)
4. การติดต่อกับบุตรสาว		
ไม่พึงพอใจเลย		*
พึงพอใจพอสมควร	33.3	31.6
พึงพอใจอย่างมาก	66.7	57.9
รวม	100.0 (30)	100.0 (38)
5. การติดต่อกับพี่น้อง		
ไม่พึงพอใจเลย	6.1	4.7
พึงพอใจพอสมควร	41.8	51.1
พึงพอใจอย่างมาก	52.0	44.2
รวม	100.0 (196)	100.0 (274)

ส่วนที่ 6

ความช่วยเหลือและการสนับสนุน

ในส่วนนี้ต้องการทราบเกี่ยวกับความช่วยเหลือและการสนับสนุนหรือกำลังใจที่ผู้ตอบได้รับในเรื่องต่างๆ 6 เรื่อง ได้แก่ การช่วยเหลือในงานบ้าน เรื่องยานพาหนะ ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำ การขอกำลังใจ ฟังพาด้านการเงิน และการตัดสินใจครั้งสำคัญๆ ในชีวิต ผู้ตอบฟังพาดหรือได้รับจากใคร ได้มากหรือน้อยกว่าที่คาดคิดหรือไม่ และรู้สึกสะดวกใจเพียงใดกับการได้รับความช่วยเหลือ โดยมีรายละเอียดของข้อมูลดังต่อไปนี้

ข้อมูลจากประชาชน

1. ความสะดวกใจที่ได้รับความช่วยเหลือ

ข้อมูลในตารางที่ 6.1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ตอบว่าไม่เคยรู้สึกไม่สะดวกใจในภาคเหนือมีสัดส่วนที่สูงกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 47.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 37.9) ส่วนผู้ที่ตอบว่าบ่อยเหมือนกัน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีสัดส่วนที่สูงกว่ามากคือ ร้อยละ 28.0 ซึ่งมีเพียงร้อยละ 7 ของผู้ตอบในภาคเหนือจะรู้สึกเช่นนั้น อาจเป็นเพราะประเพณีท้องถิ่นของ 2 ภาคดังกล่าวแตกต่างกัน

2. บุคคลที่จะฟังพาดในเรื่องต่างๆ (ตารางที่ 6.2)

(ก) งานบ้าน

ผู้ตอบในภาคเหนือเกือบครึ่งหนึ่งตอบว่าฟังพาดตนเอง ในขณะที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบทำนองดังกล่าวในสัดส่วนที่น้อยกว่า ส่วนการฟังพาดคู่สมรสนั้นทั้งผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือฟังพาดเท่าๆ กันคือ ร้อยละ 26.6 และ 26.1 นอกจากนี้บุตรชายและบุตรสาวก็เป็นอีกแหล่งหนึ่งที่จะฟังพาดได้

(ข) ยานพาหนะ

ผู้ตอบส่วนใหญ่ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือฟังพาดตนเอง (ร้อยละ

(ค) ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำ

จะเห็นได้ว่า หน่วยงานราชการซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ รวมตัวแทนของทางราชการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นแหล่งให้ข้อมูลข่าวสารแก่ชาวชนบทมากที่สุด กล่าวคือ ร้อยละ 48.2 และ 63.2 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รายงานเช่นนั้น ในขณะที่กลุ่มสมรส และญาติเป็นแหล่งพึ่งพารองลงมา

(ง) การขอกำลังใจหรือให้ผู้อื่นร่วมยินดีกับข่าวดีของผู้ตอบ

เห็นได้ว่าส่วนใหญ่ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะขอกำลังใจหรือให้ผู้อื่นร่วมยินดีกับข่าวดีของตนจากกลุ่มสมรส (ร้อยละ 56.9 และ 40.4 ตามลำดับ)

(จ) เรื่องการเงิน

ในกรณีที่ผู้ตอบต้องการกู้ยืมเงินสักก้อน เช่น นำไปสร้างบ้านหรือซื้อรถยนต์ หรือค่ารักษาพยาบาล หรือเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ผู้ตอบจะพึ่งพาผู้ใด ข้อมูลในตารางที่ 6.2 แสดงให้เห็นว่าร้อยละ 28.8 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะพึ่งพากลุ่มสมรส ในขณะที่ประมาณ 1 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือพึ่งพาพี่น้อง รองลงไปพึ่งพาคามารดา (ร้อยละ 18.8) และที่จะพึ่งพากลุ่มสมรส มีเพียงร้อยละ 15.2

(ฉ) การปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจครั้งสำคัญ ในชีวิต

ผู้ตอบส่วนใหญ่ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะปรึกษากันเองกับกลุ่มสมรส (ร้อยละ 64.5 และ 50.5 ตามลำดับ) มีข้อยกเว้นกล่าวว่า ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 1 ใน 5 พึ่งพาคามารดา และอีก 1 ใน 5 พึ่งพาญาติ

3. ความพึงพอใจกับความช่วยเหลือที่ได้รับ

เมื่อให้ผู้ตอบประเมินว่าความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ที่ได้รับจากกลุ่มสมรสหรือญาติมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด ข้อมูลในตารางที่ 6.3 แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 76.7 และ 68.7) รู้สึกว่าได้รับความช่วยเหลือตามที่ต้องการ ส่วนผู้ที่ตอบว่าได้รับน้อยกว่าที่ต้องการในภาคเหนือคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 16 เปรียบเทียบกับร้อยละ 20.6)

โดยสรุป การพึ่งพาในเรื่องต่างๆ ทั้ง 6 เรื่อง ส่วนใหญ่ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะขอความช่วยเหลือจากกลุ่มสมรสเป็นลำดับแรก รองลงไปจึงพึ่งพาคามารดา บุตร และญาติพี่น้อง ยกเว้นข่าวสารข้อมูลจะพึ่งทางราชการ

ข้อมูลจากข้าราชการ

1. ความสะดวกใจที่ได้รับความช่วยเหลือ

ประมาณ 1 ใน 3 ของข้าราชการในภาคเหนือ และประมาณ 1 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ไม่เคยรู้สึกว่าจะไม่ค่อยสะดวกใจที่ได้รับความช่วยเหลือจากญาติหรือเพื่อน (ตารางที่ 6.4) ในขณะที่ข้าราชการส่วนใหญ่ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า เคยรู้สึกไม่สะดวกใจบ้างนานๆ ครั้ง (ร้อยละ 52.4 และ 62.1)

2. บุคคลที่จะพึ่งพาในเรื่องต่างๆ (ตารางที่ 6.5)

(ก) งานบ้าน

ส่วนใหญ่ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือประมาณ 2 ใน 5 พึ่งพาคู่สมรส สำหรับผู้ที่ตอบว่าพึ่งพาตนเองคิดเป็นสัดส่วนที่รองลงมาก็คือ ร้อยละ 22.1 และ 22.5 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(ข) ยานพาหนะ

พบว่า 2 ใน 3 ของข้าราชการในภาคเหนือ และร้อยละ 57.3 ของข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพึ่งพาตนเอง ส่วนคู่สมรสเป็นที่พึ่งรองลงมาก็คือ ร้อยละ 16.5 ในภาคเหนือ และ 18.1 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(ค) ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำ

เกี่ยวกับเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า ประชาชน (ข้อมูลในตารางที่ 6.2) จะพึ่งพาทางราชการหรือตัวแทนของทางราชการคิดเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด ในขณะที่ผู้ตอบซึ่งเป็นข้าราชการ (ตารางที่ 6.5) ประมาณ 1 ใน 3 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือพึ่งพาตนเอง ส่วนคู่สมรสเป็นแหล่งที่จะขอคำปรึกษาในสัดส่วนที่รองลงไป (ร้อยละ 27.3 สำหรับภาคเหนือ และ 26.9 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

(ง) การขอกำลังใจหรือให้ผู้อื่นร่วมยินดีกับข่าวดีของผู้ตอบ

พบว่าส่วนใหญ่ของผู้ตอบหรือ 3 ใน 5 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะขอกำลังใจหรือให้ผู้อื่นร่วมยินดีกับข่าวดีของตนจากคู่สมรส

(จ) เรื่องการเงิน

เมื่อมีความต้องการจะใช้จ่ายเงินสักก้อนสำหรับเรื่องจำเป็นหรือสำคัญ เช่น การรักษาพยาบาล หรือการสร้างบ้าน หรือการศึกษาของบุตร ข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(ฉ) การศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจครั้งสำคัญๆ ในชีวิต

เป็นไปทำนองเดียวกับข้อมูลที่ได้จากประชาชน กล่าวคือ ข้าราชการส่วนใหญ่ ทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ถ้ามีเรื่องสำคัญๆ ที่จะต้องตัดสินใจจะพึงพา
 คู่สมรส (ร้อยละ 64.8) และ 62.9 ตามลำดับ)

3. ความพึงพอใจกับความช่วยเหลือที่ได้รับ

ข้าราชการส่วนใหญ่หรือร้อยละ 69.3 ของภาคเหนือ และร้อยละ 72 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือรู้สึกว่าได้ได้รับความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นตามที่ต้องการ (ตารางที่ 6.6) ส่วนผู้ที่ตอบว่าได้รับความช่วยเหลือน้อยกว่าที่ต้องการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นสัดส่วนที่มากกว่าภาคเหนือเล็กน้อย (ร้อยละ 19.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 16.2)

โดยสรุป ข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยส่วนใหญ่จะพึงพา
 คู่สมรสในเรื่องต่างๆ 6 เรื่องดังกล่าว ยกเว้นในเรื่องของข้อมูลข่าวสารจะพึงตนเองก่อนที่จะพึงพา
 คู่สมรสหรือเพื่อน

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจที่ได้รับความช่วยเหลือจาก
ญาติหรือเพื่อน (ข้อมูลจากประชาชน)

ความรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ไม่เคยเลย	47.4	37.9
เป็นบ้างนานๆ ครั้ง	43.1	32.4
บ่อยเหมือนกัน	7.0	28.0
บ่อยมาก	2.4	1.6
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.2 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามบุคคลที่จะพึ่งพาความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ (ข้อมูลจากประชาชน)

บุคคลที่จะพึ่งพาความช่วยเหลือ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. ในเรื่องงานบ้าน		
ตัวเอง	46.9	36.8
คู่สมรส	26.6	26.1
บุตรชาย, บุตรสาว	22.0	25.5
ญาติ	4.1	10.9
อื่นๆ	*	*
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
2. ในเรื่องยานพาหนะ		
ตัวเอง	36.9	36.5
คู่สมรส	14.6	14.8
บุตรชาย, บุตรสาว	14.4	10.2
พี่น้อง	11.1	7.1
ญาติ	9.2	10.4
อื่นๆ	13.8	20.9
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
3. ในเรื่องข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำ		
ตัวเอง	8.1	3.8
คู่สมรส	13.3	6.6
ญาติ	14.4	11.8
เพื่อน	6.5	6.6
ราชการ	48.2	63.2
อื่นๆ	9.4	7.9
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

บุคคลที่จะพึ่งพาความช่วยเหลือ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. ในเรื่องให้ผู้อื่นร่วมยินดีกับข่าวดีของผู้ตอบ		
ตัวเอง	4.3	8.0
คู่สมรส	56.9	40.4
บิดามารดา	14.1	18.4
บุตรชาย, บุตรสาว	7.6	4.1
พี่น้อง	7.6	10.2
ญาติ	3.0	9.9
อื่นๆ	6.5	9.1
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
5. ในเรื่องการเงิน		
ตัวเอง	6.5	8.0
คู่สมรส	15.2	28.8
บิดามารดา	18.2	14.0
บุตรชาย, บุตรสาว	8.4	8.0
พี่น้อง	21.1	16.2
ญาติ	11.1	10.4
เพื่อน	7.3	5.5
อื่นๆ	12.2	8.8
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
6. การปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจครั้งสำคัญในชีวิต		
ตัวเอง	4.3	6.6
คู่สมรส	64.5	50.5
บิดามารดา	13.6	19.5
ญาติ	16.0	19.8
อื่นๆ	1.6	3.6
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

ตารางที่ 6.3 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความพึงพอใจกับความช่วยเหลือที่ได้รับ (ข้อมูลจากประชาชน)

ความพึงพอใจกับความช่วยเหลือฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
รู้สึกได้รับความช่วยเหลือน้อยกว่าที่ต้องการ	16.0	20.6
รู้สึกได้รับความช่วยเหลือตามที่ต้องการ	76.7	68.7
รู้สึกได้รับความช่วยเหลือมากกว่าที่ต้องการ	7.3	10.7
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

ตารางที่ 6.4 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจที่ได้รับความช่วยเหลือจากญาติหรือเพื่อน (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ไม่เคยเลย	31.6	25.4
เป็นบ้างนานๆ ครั้ง	52.4	62.1
บ่อยเหมือนกัน	11.6	10.1
บ่อยมาก	4.4	2.4
รวม	100.0 (250)	100.0 (327)

ตารางที่ 6.5 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามบุคคลที่จะพึ่งพาความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

บุคคลที่จะพึ่งพาความช่วยเหลือ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. ในเรื่องงานบ้าน		
ตัวเอง	22.1	22.5
คู่สมรส	40.5	42.9
บิดามารดา	5.7	3.2
บุตรชาย, บุตรสาว	3.4	1.8
ญาติ	3.4	7.1
คนรับใช้	8.4	6.5
ตัวเอง และคู่สมรส	8.4	8.6
อื่นๆ	8.0	7.4
รวม	100.0 (262)	100.0 (338)
2. ในเรื่องยานพาหนะ		
ตัวเอง	66.5	57.3
คู่สมรส	16.5	18.1
ญาติ	4.2	8.6
ตัวเอง และคู่สมรส	5.4	6.8
อื่นๆ	7.3	9.2
รวม	100.0 (260)	100.0 (337)
3. ในเรื่องข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำ		
ตัวเอง	33.9	36.1
คู่สมรส	27.3	26.9
เพื่อน, เพื่อนบ้าน	15.2	12.5
ตัวเอง และคู่สมรส	6.6	8.4
ญาติ	5.8	6.9
อื่นๆ	11.3	9.2

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

บุคคลที่จะพึ่งพาความช่วยเหลือ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. ในเรื่องให้ผู้อื่นร่วมยินดีกับข่าวดีของผู้ตอบ		
ตัวเอง	9.2	7.2
คู่สมรส	60.7	59.4
ญาติ	10.4	11.3
ตัวเอง และคู่สมรส	3.5	5.7
อื่นๆ	16.2	16.4
รวม	100.0 (259)	100.0 (335)
5. ในเรื่องการเงิน		
ตัวเอง	17.2	16.8
คู่สมรส	29.1	24.8
บิดามารดา	13.4	12.3
ญาติ	8.8	14.7
หน่วยงาน	12.3	11.4
ตัวเอง และคู่สมรส	5.4	5.4
อื่นๆ	13.8	14.7
รวม	100.0 (225)	100.0 (285)
6. การปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจครั้งสำคัญในชีวิต		
ตัวเอง	9.6	11.0
คู่สมรส	64.8	62.9
บิดามารดา	6.5	9.0
ตัวเอง และคู่สมรส	4.2	6.9
อื่นๆ	14.9	10.2
รวม	100.0 (261)	100.0 (300)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 6.6 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความพึงพอใจกับความช่วยเหลือที่ได้รับ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความพึงพอใจกับความช่วยเหลือฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
รู้สึกว่าจะได้รับความช่วยเหลือน้อยกว่าที่ต้องการ	16.2	19.8
รู้สึกว่าจะได้รับความช่วยเหลือตามที่ต้องการ	69.3	72.0
รู้สึกว่าจะได้รับความช่วยเหลือมากกว่าที่ต้องการ	14.5	8.2
รวม	100.0 (248)	100.0 (328)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 7

ทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว

ในส่วนนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบทและที่เป็นข้าราชการมีทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวอย่างไรบ้าง โดยผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิด/ความเชื่อ/คำกล่าวที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวประมาณ 15 ข้อ มาให้ผู้ตอบประเมินว่าเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร โดยมีรายละเอียดของคำตอบดังนี้

ข้อมูลจากประชาชน

7.1 แนวคิด/ความเชื่อเกี่ยวกับครอบครัว

ข้อมูลในตารางที่ 7.1 แสดงให้เห็นถึงร้อยละของผู้ตอบที่เห็นด้วยกับคำกล่าว/ความเชื่อในแต่ละข้อ

1. เด็กสมัยนี้ไม่ค่อยเคารพพ่อแม่

ประมาณ 3 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 2 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นด้วยกับความเชื่อดังกล่าว

2. ผู้หญิงมีหน้าที่ต้องปรนนิบัติพ่อแม่ตัวเองหรือพ่อแม่สามีเป็นอันดับแรก การปรนนิบัติสามีนั้นเป็นเรื่องรองลงมา

พบว่าผู้ตอบในภาคเหนือแทบจะทั้งหมด (ร้อยละ 95.1) เห็นด้วยกับคำพูดดังกล่าว ในขณะที่ผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นด้วยในสัดส่วนที่น้อยกว่าคือ ร้อยละ 86.5

3. เด็กวัยรุ่นควรมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตัวเองในเกือบทุกเรื่อง

มีข้อน่าสังเกตว่าผู้ตอบที่เห็นด้วยกับความคิดนี้มีสัดส่วนที่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 42.1 และ 44.8 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. คนที่อายุน้อยกว่าไม่ควรจะขัดแย้งผู้สูงอายุ แม้ว่าผู้สูงอายุจะทำ/หรือพูดไม่ถูกก็ตาม

ประมาณ 1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 3 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. พ่อแม่ควรสนับสนุนให้ลูกสาวได้มีอิสระมากเท่าๆ กับลูกชาย
พบว่าสัดส่วนของผู้ตอบในภาคเหนือที่เห็นด้วยกับความคิดนี้มีน้อยกว่าผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 53.4 กับ 61.3)
6. ผู้หญิงส่วนใหญ่ควรจะอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนมากกว่าออกไปทำงานนอกบ้าน
ประมาณ 3 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว นั่นคือยังมีความคิดว่าผู้หญิงเหมาะกับการทำหน้าที่เป็นแม่บ้านเพื่อดูแลทุกข์สุขของสมาชิกในครอบครัว
7. คนสมัยนี้ไม่ควรหวังพึ่งลูกในยามแก่เฒ่า
มีเพียงร้อยละ 36.5 และ 44.7 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือเห็นด้วยกับแนวความคิดนี้ นั่นย่อมหมายความว่าประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังต้องการพึ่งพาบุตรในยามเมื่อตนเองสูงอายุแล้ว
8. ในอนาคตรัฐบาลจะต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ
แม้ว่าผู้ตอบส่วนใหญ่คิดจะหวังพึ่งบุตรในยามที่ตนสูงอายุแล้วก็ตาม แต่ส่วนใหญ่แล้วเห็นว่ารัฐบาลควรเพิ่มความช่วยเหลือผู้สูงอายุ (ร้อยละ 98.6 และ 97 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ)
9. สามีควรจะเป็นผู้มีสิทธิมีเสียงมากกว่าภรรยาในเรื่องครอบครัว
พบว่าส่วนใหญ่หรือร้อยละ 81 และ 84.3 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นด้วยกับความคิดข้างต้น
10. เมื่อมีเวลาว่าง สามีควรใช้เวลาว่างอยู่กับภรรยาและลูก
เกือบทุกคนทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นด้วยกับแนวคิดนี้
11. เป็นการดีสำหรับครอบครัว หากสามีเป็นคนหาเลี้ยงครอบครัวและภรรยาเป็นคนดูแลเรื่องในบ้าน
พบว่าส่วนใหญ่ของผู้ตอบหรือร้อยละ 90.8 และ 94.5 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นว่าความคิดดังกล่าวเป็นสิ่งดี
12. ประเพณีทำบุญและอุทิศกุศลให้ผู้ตายเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องถือปฏิบัติ
พบว่าผู้ตอบเกือบทุกคน (ร้อยละ 98.4 และ 99.5 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เห็นด้วยกับความคิดนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนในหมู่บ้านยังยึดถือประเพณีที่ปฏิบัติกันมา แม้ว่าสภาพสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปแล้ว

13. ทั้งสามีและภรรยาควรจะช่วยกันดูแลลูกเมื่อทั้งคู่อยู่บ้าน
แนวคิดนี้ก็ได้รับการขานรับเกือบจะทุกคน (ร้อยละ 99.2 ในทั้ง 2 ภาค) แสดงให้เห็นว่าการดูแลบุตรไม่ใช่เป็นหน้าที่ของภรรยาแต่เพียงผู้เดียว แต่เป็นความรับผิดชอบร่วมกันมากกว่า
14. ภรรยาควรจะมีมุมมองข้ามเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความไม่ซื่อสัตย์/นอกใจของสามี พบว่ามีเพียง 1 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และร้อยละ 17 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สนับสนุนแนวความคิดนี้ อาจเป็นเพราะผู้ตอบไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงไม่ต้องการให้มีเหตุการณ์ที่แสดงว่าไม่ซื่อสัตย์เกิดขึ้น
15. เป็นการดีที่ปัจจุบันนี้คนหนุ่มสาวใช้ชีวิตเป็นโสดมากขึ้นแทนที่จะแต่งงาน พบว่าผู้ตอบในภาคเหนือที่เห็นด้วยมีสัดส่วนที่มากกว่าผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 35.1 และ 21.4) แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านยังเห็นว่าการแต่งงานมีครอบครัวเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติสืบต่อกันไป

7.2 ความรับผิดชอบของลูกที่มีต่อบิดามารดา

ข้อมูลในตารางที่ 7.2 แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่มีต่อบิดามารดาที่สูงอายุแล้วในเรื่องต่างๆ 6 เรื่องดังต่อไปนี้

- 1) ไปอยู่เป็นเพื่อนในยามที่บิดามารดาต้องการ
พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ในภาคเหนือ (ร้อยละ 41.5) คิดว่าควรรับผิดชอบพอสมควร ส่วนผู้ที่ตอบว่าต้องรับผิดชอบมากมีประมาณร้อยละ 35.5 ในทางตรงข้าม 1 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่าต้องรับผิดชอบพอสมควร และ 3 ใน 5 คิดว่าต้องรับผิดชอบมาก
- 2) ช่วยงานบ้านหรือซ่อมแซมข้าวของเครื่องใช้หรือจัดหาพาหนะให้
ร้อยละ 44.4 ของผู้ตอบในภาคเหนือตอบว่ารับผิดชอบพอสมควร ในขณะที่กว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 57.1 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่าควรรับผิดชอบเป็นอย่างมาก
- 3) รับฟังปัญหาและให้คำแนะนำแก่บิดามารดา
ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 46.1 ของผู้ตอบในภาคเหนือคิดว่าควรรับฟังปัญหาและให้คำแนะนำแก่บิดามารดาพอสมควร ส่วนผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือร้อยละ 55.8 ตอบว่าควรรับฟังปัญหาให้คำปรึกษาแก่บิดามารดาเป็นอย่างมาก
- 4) ให้ความช่วยเหลือหรือดูแลในเรื่องส่วนตัวของบิดามารดา
ส่วนในภาคหรือร้อยละ 69.2 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ

5) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่บิดามารดาในยามจำเป็น

ประมาณ 1 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่าต้องรับผิดชอบมากเกี่ยวกับการช่วยเหลือทางการเงินแก่บิดามารดา ส่วนผู้ที่ตอบว่ารับผิดชอบต่อสมควรในภาคเหนือมีสัดส่วนที่มากกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6) ให้ที่อยู่อาศัยแก่บิดามารดา

มีข้อน่าสังเกตว่าประมาณ 2 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่าควรรับผิดชอบต่ออย่างมากเกี่ยวกับเรื่องนี้ ในขณะที่ผู้ตอบในภาคเหนือที่ตอบว่ารับผิดชอบต่อสมควรและอย่างมาก มีสัดส่วนที่เท่าๆ กันคือ ร้อยละ 27.6 และ 27.9

7.3 ความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ1) โอกาสในการเรียน

เมื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นว่า ถ้าหากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจไม่อำนวยที่จะให้ลูกทุกคนเรียนหนังสือ จะให้ลูกชายหรือลูกสาวมีโอกาสเรียนมากกว่ากัน ข้อมูลในตารางที่ 7.3 แสดงให้เห็นว่า 2 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือจะให้ลูกที่เฉลี่ยฉลาดกว่าได้เรียน สำหรับผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 1 ใน 4 ให้ลูกชายเรียน และ 1 ใน 5 ให้ลูกที่เฉลี่ยฉลาดกว่าเรียน

2) บ้านที่มีผู้สูงอายุ

เมื่อให้เลือกว่าบ้านแบบไหนจะดีกว่ากันคือ บ้านที่มีผู้สูงอายุกับบ้านที่ไม่มีผู้สูงอายุ พบว่า 9 ใน 10 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 4 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือคิดว่าบ้านที่มีผู้สูงอายุอยู่ด้วยดีกว่า (ตารางที่ 7.4)

3) บุคคลที่ต้องการให้มาดูแลตนเองเมื่อยามสูงอายุไปวัย

อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมของไทยที่บุตรสาวจะอยู่กับบิดามารดา ดังนั้นผู้ตอบจึงเลือกที่จะให้ลูกสาวมาดูแลตนเองไม่ว่าจะเป็นยามเจ็บป่วยหรือเมื่อสูงอายุแล้ว คือร้อยละ 42.9 และ 47.5 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ สำหรับผู้ที่ตอบว่าให้คู่สมรสดูแลมีสัดส่วนที่สูงกว่าให้บุตรชายดูแล (ตารางที่ 7.5)

4) ผู้รับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนเด็ก

พบว่าส่วนใหญ่หรือร้อยละ 64 และ 53.3 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่า ทั้งโรงเรียนและพ่อแม่ของเด็กควรรับผิดชอบต่อเท่าๆ กันที่จะอบรมสั่งสอนเด็ก (ตารางที่ 7.6)

5) บุคคลที่จะไปอยู่ด้วยในยามสูงอายุ

ข้อมูลในตารางที่ 7.7 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องการที่จะไปอยู่กับลูกสาว มากกว่าที่จะไปอยู่กับลูกชาย

ข้อมูลจากข้าราชการ

7.4 แนวคิด/ความเชื่อเกี่ยวกับครอบครัว (ตารางที่ 7.8)

1. เด็กสมัยนี้ไม่ค่อยเคารพพ่อแม่

พบว่าร้อยละ 41.2 และ 44.1 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นด้วยกับคำกล่าวข้างต้น

2. ผู้หญิงมีหน้าที่ต้องปรนนิบัติพ่อแม่ตัวเองหรือพ่อแม่สามีเป็นอันดับแรก การปรนนิบัติสามีนั้นเป็นเรื่องรองลงมา

มีผู้ตอบไม่ถึง 1 ใน 2 หรือร้อยละ 42.2 และ 46.8 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่าเป็นเช่นนั้น

3. เด็กวัยรุ่นควรมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตัวเองในเกือบทุกเรื่อง

มีเพียงส่วนน้อยของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าว (ร้อยละ 26 และ 18.3)

4. คนที่อายุน้อยกว่าไม่ควรจะขัดแย้งผู้สูงอายุ แม้ว่าผู้สูงอายุจะทำ/หรือพูดไม่ถูกต้องก็ตาม

พบว่าเพียงร้อยละ 14.7 และ 22.5 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เห็นด้วยกับคำกล่าวข้างต้น อาจเป็นเพราะข้าราชการมีระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยสูงกว่าประชาชนในหมู่บ้าน จึงมีเหตุมีผลมากกว่าที่จะต้องเชื่อตามกัน

5. พ่อแม่ควรสนับสนุนให้ลูกสาวได้มีอิสระเท่าๆ กับลูกชาย

ประมาณ 1 ใน 3 ของข้าราชการในภาคเหนือ และ 1 ใน 2 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เห็นว่าพ่อแม่ควรจะสนับสนุนให้ลูกสาวและลูกชายได้มีอิสระเท่าๆ กัน

6. ผู้หญิงส่วนใหญ่ควรจะอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนมากกว่าออกไปทำงานนอกบ้าน

สำหรับแนวคิดนี้ ข้าราชการโดยส่วนใหญ่จะไม่เห็นด้วยคือ มีเพียงร้อยละ 4.6 และ 13.6 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เห็นด้วย

7. คนสมัยนี้ไม่ควรหวังพึ่งลูกในยามแก่เฒ่า
จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่แล้วหรือร้อยละ 77.6 และ 65.5 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นว่าไม่ควรหวังพึ่งลูกในยามแก่เฒ่า อาจเป็นเพราะตัวข้าราชการมีสวัสดิการจากทางราชการ รวมทั้งเมื่อเกษียณแล้วมีบำนาญที่จะใช้จ่ายได้
8. ในอนาคตรัฐบาลจะต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ
ประมาณ 9 ใน 10 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นด้วยกับการที่รัฐบาลจะต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ
9. สามีควรจะเป็นผู้มีสิทธิมีเสียงมากกว่าภรรยาในเรื่องครอบครัว
มีเพียงร้อยละ 15.1 และ 25.3 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เห็นด้วยกับแนวความคิดดังกล่าว
10. เมื่อมีเวลาว่าง สามีควรใช้เวลาว่างอยู่กับภรรยาและลูก
พบว่าข้าราชการเกือบทุกคนเห็นด้วยกับการที่สามีใช้เวลาว่างอยู่กับภรรยาและลูก
11. เป็นการดีสำหรับครอบครัว หากสามีเป็นคนหาเลี้ยงครอบครัวและภรรยาเป็นคนดูแลเรื่องในบ้าน
สัดส่วนของข้าราชการในภาคเหนือที่เห็นด้วยกับแนวความคิดดังกล่าวมีน้อยกว่าข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 41 เปรียบเทียบกับร้อยละ 53.6)
12. ประเพณีทำบุญและอุทิศกุศลให้ผู้ตายเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องถือปฏิบัติ
ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 76.9 และ 89.3 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเห็นว่าเป็นสิ่งที่ยังคงควรถือปฏิบัติต่อไป
13. ทั้งสามีและภรรยาควรจะช่วยกันดูแลลูกเมื่อทั้งคู่อยู่บ้าน
จะเห็นได้ว่าข้าราชการในทั้ง 2 ภาคเกือบทุกคนมีความเห็นว่าการช่วยกันดูแลลูกเป็นสิ่งที่ดีและควรทำ
14. ภรรยาควรจะมีงานอดิเรกที่แสดงให้เห็นถึงความไม่ซื่อสัตย์/นอกใจของสามี
มีเพียงร้อยละ 22.5 และ 31.3 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่คิดว่าภรรยาควรกระทำเช่นนั้น
15. เป็นการดีที่ปัจจุบันนี้คนหนุ่มสาวใช้ชีวิตเป็นโสดมากขึ้นแทนที่จะแต่งงาน
เกือบครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 45.5 และ 48.8 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นด้วยกับการที่หนุ่มสาวในปัจจุบันใช้ชีวิตเป็นโสดมากขึ้น

7.5 ความรับผิดชอบของลูกที่มีต่อบิดามารดา (ตารางที่ 7.9)

1) ไปอยู่เป็นเพื่อนในยามที่บิดามารดาต้องการ

ร้อยละ 45.1 ของข้าราชการในภาคเหนือ และร้อยละ 36.4 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่าลูกควรรับผิดชอบเป็นอย่างมากที่จะไปอยู่เป็นเพื่อนเมื่อบิดามารดาต้องการ

2) ช่วยงานบ้านหรือซ่อมแซมข้าวของเครื่องใช้หรือจัดหาพาหนะให้

ส่วนใหญ่ของผู้ตอบหรือร้อยละ 39 และ 46.7 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่าควรรับผิดชอบพอสมควร ส่วนผู้ที่ตอบว่าควรรับผิดชอบมากในภาคเหนือมีสัดส่วนที่มากกว่า

3) รับฟังปัญหาและให้คำแนะนำแก่บิดามารดา

สัดส่วนของผู้ที่ตอบว่าควรรับผิดชอบพอสมควร และเป็นอย่างมาก มีพอๆ กันทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4) ให้ความช่วยเหลือหรือดูแลในเรื่องส่วนตัวของบิดามารดา

ประมาณ 2 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 1 ใน 3 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่าต้องรับผิดชอบอย่างมากเกี่ยวกับการช่วยเหลือ/ดูแลในเรื่องส่วนตัวของบิดามารดา

5) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่บิดามารดาในยามจำเป็น

ส่วนใหญ่แล้วหรือร้อยละ 42.7 และ 40.5 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่าต้องให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างมาก

6) ให้ที่อยู่อาศัยแก่บิดามารดา

พบว่าร้อยละ 43.3 และ 36 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเห็นว่าควรรับผิดชอบเป็นอย่างมากในเรื่องที่อยู่อาศัยของบิดามารดา

7.6 ความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ

1) โอกาสในการเรียน

ส่วนใหญ่ของผู้ตอบหรือร้อยละ 56 และ 62 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่าลูกที่เฉลียวฉลาดกว่าควรมีโอกาสเรียนมากกว่า (ตารางที่ 7.10)

2) บ้านที่มีผู้สูงอายุ

พบว่าร้อยละ 65.1 และ 69.3 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเห็นว่า บ้านที่มีผู้สูงอายุดีกว่า (ตารางที่ 7.11)

3) บุคคลที่ต้องการให้มาดูแลตนเองเมื่อยามสูงอายุไว้

ข้อมูลในตารางที่ 7.12 แสดงให้เห็นว่า เกือบ 2 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องการอยู่กับคู่สมรส ส่วนผู้ที่ตอบว่าจะไปอยู่กับลูกชาย/ลูกสาวนั้นมีสัดส่วนที่น้อยมาก

4) ผู้รับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนเด็ก

ข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่าทั้งโรงเรียนและพ่อแม่ควรรับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนเด็ก กล่าวคือ ร้อยละ 90.4 และ 86.7 ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ (ตารางที่ 7.13)

5) บุคคลที่จะไปอยู่ด้วยในยามสูงอายุ

เป็นไปในทำนองเดียวกับเรื่องผู้ดูแลในยามสูงอายุ นั่นคือส่วนใหญ่หรือร้อยละ 60 และ 54.4 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องการอยู่กับคู่สมรส (ตารางที่ 7.14)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7.1 ร้อยละของผู้ตอบที่เห็นด้วยกับข้อความที่แสดงถึงทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว (ข้อมูลจากประชาชน)

ข้อความ	ร้อยละของการเห็นด้วย	
	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. เด็กสมัยนี้ไม่ค่อยเคารพพ่อแม่	75.1	64.8
2. ผู้หญิงมีหน้าที่ต้องปรนนิบัติพ่อแม่ตัวเองหรือพ่อแม่สามีเป็นอันดับแรก การปรนนิบัติสามีนั้นเป็นเรื่องรองลงมา	95.1	86.5
3. เด็กวัยรุ่นควรมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตัวเองในเกือบทุกเรื่อง	42.1	44.8
4. คนที่อายุน้อยกว่าไม่ควรจะขัดแย้งผู้สูงอายุ แม้ว่าผู้สูงอายุจะทำหรือพูดไม่ถูกต้องก็ตาม	49.1	61.0
5. พ่อแม่ควรจะสนับสนุนให้ลูกสาวได้มีอิสระมากเท่าๆ กับลูกชาย	53.4	61.3
6. ผู้หญิงส่วนใหญ่ควรจะอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนมากกว่าออกไปทำงานนอกบ้าน	73.7	73.4
7. คนสมัยนี้ไม่ควรหวังพึ่งลูกในยามแก่เฒ่า	44.7	36.5
8. ในอนาคตรัฐบาลจะต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ	98.6	97.0
9. สามีควรจะเป็นผู้มีสิทธิมีเสียงมากกว่าภรรยาในเรื่องครอบครัว	81.0	84.3
10. เมื่อมีเวลาว่าง สามีควรใช้เวลาว่างอยู่กับภรรยาและลูก	99.2	98.3
11. เป็นการดีสำหรับครอบครัว หากสามีเป็นคนหาเลี้ยง		

ตารางที่ 7.1 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละของการเห็นด้วย	
	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
12. ประเพณีทำบุญ และอุทิศกุศลให้ผู้ตายเป็นสิ่งจำเป็น ที่จะต้องถือปฏิบัติ	98.4	99.5
13. ทั้งสามีและภรรยาควรจะช่วยกันดูแลลูกเมื่อทั้งคู่ อยู่บ้าน	99.2	99.2
14. ภรรยาควรจะมองข้ามเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึง ความไม่ซื่อสัตย์/นอกใจของสามี	25.7	17.0
15. เป็นการดีที่ปัจจุบันนี้คนหนุ่มสาวใช้ชีวิตเป็นโสด มากขึ้น แทนที่จะแต่งงาน	35.1	21.4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7.2 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบของลูกที่มีต่อบิดามารดาที่สูงอายุแล้วในเรื่องต่างๆ (ข้อมูลจากประชาชน)

ความมากน้อยของความรับผิดชอบ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. <u>ไปอยู่เป็นเพื่อนในยามที่บิดามารดาต้องการ</u>		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	6.5	6.0
พอสมควร	41.5	25.0
มาก	35.5	60.0
ทั้งหมด	16.5	8.8
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
2. <u>ช่วยงานบ้านหรือซ่อมแซมข้าวของเครื่องใช้หรือจัดหาพาหนะให้</u>		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	14.9	10.7
พอสมควร	44.4	29.7
มาก	27.1	57.1
ทั้งหมด	13.6	2.5
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
3. <u>รับฟังปัญหาและให้คำแนะนำแก่บิดามารดา</u>		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	11.1	8.3
พอสมควร	46.1	34.1
มาก	32.2	55.8
ทั้งหมด	10.6	1.9
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
4. <u>ให้ความช่วยเหลือหรือดูแลในเรื่องส่วนตัวของบิดามารดา</u>		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	5.2	3.2
พอสมควร	21.7	17.0
มาก	41.2	69.2

ตารางที่ 7.2 (ต่อ)

ความมากน้อยของความรับผิดชอบ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. <u>ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่บิดามารดา</u>		
<u>ในยามจำเป็น</u>		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	15.2	8.8
พอสมควร	48.0	31.3
มาก	25.5	54.1
ทั้งหมด	11.4	5.8
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)
6. <u>ให้ที่อยู่อาศัยแก่บิดามารดา</u>		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	21.7	4.8
พอสมควร	27.6	21.7
มาก	27.9	64.8
ทั้งหมด	22.8	7.7
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

ตารางที่ 7.3 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความเห็นเกี่ยวกับการให้ลูกชายหรือลูกสาวมีโอกาสเรียนมากกว่ากัน (ข้อมูลจากประชาชน)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ลูกชาย	15.7	25.5
ลูกที่เฉลี่ยฉลาด	40.1	22.0
ลูกสาว	5.1	9.6
อื่นๆ	39.0	42.9
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

ตารางที่ 7.4 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับบ้านที่มีผู้สูงอายุหรือไม่มีผู้สูงอายุ (ข้อมูลจากประชาชน)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
บ้านที่มีผู้สูงอายุดีกว่า	79.1	89.8
บ้านที่ไม่มีผู้สูงอายุดีกว่า	13.8	8.8
ไม่ทราบ, ไม่เคยคิดถึงเรื่องนี้	7.1	1.4
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

ตารางที่ 7.5 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความต้องการให้บุคคลใดเป็นผู้ดูแลเมื่อแก่ตัวลง หรือ
 ต้องนอนรักษาพยาบาลเป็นเวลานาน (ข้อมูลจากประชาชน)

บุคคลที่ต้องการฯ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
คู่สมรส	28.0	29.9
ลูกชาย	20.9	14.6
ลูกสาว	42.9	47.5
ญาติ	1.1	2.2
อื่นๆ	7.1	5.8
รวม	100.0 (368)	100.0 (364)

ตารางที่ 7.6 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความคิดเห็นว่าใครควรเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการ
 อบรมสั่งสอนเด็ก (ข้อมูลจากประชาชน)

ผู้มีหน้าที่อบรมสั่งสอน	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
โรงเรียน	16.3	23.9
พ่อแม่	19.8	22.8
ทั้งโรงเรียน และพ่อแม่	64.0	53.3
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

ตารางที่ 7.7 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความคาดหวังว่าจะอยู่กับใครเมื่อตนเองเข้าสู่วัยสูงอายุ
(ข้อมูลจากประชาชน)

บุคคลที่จะ ไปอยู่ด้วย	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ลูกชาย	27.6	22.0
ลูกสาว	48.2	55.5
คู่สมรส	17.9	20.3
อื่นๆ	6.2	2.2
รวม	100.0 (369)	100.0 (364)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7.8 ร้อยละของผู้ตอบที่เห็นด้วยกับข้อความที่แสดงถึงทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ข้อความ	ร้อยละของการเห็นด้วย	
	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. เด็กสมัยนี้ไม่ค่อยเคารพพ่อแม่	41.2	44.1
2. ผู้หญิงมีหน้าที่ต้องปรนนิบัติพ่อแม่ตัวเองหรือพ่อแม่สามีเป็นอันดับแรก การปรนนิบัติสามีนั้นเป็นเรื่องรองลงมา	42.2	46.8
3. เด็กวัยรุ่นควรมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตัวเองในเกือบทุกเรื่อง	26.0	18.3
4. คนที่อายุน้อยกว่าไม่ควรจะขัดแย้งผู้สูงอายุ แม้ว่าผู้สูงอายุจะทำ/หรือพูดไม่ถูกก็ตาม	14.7	22.5
5. พ่อแม่ควรจะสนับสนุนให้ลูกสาวได้มีอิสระมากเท่าๆ กับลูกชาย	34.8	50.4
6. ผู้หญิงส่วนใหญ่ควรจะอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนมากกว่าออกไปทำงานนอกบ้าน	4.6	13.6
7. คนสมัยนี้ไม่ควรหวังพึ่งลูกในยามแก่เฒ่า	77.6	65.5
8. ในอนาคตรัฐบาลจะต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ	89.7	91.7
9. สามีควรจะเป็นผู้มีสิทธิมีเสียงมากกว่าภรรยาในเรื่องครอบครัว	15.1	25.3
10. เมื่อมีเวลาว่าง สามีควรใช้เวลาว่างอยู่กับภรรยาและลูก	98.5	98.5
11. เป็นการดีสำหรับครอบครัว หากสามีเป็นคนหาเลี้ยงครอบครัวและภรรยาเป็นคนดูแลเรื่องในบ้าน	41.0	53.6

ตารางที่ 7.8 (ต่อ)

ข้อความ	ร้อยละของการเห็นด้วย	
	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
12. ประเพณีทำบุญ และอุทิศกุศลให้ผู้ตายเป็นสิ่งจำเป็น ที่จะต้องถือปฏิบัติ	76.9	89.3
13. ทั้งสามีและภรรยาควรจะช่วยกันดูแลลูกเมื่อทั้งคู่ อยู่บ้าน	99.2	99.1
14. ภรรยาควรจะมีงานเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึง ความไม่ซื่อสัตย์/นอกใจของสามี	22.5	31.3
15. เป็นการศึกษาที่ปัจจุบันนี้คนหนุ่มสาวใช้ชีวิตเป็นโสด มากขึ้น แทนที่จะแต่งงาน	45.5	48.8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7.9 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบของลูกที่มีต่อบิดามารดาที่สูงอายุแล้วในเรื่องต่างๆ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ความมากน้อยของความรับผิดชอบ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
1. ไปอยู่เป็นเพื่อนในยามที่บิดามารดาต้องการ		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	4.0	3.1
พอสมควร	32.4	40.8
มาก	45.1	36.4
ทั้งหมด	18.6	19.6
รวม	100.0 (253)	100.0 (316)
2. ช่วยงานบ้านหรือซ่อมแซมข้าวของเครื่องใช้หรือจัดหาพาหนะให้		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	6.8	7.3
พอสมควร	39.0	46.7
มาก	36.3	29.0
ทั้งหมด	17.9	17.0
รวม	100.0 (251)	100.0 (317)
3. รับฟังปัญหาและให้คำแนะนำแก่บิดามารดา		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	5.5	7.5
พอสมควร	39.9	39.2
มาก	41.1	38.3
ทั้งหมด	13.4	14.9
รวม	100.0 (253)	100.0 (316)
4. ให้ความช่วยเหลือหรือดูแลในเรื่องส่วนตัวของบิดามารดา		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	7.9	8.1
พอสมควร	28.9	35.0
มาก	39.9	33.8
ทั้งหมด	23.3	23.1

ตารางที่ 7.9 (ต่อ)

ความมากน้อยของความรับผิดชอบ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. <u>ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่บิดามารดา</u>		
<u>ในยามจำเป็น</u>		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	5.6	9.1
พอสมควร	26.9	29.4
มาก	42.7	40.5
ทั้งหมด	24.9	20.9
รวม	100.0 (253)	100.0 (316)
6. <u>ให้ที่อยู่อาศัยแก่บิดามารดา</u>		
เล็กน้อย/ไม่ต้องเลย	12.6	13.1
พอสมควร	13.4	21.3
มาก	43.3	36.0
ทั้งหมด	30.7	29.6
รวม	100.0 (254)	100.0 (314)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7.10 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความเห็นเกี่ยวกับการให้ลูกชายหรือลูกสาวมีโอกาสเรียนมากกว่ากัน (ข้อมูลจากข้าราชการ)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ลูกชาย	11.1	10.3
ลูกที่เฉลี่ยฉลาด	56.0	62.0
ลูกสาว	0.8	0.6
อื่นๆ	32.1	27.1
รวม	100.0 (252)	100.0 (329)

ตารางที่ 7.11 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับบ้านที่มีผู้สูงอายุหรือไม่มีผู้สูงอายุ (ข้อมูลจากข้าราชการ)

	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
บ้านที่มีผู้สูงอายุดีกว่า	65.1	69.3
บ้านที่ไม่มีผู้สูงอายุดีกว่า	6.6	8.5
ไม่ทราบ, ไม่เคยคิดถึงเรื่องนี้	28.3	22.3
รวม	100.0 (258)	100.0 (329)

ตารางที่ 7.12 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความต้องการให้บุคคลใดเป็นผู้ดูแลเมื่อแก่ตัวลง หรือ ต้องนอนรักษาพยาบาลเป็นเวลานาน (ข้อมูลจากข้าราชการ)

บุคคลที่ต้องการ	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
คู่สมรส	38.9	39.0
ลูกชาย	4.7	3.9
ลูกสาว	14.0	12.7
ญาติ	2.4	1.5
องค์กรต่างๆ	5.4	5.7
อื่นๆ	34.6	37.2
รวม	100.0 (257)	100.0 (331)

ตารางที่ 7.13 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความคิดเห็นว่าใครควรเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนเด็ก (ข้อมูลจากข้าราชการ)

ผู้มีหน้าที่อบรมสั่งสอน	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
โรงเรียน	1.9	1.5
พ่อแม่	7.7	11.7
ทั้งโรงเรียน และพ่อแม่	90.4	86.7
รวม	100.0 (261)	100.0 (332)

ตารางที่ 7.14 ร้อยละของผู้ตอบจําแนกตามความคาดหวังว่าจะอยู่กับใครเมื่อตนเองเข้าสู่วัยสูงอายุ
(ข้อมูลจากข้าราชการ)

บุคคลที่จะไปอยู่ด้วย	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ลูกชาย	6.2	7.6
ลูกสาว	18.8	23.0
ญาติ	-	0.6
คู่สมรส	60.0	54.4
องค์กรต่างๆ	3.1	3.6
อื่นๆ	11.9	11.2
รวม	100.0 (260)	100.0 (331)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 8

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลจากประชาชนและข้าราชการที่ตกเป็นตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นจำนวนประชากรในภาคเหนือ 369 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 364 คน สำหรับข้าราชการในภาคเหนือมีจำนวน 268 คน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 345 คน โดยมีผลการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลจากประชาชน

ในความสัมพันธ์ระหว่างวัยพบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสนิทสนมเป็นอย่างดีกับทั้งบิดาและมารดา แต่สัดส่วนที่ตอบว่าสนิทสนมอย่างมากกับมารดามีมากกว่า

ในด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดานั้น ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 60 ของทั้งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่ามีความเข้าใจกันดี แต่ผู้ที่ตอบว่าดีมากในภาคเหนือจะมีสัดส่วนที่สูงกว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในทำนองเดียวกันผู้ตอบส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60) ของทั้งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า บิดามารดาเข้าใจตนในระดับดี ส่วนผู้ที่ตอบว่าดีมาก/ดีเยี่ยมในภาคเหนือจะมีสัดส่วนที่สูงกว่า

ในเรื่องของช่องว่างระหว่างวัย พบว่าประมาณ 1 ใน 2 ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ไม่มีช่องว่างกับบิดามารดาของตน ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีบ้างเพียงเล็กน้อยในภาคเหนือจะมีสัดส่วนที่มากกว่าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 3 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 3 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่าไม่มีช่องว่างระหว่างตนกับบุตร ในทำนองเดียวกัน ในสัดส่วนที่พอๆ กันคือ 3 ใน 4 ของผู้ตอบในภาคเหนือ และ 3 ใน 5 ของผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ไม่มีช่องว่างระหว่างบิดามารดาของตนกับบุตรของผู้ตอบ

สำหรับช่องว่างระหว่างวัยในระดับสังคมพบว่า ร้อยละ 42 ในภาคเหนือ และ 47.5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรู้สึกว่ามีช่องว่างเพียงเล็กน้อยระหว่างประชากรวัยรุ่นกับวัยกลางคน ประมาณ 1 ใน 3 ของผู้ตอบทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า มีช่องว่างมากพอ

สำหรับปัจจัยทางประชากรและสังคมที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดา และผู้ตอบกับบุตรนั้น ได้แก่ อายุ เพศ และระดับการศึกษา

ข้อมูลจากข้าราชการ

พบว่าเกือบ 3 ใน 4 หรือร้อยละ 72.5 และ 70 ของผู้ตอบในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า มีความสนิทสนมกันมาก/อย่างยิ่งกับมารดา ส่วนผู้ที่ตอบว่าสนิทสนมกันอย่างมากกับบิดามีสัดส่วนที่น้อยกว่าคือ ร้อยละ 59.5 ในภาคเหนือ และร้อยละ 58.2 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับความเข้าใจของมารดาบิดาที่มีต่อผู้ตอบนั้น พบว่าส่วนใหญ่หรือร้อยละ 60 ของข้าราชการในภาคเหนือประเมินว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนผู้ตอบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนที่น้อยกว่าคือ ร้อยละ 55 ทั้งกับบิดาและมารดา มีข้อนำสังเกตว่านอกจากร้อยละ 60 ของข้าราชการทั้งในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่า ตนเองเข้าใจบิดามารดาในระดับดีแล้ว มีประมาณร้อยละ 26 และ 23 ของผู้ตอบที่คิดว่าตนเข้าใจมารดาและบิดาในระดับดีมาก ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่ากับร้อยละ 31.3 และ 25.8

เกี่ยวกับช่องว่างระหว่างวัยนั้น ในระดับครอบครัวพบว่า ประมาณ 1 ใน 3 ของข้าราชการในภาคเหนือ และร้อยละ 36.7 ของข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่า ไม่มีช่องว่างเลขระหว่างตนกับบิดามารดา ประมาณ 1 ใน 2 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรายงานว่า ไม่มีช่องว่างเลขระหว่างตนกับบุตร ส่วนช่องว่างระหว่างบิดามารดาของผู้ตอบกับบุตรของผู้ตอบนั้น พบว่าประมาณ 2 ใน 5 ของข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่าไม่มีช่องว่างระหว่างวัย ส่วนในภาคเหนือมีสัดส่วนที่น้อยกว่าเล็กน้อย

สำหรับช่องว่างในระดับสังคม ข้าราชการในภาคเหนือรู้สึกว่ามีช่องว่างระหว่างวัยรุ่นและวัยกลางคน (ร้อยละ 45) และอีกร้อยละ 42 รู้สึกว่ามีช่องว่างมากพอสมควร สำหรับข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็มีสัดส่วนที่ตอบทำนองดังกล่าวพอๆ กันคือ ร้อยละ 47.9 และ 38.4 ตามลำดับ ช่องว่างระหว่างวัยรุ่นกับวัยสูงอายุพบว่า ประมาณ 2 ใน 5 ของข้าราชการในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรู้สึกว่ามีมากพอสมควร ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีช่องว่างมากทีเดียวก็มีสัดส่วนที่ไม่น้อยคือ ร้อยละ 42.7 ในภาคเหนือ และ 38 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับช่องว่างระหว่างวัยกลางคนกับวัยสูงอายุพบว่า ข้าราชการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 59.8) ในภาคเหนือและ 56.8 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดว่ามีช่องว่างบ้างเล็กน้อย ส่วนที่เหลือประมาณ 3 ใน 10 ของทั้งภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอบว่ามีช่องว่างมากพอสมควร

สำหรับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดา และผู้ตอบกับบุตรนั้น พบว่าอายุ เพศ และระดับการศึกษา มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

“ครอบครัวและเครือญาติในกรุงเทพมหานคร.” ใน กรุงเทพมหานคร 2545, หน้า 71-94.

โดยเทียนฉาย กีระนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันประชากรศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กองวางแผนประชากรและกำลังคน. การสัมมนาเรื่องผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

นภาพร ชัยวรรม; โนเดล, จอห์น และศิริวรรณ ศิริบุญ. ประชากรผู้สูงอายุไทย : ลักษณะทางประชากรและสังคมจากแหล่งข้อมูลทางการ. เอกสารสถาบันหมายเลข 180/33. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

ภาษาอังกฤษ

Bhassom Limanonda. “Thai Family : A Review of Past Evidences.” In Family and the Contemporary Japanese Culture : an International Perspective, Vol.1, p.57-60. Tokyo : University Research Center, Nihon University, 1991.

Knodel, John, Chai Podhisita and Werasit Sittitrai. An Annotated Questionnaire to Explore the Socio-economic Consequences of Family Size in Thailand. SEC Report No.1. Bangkok : Institute of Population Studies, Chulalongkorn University, 1988.

Napaporn Chavanon; Knodel, John and Werasit Sittitrai. The Impact of Family Size on Wealth Accumulation in Rural Thailand. SEC Report No.3/IPS Publication No.175/90. Bangkok : Institute of Population Studies, Chulalongkorn University, 1990.

Napaporn Chavanon; Malinee Wongsith and Chanpen Saengtienchai. Socio-economic Consequences of the Ageing of the Population : Thailand. IPS Publication No.161/88. Bangkok : Institute of Population Studies, Chulalongkorn University, 1988.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย